

**ПОЛУГОДИШЊИ КОНСОЛИДОВАНИ
ИЗВЕШТАЈ ГРУПЕ КОМЕРЦИЈАЛНЕ
БАНКЕ ЗА 2018. ГОДИНУ**

**ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ ГРУПЕ
КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД
БЕОГРАД ЗА ПЕРИОД
ОД 01.01. ДО 30.06.2018. ГОДИНЕ**

Београд, Август 2018. године

САДРЖАЈ

1. Основни показатељи пословања Групе	3
2. Пословне активности и организациона структура Групе	4
3. Финансијски положај и резултати пословања Групе	9
3.1. Макроекономски услови пословања	9
3.2. Пословање Групе	9
3.3. Консолидовани биланс стања	11
3.4. Консолидовани биланс успеха	14
4. Улагања у циљу заштите животне средине	17
5. Значајнији догађаји	17
6. План будућег развоја Групе	18
7. Истраживање и развој	23
8. Пословање оgranака пре консолидације	23
9. Финансијски инструменти значајни за процену финансијског положаја Групе	25
10. Управљање ризицима	26
11. Друштвено одговорно пословање Групе	32

Консолидовани финансијски извештаји банкарске Групе исказују се у хиљадама динара. Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији и функционалну валуту Матичне банке.

Функционалне валуте, ЕУР из финансијских извештаја Комерцијалне банке АД Будва¹ и БАМ из финансијских извештаја Комерцијалне банке АД Бања Лука, прерачунате су у извештајну валуту Матичне банке – динар (РСД) на бази званично објављених курсева у Републици Србији.

Консолидовани Биланс успеха и Консолидовани биланс токова готовине за период су израчунати применом просечног званичног курса у Републици Србији за првих шест месеци 2018. године од 118,3028 за један ЕУР и 60,4873 за један БАМ, а остали консолидовани финансијски извештаји (биланс стања, извештај о променама на капиталу и извештај о осталом резултату) применом закључног курса на дан биланса од 118,0676 за један ЕУР односно 60,3670 за један БАМ.

Пословне промене настале у иностраној валути се прерачунавају у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском девизном тржишту, који важи на дан пословне промене.

Средства и обавезе исказане у иностраној валути на дан консолидованог биланса стања, прерачунате су у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском девизном тржишту који је важио на тај дан.

¹ 04.07.2018. је извршена промена назива и седишта Комерцијалне банке ад Будва у Комерцијална банка ад Подгорица

1. Основни показатељи пословања Групе

ОПИС	30.06.2018.	30.06.2017.	ИНДЕКСИ 2018/ 2017	2016.	2015.	2014.
<i>(у хиљадама РСД и процентима)</i>						
Добитак / губитак пре опорезивања	3.785.924	4.487.352	84,4	-6.533.686	-6.893.558	4.792.801
Нето приходи од камата	6.774.684	6.901.859	98,2	14.456.333	14.839.373	14.436.051
Нето приходи од накнада	2.708.014	2.613.013	103,6	5.093.523	5.190.282	4.983.940
ПАРАМЕТРИ ПРОФИТАБИЛНОСТИ²						
ROA	1,9%	2,2%	-	-1,5%	-1,6%	1,2%
ROE (на укупан капитал)	11,3%	14,5%	-	-10,5%	-10,1%	6,9%
Нето каматна маржа на укупну активу	3,3%	3,3%	-	3,4%	3,5%	3,5%
Cost / income ratio	61,5%	62,8%	-	63,2%	60,4%	61,6%
Оперативни трошкови	5.833.038	5.971.139	97,7	12.363.223	12.092.310	11.953.592
Нето расход/приход по основу умањења обезвређења фин.сред. која се не вреднују по фер вредности	24.658	265.192	-	-13.079.497	-13.807.580	-2.821.458
ОПИС	30.06.2018.	2017.	ИНДЕКСИ 2018/2017	2016.	2015.	2014.
Консолидована билансна актива	417.323.096	400.108.316	104,3	428.827.608	416.461.558	430.702.109
Ванбилансно пословање	502.747.058	507.345.996 ³	99,1	551.970.548	621.827.674	416.982.422
Кредити и потраживања од банака и др. фин. орг.	16.512.063	30.233.555	54,6	43.216.681	17.848.897	35.733.988
Кредити и потраживања од комитената	185.957.179	174.242.139	106,7	166.401.008	179.422.656	203.828.648
Депозити и остале обавезе према банкама, др. фин. орг. и централној банци	6.663.976	6.137.776	108,6	9.822.519	18.768.726	26.247.764
Депозити и остале обавезе према другим комитентима	330.825.522	317.577.748	104,2	345.135.959	319.334.622	321.094.208
КАПИТАЛ	66.995.213	67.100.116		59.292.420	64.694.402	72.100.729
Адекватност капитала	25,8%	24,6%		26,2%	23,1%	18,7%
Број запослених	3.108	3.106	100,1	3.152	3.148	3.178
Актива по запосленом <i>(у хиљадама РСД)</i>	134.274	128.818	104,2	136.049	132.294	135.526
Актива по запосленом <i>(у хиљадама ЕУР)</i>	1.137	1.087	104,6	1.102	1.088	1.120

² Параметри профитабилности су исказани на годишњем нивоу

³ Од 30.06.2018. године врши се консолидовање ванбилансне евиденције, а због упоредивости података са текућом годином коригова је и податак за 2017. годину који је већ објављен у Годишњем извештају Групе

2. Пословне активности и организациона структура Групе

Банкарска Група се састоји из три банке (матичне и две зависне банке) и једног друштва за управљање инвестиционим фондовима.

Матична Банка, Комерцијална банка АД Београд, у оквиру регистрованих делатности обавља следеће послове:

- депозитне послове (примање и полагање депозита),
- кредитне послове (давање и узимање кредита),
- девизне, девизно-валутне и мењачке послове,
- послове платног промета,
- издавање платних картица,
- послове са хартијама од вредности (издавање хартија од вредности, послови кастоди банке и др.),
- брокерско-дилерске послове,
- издавање гаранција, авала и других облика јемстава (гаранцијски посао),
- куповину, продају и наплату потраживања (факторинг, форфетинг и др.),
- послове заступања у осигурању, по претходној сагласности Народне банке Србије,
- послове за које је овлашћена законом.

Матична Банка је овлашћена за обављање платног промета са иностранством од 2003. године, за обављање делатности брокерско-дилерског друштва од 2005. године, за обављање делатности кастоди банке од 2006. године, а за обављање послова заступања у осигурању од 2011. године.

Комерцијална банка АД Подгорица обавља следеће послове:

- депозитне послове (примање и полагање депозита),
- кредитне послове (давање и узимање кредита),
- издаје гаранције и преузима друге обавезе,
- купује и наплаћује потраживања,
- издаје, обрађује и евидентира платне инструменте,
- платни промет са иностранством,
- финансијски лизинг,
- тргује у своје име и за свој рачун или за рачун комитената страним средствима плаћања,
- прикупљање података, врши израду анализа и давање информација и савета о кредитној способности друштва и предузетника,
- депо послове,
- чување средстава и хартија од вредности,
- друге помоћне послове из домена пословања Банке.

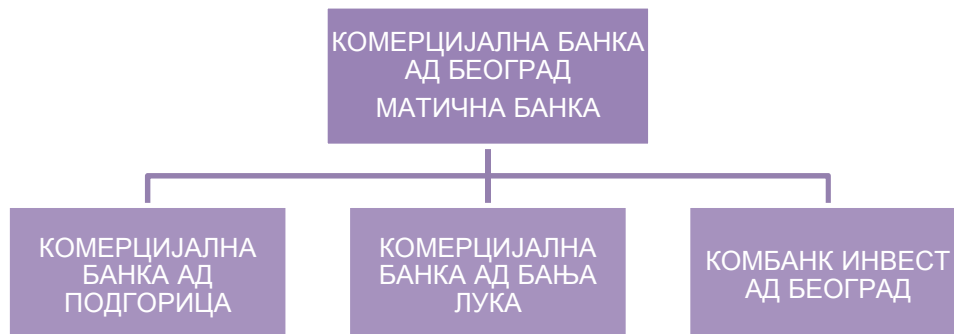
Комерцијална банка АД Бања Лука је регистрована у БиХ за обављање платног промета и кредитних и депозитних послова у земљи и иностранству у складу са прописима Републике Српске.

ДЗУИФ КомБанк ИНВЕСТ АД Београд је регистровано за обављање следећих делатности:

- организовање и управљање отвореним инвестиционим фондом,
- оснивање и управљање затвореним инвестиционим фондом,
- управљање приватним инвестиционим фондом.

Организациона шема Групе

Људски ресурси Групе

На дан 30. јун 2018. године Група је укупно имала 3.108 запослених, за 2 више него на крају претходне 2017. године. Смањење је настало у КБ Подгорица (4), док је КБ Бања Лука повећала број запослених (3), као и матична банка (3), а КБ ИНВЕСТ је задржао исти број запослених.

Основни подаци о чланицама Групе

	КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД ПОДГОРИЦА*	КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БАЊА ЛУКА	ДЗУ КомБанк ИНВЕСТ АД БЕОГРАД
АДРЕСА	Цетињска 11/VI/ Кула ПЦ 1	Веселина Маслеше 6	Краља Петра 19
ДРЖАВА	Црна Гора	БиХ, Република Српска	Србија
ТЕЛЕФОН	+382-20-426-300	+387-51-244-700	011-330-8160

* У централном регистру Пореске управе дана 04.07.2018. регистрована је промена седишта и назива у Комерцијална банка ад Подгорица.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД ПОДГОРИЦА

100% власништво КБ Београд

Комерцијална банка АД Подгорица основана је у новембру 2002. године као афилијација Комерцијалне банке АД Београд и уписана у централни регистар Привредног суда у Подгорици 6. марта 2003. године. У централном регистру Пореске управе дана 04.07.2018. регистрована је промена седишта и назива у Комерцијална банка ад Подгорица.

134 запослених,
8 филијала и 1 експозитура

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БАЊА ЛУКА

99,998% власништво КБ Београд

Комерцијална банка АД Бања Лука је основана у септембру 2006. године и дана 15. септембра 2006. године уписана у судски регистар Решењем Основног суда у Бања Луци.

160 запослених,
Централа, 9 филијала и 6 агенција

КОМБАНК ИНВЕСТ АД БЕОГРАД

100% власништво КБ Београд

Друштво за управљање инвестиционим фондовима (ДЗУИФ) **КомБанк ИНВЕСТ АД Београд** је привредно друштво уписано у Регистар привредних субјеката Агенције за привредне регистре дана 5. фебруара 2008. године.

Друштво је основано као затворено акционарско друштво које послује у складу са Законом о инвестиционим фондовима, Правилником о инвестиционим фондовима и Правилником о условима за обављање делатности ДЗУ.

На дан 30.06.2018. године Друштво је управљало са три инвестициона фонда и то:

1. КомБанк ИНФОНД, о.и.ф. балансирани,
2. КомБанк НОВЧАНИ ФОНД, о.и.ф. очувања вредности имовине,
3. КомБанк ДЕВИЗНИ ФОНД, о.и.ф. очувања вредности имовине.

На крају првог полугодишта 2018. године Друштво је имало пет запослених лица.

Основни подаци о Матичној Банци

Адреса/Централа/ Сектори	Светог Саве 14	Светогорска 42-44	Македонска 29
ТЕЛЕФОН	381-11-30-80-100	381-11-32-40-911	381-11-33-39-001
FAX	381-11-344-23-72	381-11-32-35-121	381-11-33-39-196
S.W.I.F.T. code	KOBBRSBG	KOBBRSBG	KOBBRSBG
REUTERS dealing code	KOMB	KOMB	KOMB
ИНТЕРНЕТ	www.kombank.com	www.kombank.com	www.kombank.com
E - mail	posta@kombank.com	posta@kombank.com	posta@kombank.com

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

40,8% власништво Републике Србије
23,9% власништво ЕБРД, Лондон

Комерцијална банка АД Београд, матична Банка, основана је 1. децембра 1970. године, а трансформисана у акционарско друштво 6. маја 1992. године. Банка је регистрована код Трговинског суда у Београду 10. јула 1991. године, а законски је пререгистрована у Агенцији за привредне регистре 14. априла 2006. године. Банка је добила дозволу за банкарску делатност од Народне банке Југославије 3. јула 1991. године.

- 2.809 запослених,
- 6 пословних центара, 3 сектора за рад са малом и средњом привредом, једна филијала (КМ) и 204 експозитуре.

ПОСЛОВНИ ЦЕНТРИ		СЕДИШТЕ	СЕКТОРИ ЗА РАД СА МАЛОМ И СРЕДЊОМ ПРИВРЕДОМ		СЕДИШТЕ
1.	ПЦ Београд 1	Трг Политика 1, Београд	1.	Сектор Београд	Светогорска 42-44, Београд
2.	ПЦ Београд 2	Трг Политика 1, Београд	2.	Сектор Централна Србија	Светогорска 42-44, Београд
3.	ПЦ Крагујевац	Моше Пијаде 2, Пожаревац	3.	Сектор Војводина	Новосадског сајма 2, Нови Сад
4.	ПЦ Ниш	Епископска 32, Ниш			
5.	ПЦ Нови Сад	Булевар ослобођења 88, Нови Сад			
6.	ПЦ Ужице	Петра Ђеловића 4, Ужице			
ФИЛИЈАЛА		СЕДИШТЕ			
1.	Косовска Митровица	Чика Јовина 11			

У току првог квартала 2018. године Банка је спровела реорганизацију пословне функције Послови са привредом у циљу повећања ефикасности, ефективности и продуктивности рада.

Реорганизација пословне функције Послови са привредом извршена је 02.03.2018. и у склопу ових активности извршене су:

- организационе промене,
- кадровске промене,
- промене у пословним процесима и активностима као и
- промене управљачке структуре.

Спроведена реорганизација је резултирала смањењем броја организационих делова у сегменту малих и средњих предузећа, претходних пет Пословно корпоративних центара (Београд, Нови Сад, Ужице, Ниш, Крагујевац) реорганизовано је у три Сектора за рад са малом и средњом привредом (Београд, Војводина и Централна Србија).

Поред наведеног, Банка је у циљу убрзања кредитног процеса и ефикаснијег рада извршила и децентрализацију процеса кредитне анализе. Уместо централизоване кредитне анализе, кредитна анализа је спојена са продајном функцијом у оквиру тимова при Секторима за рад са малом и средњом привредом.

У циљу остваривања планских циљева планирани буџети за реализацију пословних активности су „спуштени“ на Секторе односно тимове у оквиру Сектора, тако да су директори Сектора и вође тимова одговорни за реализацију додељених буџета.

3. Финансијски положај и резултати пословања Групе

3.1 Макроекономски услови пословања

Макроекономски показатељи	СРБИЈА	ЦРНА ГОРА ⁴	РЕПУБЛИКА СРПСКА
Бруто друштвени производ ⁵	ЕУР 8,84 млрд	ЕУР 4,40 млрд	ЕУР 1,23 млрд ⁶
Кретање БДП-а	+4,6%	-	+3,1% ⁷
Индекс потрошачких цена (јун 2018 / јун 2017)	+2,3%	+2,9%	+1,6%
Актива банкарског сектора	+0,5% ⁸	-0,3%	+1,0% ⁹
Учешће активе банкарског сектора у БДП	77,3% ¹⁰	94,8%	0,34% ¹¹
Индустријска производња (јан-мај 2018 / јан-мај 2017)	+4,1% ¹²	+32,8%	-4,4% ¹³
НПЛ банкарског сектора односно неквалитетна актива ¹⁴	8,6%	7,1%	10,7%
Стопа незапослености	14,8% ¹⁵	19,9%	29,9%

Напомена: Макроекономски показатељи према доступним подацима надлежних институција

3.2 Пословање Групе

ОПИС	30.06.18.	2017	2016	2015	2014
<i>(у хиљадама РСД)</i>					
БИЛАНСНА АКТИВА ГРУПЕ	417.323.096	400.108.316	428.827.608	416.461.558	430.702.109
Комерцијална банка а.д. Београд	377.234.211	366.074.702	397.222.810	387.378.734	400.168.484
Комерцијална банка а.д. Подгорица	14.295.316	13.801.705	13.212.323	12.497.800	13.939.442
Комерцијална банка а.д. Бања Лука	25.634.808	20.075.186	18.385.992	16.469.869	16.484.378
КомБанк ИНВЕСТ а.д. Београд	158.761	156.723	6.483	115.155	109.805

4 Стање на дан 30.04.2018. године

5 РЗС, Саопштење за јавност 31.05.2018., НБС-износ у ЕУР

6 Податак се односи на први квартал у 2018. години, БАН 2,4 млрд што је око ЕУР 1,23 млрд по курсу 1 ЕУР=1,95583 БАН

7 Податак се односи на период јан-март 2018/ јан-март 2017. године

8 Раст активе банкарског сектора Србије 31.03.2018./2017

9 Податак се односи на први квартал у 2018. години у односу на стање на дан 31.12.2017. године.

10 Стање на дан 31.12.2017. године

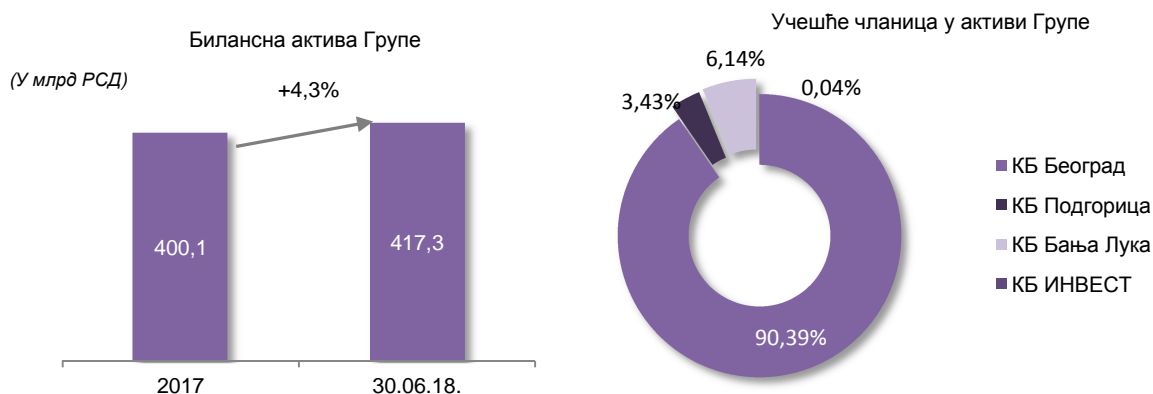
11 Податак се односи на 31.03.2018. године.

12 РЗС, Саопштење за јавност, 29.06.2018., За Србију податак се односи за период јануар-мај 2018. године у односу на исти период 2017.

13 Податак се односи на период јун2018/јун 2017. године

14 НБС, Макроекономска кретања, јул 2018, за Србију се податак односи на мај 2018.(НПЛ/укупни кредити)

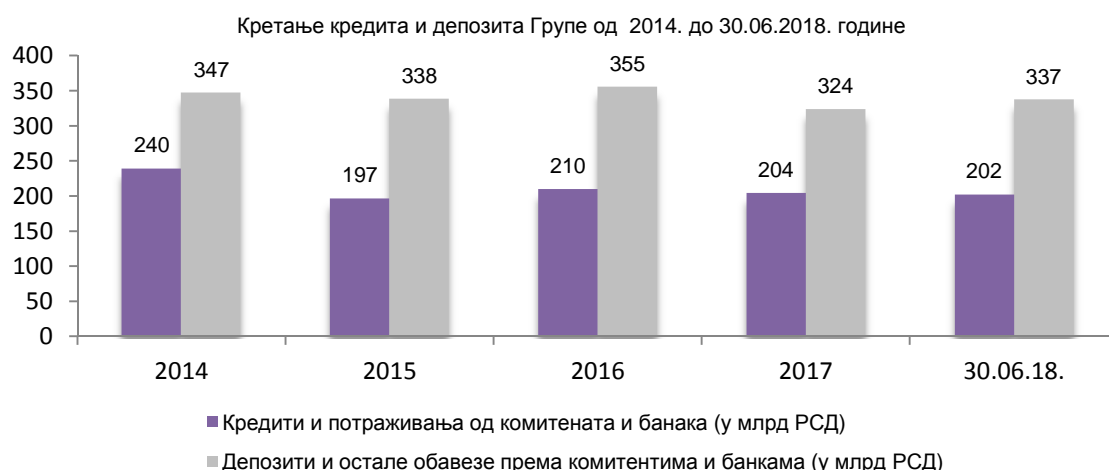
15 РЗС, Анкета о радној снази, Први квартал 2018

Билансна актива Групе на крају првог полугодишта 2018. године је повећана у односу на крај 2017. године за РСД 17.214,8 милиона (4,3%). Учешће Матичне банке је и даље доминантно (чланице Групе чине 9,6% укупне консолидоване активе).

Кредити и депозити комитената и банака на дан 30.06.2018. године по чланицама Групе

ОПИС	30.06.18.	2017	2016	2015	2014
<i>(у хиљадама РСД)</i>					
КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА И БАНАКА	202.469.242	204.475.694	209.617.689	197.271.553	239.562.636
<i>Процент раста</i>	-1,0%	-2,5%	6,3%	-17,7%	3,6%
Комерцијална банка а.д. Београд	177.194.727	182.944.400	190.830.293	179.006.392	219.502.491
Комерцијална банка а.д. Подгорица	8.841.880	7.883.783	6.351.466	7.271.135	7.687.740
Комерцијална банка а.д. Бања Лука	16.416.541	13.647.511	12.435.930	10.994.026	12.372.405
КомБанк ИНВЕСТ а.д. Београд	16.094	-	-	-	-
ДЕПОЗИТИ И ОБАВЕЗЕ ПРЕМА КОМИТЕНТИМА И БАНКАМА	337.489.498	323.715.524	354.958.478	338.103.348	347.341.972
<i>Процент раста</i>	4,3%	-8,8%	5,0%	-2,7%	13,4%
Комерцијална банка а.д. Београд	304.517.862	295.755.134	329.732.740	316.177.501	325.559.503
Комерцијална банка а.д. Подгорица	11.965.787	12.157.123	10.982.889	9.918.868	9.987.090
Комерцијална банка а.д. Бања Лука	21.005.849	15.803.267	14.242.849	12.006.979	11.795.379
КомБанк ИНВЕСТ а.д. Београд	-	-	-	-	-

Учешће Матичне банке, у кредитима и потраживањима од комитената и банака целе Групе, је износило 87,5%, КБ Подгорица 4,4%, а КБ Бања Лука 8,1%. Такође, доминантно је и учешће Матичне банке у депозитима и осталим обавезама према комитентима и банкама целе Групе са 90,2% (КБ Будва – 3,5%, КБ Бања Лука – 6,2%).

3.3 Консолидовани биланс стања

Консолидована актива Групе на дан 30. јун 2018. године

Р.БР.	ОПИС	30.06.18.	2017.	ИНДЕКСИ	УЧЕШЋЕ 30.06.18.
1	2	3	4	5=(3:4)*100	6
	АКТИВА (у хиљадама РСД)				
1.	Готовина и средства код централне банке	62.286.857	56.076.748	111,1	14,9
2.	Хартије од вредности	134.124.398	121.522.580	110,4	32,1
3.	Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	16.512.063	30.233.555	54,6	4,0
4.	Кредити и потраживања од комитената	185.957.179	174.242.139	106,7	44,6
5.	Нематеријална имовина	464.319	498.387	93,2	0,1
6.	Некретнине, постројења и опрема	5.911.203	6.017.200	98,2	1,4
7.	Инвестиционе некретнине	2.299.078	2.380.564	96,6	0,6
8.	Текућа пореска средства	7.073	5.622	125,8	-
9.	Одложена пореска средства	1.431.260	863.527	165,7	0,3
10.	Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	766.576	787.618	97,3	0,2
11.	Остала средства	7.563.090	7.480.376	101,1	1,8
	УКУПНА АКТИВА	417.323.096	400.108.316	104,3	100,0

Од појединачних билансних позиција, највеће учешће у билансној активи Групе имали су кредити и потраживања од комитената (44,6%) и имају тренд раста у првом полугодишту 2018. године (повећање од 6,7% у односу на крај 2017. године). Хартије од вредности, такође, представљају значајну позицију консолидоване aktive (32,1%) и забележен је раст у првом полугодишту 2018. године (повећање од 10,4% у односу на крај 2017. године). Готовина и средства код централне банке учествују у укупној консолидованој активи са 14,9% и повећана су у односу на претходни извештајни период (повећање од 11,1%). Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација чине 4,0% консолидоване билансне aktive и смањени су за 45,4% у односу на крај 2017. године.

Консолидована пасива Групе на дан 30. јун 2018. године

Р.БР.	ОПИС	30.06.18.	2017.	ИНДЕКСИ	УЧЕШЋЕ 30.06.18.
1	2	3	4	5=(3:4)*100	6
	ПАСИВА (у хиљадама РСД)				
1.	Обавезе по основу деривата	-	7.845	-	-
2.	Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и ЦБ	6.663.976	6.137.776	108,6	1,6
3.	Депозити и остале обавезе према другим комитентима	330.825.522	317.577.748	104,2	79,3
4.	Резервисања	1.655.603	1.551.883	106,7	0,4
5.	Текуће пореске обавезе	3	1.751	0,2	-
6.	Одложене пореске обавезе	628.609	1.647	-	0,2
7.	Остале обавезе	10.554.170	7.729.550	136,5	2,5
	УКУПНЕ ОБАВЕЗЕ	350.327.883	333.008.200	105,2	83,9
	КАПИТАЛ				
8.	Акцијски капитал	40.034.550	40.034.550	100,0	9,6
9.	Добитак	4.659.727	8.357.092	55,8	1,1
10.	Губитак	1.480.109	1.665.678	88,9	0,4
11.	Резерве	23.780.980	20.374.087	116,7	5,7
12.	Учешће без права контроле	65	65	100,0	-
	УКУПНО КАПИТАЛ	66.995.213	67.100.116	99,8	16,1
	УКУПНА ПАСИВА	417.323.096	400.108.316	104,3	100,0

На страни пасиве, доминантни су били депозити и остале обавезе према другим комитентима са учешћем од 79,3% (2017. године учешће је било 79,4%). Депозити и остале обавезе према другим комитентима су повећани у односу на крај 2017. године за 4,2%.

Укупни капитал Групе је учествовао у укупној консолидованој пасиви са 16,1% (2017. године учешће је било 16,8%). Укупни капитал је смањен у односу на крај 2017. године за 0,2%.

Консолидовани биланс стања на дан 30.06.2018. године – чланице банкарске Групе

	ОПИС	КБ Београд	КБ Подгорица	КБ Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ	УКУПНО ГРУПА
1	2	3	4	5	6	7
	Позиција / АКТИВА (у 000 РСД)					
	Готовина и средства код ЦБ	54.170.572	2.002.158	6.114.127	-	62.286.857
	Хартије од вредности	129.375.428	2.229.487	2.378.802	140.681	134.124.398
	Кредити и потраживања од банака и др. фин. орг.	14.615.788	663.182	1.216.999	16.094	16.512.063
	Кредити и потраживања од комитената	162.578.939	8.178.698	15.199.542	-	185.957.179
	Нематеријална имовина	424.268	10.431	29.620	-	464.319
	Некретнине, постројења и опрема	5.552.148	298.026	61.004	25	5.911.203
	Инвестиционе некретнине	1.922.509	107.430	269.139	-	2.299.078
	Текућа пореска средства	-	-	7.067	6	7.073
	Одложена пореска средства	1.404.479	25.886	895	-	1.431.260
	Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	241.148	249.568	275.860	-	766.576
	Остала актива	6.948.932	530.450	81.753	1.955	7.563.090
	УКУПНА АКТИВА	377.234.211	14.295.316	25.634.808	158.761	417.323.096
	Позиција / ПАСИВА					
	Депозити и остале обавезе према банкама и др. фин. орг.	4.078.231	212.507	2.373.238	-	6.663.976
	Депозити и остале обавезе према другим комитентима	300.439.631	11.753.280	18.632.611	-	330.825.522
	Резервисања	1.489.584	144.762	15.604	5.653	1.655.603
	Текуће пореске обавезе	-	-	-	3	3
	Одложене пореске обавезе	598.524	27.548	2.537	-	628.609
	Остале обавезе	10.373.577	61.534	117.567	1.492	10.554.170
	УКУПНЕ ОБАВЕЗЕ	316.979.547	12.199.631	21.141.557	7.148	350.327.883
	Укупно капитал	66.825.523	-	282.537	11.506	66.995.213
	Укупан недостатак капитала	-	124.352	-	-	-
	УКУПНА ПАСИВА	383.805.070	12.075.279	21.424.094	18.654	417.323.096

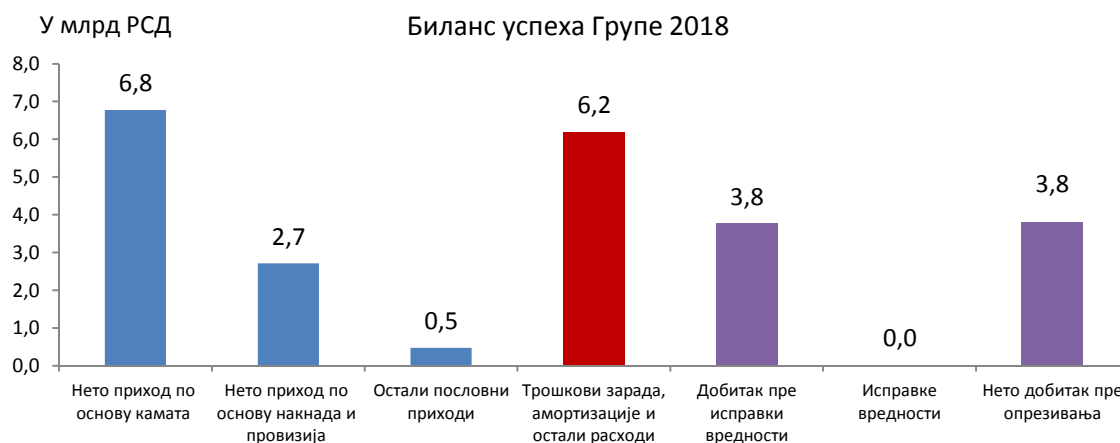

3.4 Консолидовани биланс успеха

Поступак консолидовања захтева елиминацију из појединачних биланса успеха свих позиција које потичу из међусобних пословних трансакција: камате, накнаде, провизије и остали приходи/расходи.

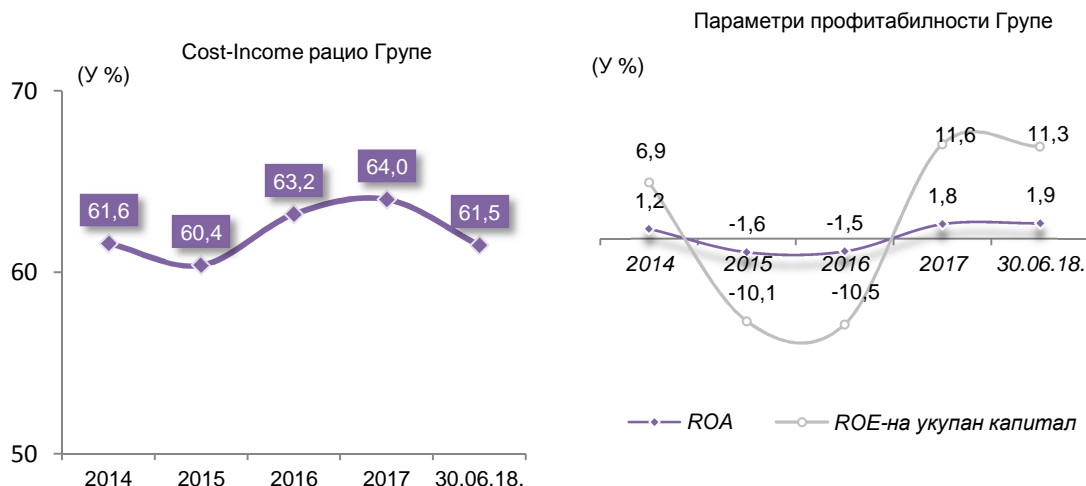
Консолидовани биланс успеха за период од 1. јануара - 30. јуна 2018. године

Р.БР.	ОПИС	30.06.18.	30.06.17.	ИНДЕКСИ (3:4)*100
1	2	3	4	5
	ПРИХОДИ И РАСХОДИ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА <i>(у хиљадама РСД)</i>			
1.1.	Приходи од камата	7.340.705	7.908.793	92,8
1.2.	Расходи камата	-566.021	-1.006.934	56,2
1.	Нето приход по основу камата	6.774.684	6.901.859	98,2
2.1.	Приходи од накнада и провизија	3.638.124	3.407.989	106,8
2.2.	Расходи од накнада и провизија	-930.110	-794.976	117,0
2.	Нето приход по основу накнада и провизија	2.708.014	2.613.013	103,6
3.	Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената (ФИ)	51.129	26.355	194,0
4.	Нето добитак по основу престанка признавања ФИ који се вреднују по фер вредности	95.130	60.054	158,4
5.	Нето приход / расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	482	-10.552	-
6.	Нето приход/расход по основу умањења обезвређења фин.сред. која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	24.658	265.192	-
7.	Нето добитак/губитак по основу престанка признавања инвестиција у придружена друштва и зајед.подухвате		306	-
8.	Остали пословни приходи	87.794	96.661	90,8
9.	УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД	9.741.891	9.952.888	97,9
10.	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	-2.500.641	-2.520.905	99,2
11.	Трошкови амортизације	-324.630	-327.779	99,0
12.	Остали приходи	242.023	629.585	38,4
13.	Остали расходи	-3.372.719	-3.246.437	103,9
	ДОБИТАК/ГУБИТАК(-) ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА	3.785.924	4.487.352	84,4
14.	Порез на добитак	-	-	-
15.	Добитак по основу одложених пореза	-	1.235.813	-
16.	Губитак по основу одложених пореза	-	-	-
	ДОБИТАК/ГУБИТАК(-) НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА	3.785.924	5.723.165	66,2

Консолидовани добитак пре опорезивања КБ Групе у периоду од 01.01. до 30.06.2018. године износи РСД 3.785,9 милиона док је у истом периоду 2017. године забележен добитак од РСД 4.487,4 милиона. Консолидовани добитак пре опорезивања између два посматрана периода је смањен за РСД 701,4 милиона односно 15,6%. Приходи од камата у току првог полугодишта 2018. године су смањени у односу на исти период 2017. године (смањење за 7,2%), као и расходи од камата (смањење за 43,8%), што је резултирало и смањењем нето прихода по основу камата (смањење за 1,8%). Консолидовани приходи по основу накнада и провизија у току првог полугодишта 2018. године повећани су у односу на исти период 2017. године за 6,8%. И поред повећања расхода од накнада и провизија за 17,0%, нето приход од накнада и провизија је већи за 3,6% у односу на 2017. годину. Оперативни и остали пословни расходи су повећани у односу на претходну годину за 1,7% (РСД 102,9 милиона).

У 2018. години Група је забележила нето приход по основу умањења обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности у износу од РСД 24,7 милиона док је у истом периоду претходне године нето приход био већи и износио РСД 265,2 милиона.

Консолидовани биланс успеха по чланицама Групе за период од 1.1. до 30.06.2018. године

	ОПИС	КБ Београд	КБ Подгорица	КБ Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ	УКУПНО ГРУПА
1	2	3	4	5	6	7
	(у хиљадама РСД)					
1.	Приходи од камата	6.685.158	273.553	381.699	295	7.340.705
2.	Расходи камата	-457.304	-39.594	-69.123	-	-566.021
3.	Нето приходи камата	6.227.854	233.959	312.576	295	6.774.684
4.	Приходи од накнада	3.428.836	84.446	114.130	10.712	3.638.124
5.	Расходи од накнада	-879.962	-17.626	-32.356	-166	-930.110
6.	Нето приходи накнада	2.548.874	66.820	81.774	10.546	2.708.014
7.	Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	48.751	-	-	2.378	51.129
8.	Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	94.325	795	-	10	95.130
9.	Нето приход/расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне калузуле	4.091	-3.915	305	1	482
10.	Нето приход/расход по основу умањења обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	-28.724	19.741	33.641	-	24.658
11.	Остали пословни приход	77.152	3.116	7.526	-	87.794
I	УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД	8.972.323	320.516	435.822	13.230	9.741.891
12.	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расх.	-2.202.516	-132.646	-158.079	-7.400	-2.500.641
13.	Трошкови амортизације	-284.092	-17.151	-23.382	-5	-324.630
14.	Остали приходи	206.115	34.025	1.881	2	242.023
15.	Остали расходи	-3.065.702	-126.897	-176.928	-3.192	-3.372.719
II	ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА	3.626.128	77.847	79.314	2.635	3.785.924

4. Улагања у циљу заштите животне средине

Усвајањем Политике и Процедуре управљања ризиком заштите животне и друштвене средине на нивоу банкарске Групе, Група је дефинисала стандарде за идентификовање ризика и управљање ризиком заштите животне и друштвене средине у процесу одобравања и праћења пласмана. Овај документ се адекватно примењује на нивоу чланица Групе кроз инкорпорирање аката на нивоу сваке чланице уз поштовање локалне регулативе и интерних аката чланица Групе усаглашених са актима Банке. Такође, Група развија активности на пољу заштите животне средине и заштите људских и радних права, примењујући најбољу праксу одрживог финансирања. Интерним актима дефинисан је и поступак за решавање и давање одговора на приговоре по основу директног или индиректног утицаја пословних активности на животну и друштвену средину.

Кроз категоризацију пласмана у зависности од нивоа ризика за животну и друштвену средину, Група процењује у ком проценту се финансирају делатности које могу имати штетне последице по окружење. Такође, Група континуирано прати ванредне догађаје код својих клијената који могу имати негативан утицај на животну средину, здравље или безбедност или заједницу у целини и о томе редовно обавештава органе управљања и акционаре Банке.

У циљу заштите животне средине и минимизирања могућности за појаву догађаја који могу имати штетан утицај на животну средину, здравље или безбедност или заједницу у целини, Група не финансира клијенте којима је основна делатност повезана са производњом или трговином оружјем и муницијом, радиоактивним материјалима и другим технологијама које могу имати негативан утицај на животну средину, чиме испуњава стандарде добре међународне праксе у овој области. Такође, Група послује у складу са дефинисаним лимитима ангажовања према активностима: производња и трговина алкохолем, производња и трговина дуваном и дуванским производима и коцкарска делатност.

Чланице банкарске Групе на месечном нивоу извештавају функцију Управљања ризицима матичне Банке и остале надлежне пословне и оперативне функције о нивоима ризика са аспекта утицаја на животну и друштвену средину. У случају прекорачења интерних лимита чланице банкарске Групе достављају образложење са предлогом мера и планом активности, а функција Управљања ризицима извештава Извршни одбор Банке и међународне финансијске институције (акционаре) о наведеном прекорачењу. Функција управљања ризицима на шестомесечном нивоу извештава Извршни и Управни одбор о управљању ризицима заштите животне и друштвене средине на консолидованој основи, а Републику Србију и Међународне финансијске институције (акционаре) на годишњем нивоу.

5. Значајнији догађаји

Од 31. децембра 2017. године до краја јуна 2018. године одржане су четири седнице Скупштине акционара Матичне банке. На седници Скупштине акционара Матичне банке одржане је 29. јануара 2018. године донете су следеће одлуке:

1. Одлука о разрешењу и именовану члана Управног одбора Комерцијалне банке ад Београд;
2. Одлука о разрешењу и именовану председника Управног одбора Комерцијалне банке ад Београд;
3. Одлука о усвајању Стратегије и бизнис плана банке за период 2018-2020. године.

На Скупштини акционара Банке, која је одржана 14.03.2018. године донете су следеће одлуке:

1. Одлука о разрешењу и избору председника Скупштине Комерцијалне банке ад Београд.
2. Одлука о измени одлуке о разрешењу и именовану председника Управног одбора Комерцијалне банке ад Београд.

На Скупштини акционара Банке, која је одржана 26.04.2018. године донете су следеће одлуке:

1. Одлука о усвајању Годишњег извештаја о пословању Комерцијалне банке ад Београд и редовних финансијских извештаја са мишљењем спољног ревизора за 2017. годину
2. Одлука о усвајању Годишњег извештаја о пословању и консолидованих финансијских извештаја Групе Комерцијалне банке ад Београд са мишљењем спољног ревизора за 2017. годину
3. Одлука о расподели добитка из 2017. године и нераспоређеног добитка из ранијих година.
4. Информација у вези са чланом 77. Закона о банкама
5. Извештај у складу са чланом 78. Закона о банкама
6. Одлука о обавезној куповини 6 акција SWIFT-а
7. Одлука о утврђивању накнаде председнику Скупштине Банке.

На Скупштини акционара Банке, која је одржана 30.05.2018. године донете су следеће одлуке:

1. Одлука о разрешењу и именовању члана Управног одбора Комерцијалне банке ад Београд.

Остали значајни догађаји по завршетку пословне године у Групи КБ односно у чланицама Групе, обелодањени су у Напоменама уз консолидоване финансијске извештаје – Догађаји након датума биланса стања.

6. План будућег развоја Групе

Стратегије и планови пословања за будући период дефинишу се и усвајају на нивоу појединачних чланица Групе¹⁶.

Пословање зависних банака, чланица Групе, у наредном периоду генерално биће усмерено најпре на одржавање стабилног тржишног учешћа али и на раст уз прихватљив ниво кредитног ризика. Када се говори о потенцијалу кредитирања сектора становништва, у наредном периоду, банке чланице Групе ће бити усмерене на финансирање кредитно способних клијената са уредном кредитном историјом, финансирања пољопривредних газдинстава у складу са кредитном способношћу, имајући у виду локалне-регионалне специфичности у пољопривреди као и финансирање микро клијената.

У наредном периоду спроводиће се опрезна политика одобравања пласмана привредним клијентима, акценат ће бити првенствено на квалитету кредитног портфолија, са појачаним мониторингом пословања клијената, кредитираних пројеката и примљених колатерала. Циљ је да се благовремено идентификују сви сигнали упозорења који могу указати на немогућности клијената да измирују своје обавезе, односно који ће указати на потешкоће у наплати потраживања. Стратегије зависних банака чланица Групе за предстојећи период и даље ће бити окренуте ка пласирању средстава предузећима из сегмента малих и средњих предузећа уз убрзање самог процеса одобравања кредита. Не очекује се повећање обима ненаплативих кредита (НПЛ) у будућем периоду.

Основни стубови стратегије развоја **Комерцијалне банке Београд**, матичне банке, у будућем трогодишњем периоду су¹⁷:

- раст пласмана комитентима (као кључни аспект будуће профитабилности),
- контрола ризика пословања у будућем периоду у циљу одржавања ниског нивоа нето расхода исправки вредности (из разлога значајнијих кредитних губитака забележених током 2015. и 2016. године),

¹⁶ У оквиру ове тачке извештаја су приказани неизмењени делови преузети из појединачних Стратегија и планова пословања чланица Групе

¹⁷ Стратегија и бизнис план 2018-2020. године Комерцијалне банке ад Београд

- побољшање - промена структуре клијената на темељу демографије и стандарда (узимајући у обзир развој иновативних производа) тако да поред великих предузећа Банка намерава да даље развија сегмент послова са локалним самоуправама, малим и средњим предузећима као и клијентима из земаља у окружењу,
- раст удела прихода од накнада и провизија у односу на приходе од камата (Банка ће имати већи фокус на приходе од накнада и провизија обзиром на тенденцију пада каматних стопа и примену дигитализације и других развојних иницијатива),
- контрола висине оперативних расхода и даље побољшање ефикасности у пословању у циљу смањења рација оперативних трошкова према приходима током целог планског периода (CIR),
- очување адекватне капиталне позиције, уз исплату кумулираних дивиденди из претходних година и дивиденде по основу планираног добитка у наредном трогодишњем периоду.

Основни циљеви пословања **Комерцијалне банке Подгорица** за будући плански период су следећи¹⁸:

- стабилан и одржив пословни развој.
- континуирано унапређење и циљна диверсификација портфолија.
- континуирано јачање тржишног учешћа.
- активно решавање проблема стечене активе и НПЛ.
- јачање профитабилности.
- повећање ефикасности мреже кроз реорганизацију пословања.
- јачање брэнда.

За период 2018-2020. година КБ Подгорица планира следеће:

- припрема акционих планова који укључују временску компоненту продаје непокретности стечене имовине путем усклађивања резултата преговора, доношења одлуке од стране тијела надлежних за доношење одлука, припрему правне документације (сагласности од стране фидуцијарних дужника, купопродајних уговора који захтијевају сагласност Банке као власника непокретности, итд.), оглашавање продаје непокретности у складу са Законом о својинско-правним односима, итд.,
- активна комуникација са клијентима у оквиру стечене активе у циљу наплате позиција стечене активе кроз реструктурирање пласмана, уз давање прихватљивог хипотекарног обезбјеђења,
- наплата позиција стечене активе путем давања сагласности од стране фидуцијарних дужника чиме ће Банка бити у могућности да несметано оглашава и продаје стечене непокретности.

Послови са становништвом

Акциони план Сектора послова са становништвом предвиђа низ активности у циљу отклањања баријера и побољшања услова за унапређење пословања и остварење планираних циљева у периоду 2018-2020. године:

- даље активности на сегментацији тржишта у циљу идентификације високо бонитетних клијената (што ће резултирати промјеном назива референтних листи, принципа и услова припадности листама) и обезбедити усклађеност листи са каталогом производа,
- унапређење и поједностављење каталога производа, као и пренос одлучивања о каталошким промјенама на нивоу Банке или организационог дијела (ОД) због ефикасности, брзине и конкуренције,
- поједностављење и побољшање кредитног процеса у циљу убрзања, ефикасности и конкурентности,
- подјела кредитног портфолија по свим запосленим комерцијалистима који ће се старати и о продаји и о наплати и чији учинак ће бити транспарентан и видљив кроз недјелне извештаје,
- брзина одлучивања и значајно краћи рокови операционализације свих зависних сектора, служби и органа, а у циљу повећања ефикасности одлучивања по питањима из надлежности Сектора послова са становништвом,

- креирање одговарајућих акцијских наступа за циљану тражњу,
- адаптација и реконструкција пословница,
- пресељење пословница,
- проширење продајне мреже кроз отварање кредитних канцеларија, односно „путујућих“ комерцијалиста са минималним улагањима у подручјима која су прихватљива и атрактивна за Банку са комерцијалног и приходовног аспекта-повољан начин развојног правца Банке који је неопходан у ситуацији исказивања негативних резултата пословања и константног затварања, 6 пословница у кратком периоду.

Кредити привреди

У складу са условима на тржишту, постојећом и очекиваном тражњом, основа за раст кредитног портфолија у наредној години се налази у кредитном потенцијалу сегмента микро, малих и средњих предузећа (годишњи приход од 1,0 – 20 мил. еур-а) и то кроз пласмане мањих износа према већем броју клијената, у циљу смањења кредитног ризика, и диверсификације кредитног портфолија, као и проширења клијентске базе бонитетним клијентима.

Оријентација у кредитирању привреде у наредном периоду биће следеће привредне дјелатности:

- туризам и угоститељство;
- трговина и услуге;
- производња и прерађивачка дјелатност;
- грађевинарство и
- јавни сектор.

Приоритетни производи који су окосница реализације плана раста кредита одобрених привреди су:

- кредити и улагања у туристичке сврхе;
- кредити за обртна средства са роком до 36 мјесеци;
- кредити за рефинансирање добрих пласмана код других банака са повољнијим роком и каматом;
- осмишљавање пакета производа;
- инвестициони кредити;
- гаранцијски производи и неутралне банкарске услуге.

Сектор послова са привредом ће у наредном периоду наставити да развија и унапређује своје пословање, кроз нови пословни приступ клијентима, заснован на константној присутности на тржишту, примјењујући методе консултативне продаје и асертивне комуникације, са циљем презентације Банке као стратешког партнера за дугорочну пословну сарадњу.

У 2018. години Банка планира да додатно интезивира сарадњу са Инвестиционо-развојним фондом Црне Горе, стратешким домаћим партнером у домену извора финансирања за одређене дугорочне пројекте. Кроз ову сарадњу би се обезбиједила боља рочна усклађеност извора средстава и активе Банке, те створила конкурентска предност у погледу висине фиксне каматне стопе, прописане за ову врсту пласмана.

Као једна од стратешких одредница развоја Банке у наредним годинама дефинисано је унапређење информационог система Банке и увођење нових банкарских технологија.

Као стратешки циљеви за будући период **Комерцијалне банке Бања Лука** дефинисани¹⁹ су:

1. Одржавање и побољшање статуса стабилне финансијске институције са растом обима пословања; јачање тржишне позиционираниости, уз обезбјеђивање подршке пројектима који су од стратешког значаја за развој привреде Републике Српске и БиХ;
2. Проширење базе клијената уз тржишну идентификацију услуга Банке према потребама њихових корисника са активним маркетиншким активностима;
3. Активно управљање кредитним портфолиом и подржавање ефикасности процеса за идентификацију и надзор почетног нивоа изложености ризику или ризика везаних за

¹⁹ Стратегија и бизнис план 2018-2020. године Комерцијалне банке ад Бања Лука

- већ одобрене кредитне изложености, што ће омогућити структуру портфолија са контролисаним ризиком;
4. Раст некаматних прихода, имајући у виду ниске каматне стопе у окружењу као и тренд смањивања каматних стопа;
 5. Повећање кредитног портфолија у сегменту привреде и становништва, кроз кредитирање сегмента ниског кредитног ризика, уз континуирани фокус на „cross selling“;
 6. Ширење пословне мреже, односно јачање присуства Банке на подручјима са високим потенцијалом за кредитирање;
 7. Уз остварење горе наведених циљева, истовремено контрола трошкова пословања посебно оперативних трошкова, са циљем постизања веће ефикасности пословања.

У наредном периоду циљеви Банке у домену послова са становништвом су²⁰:

- Повећање активности и одржавање даљег раста Банке у домену депозитних послова;
- Увођење пакета производа за физичка лица, чиме би клијентима било омогућено да користе више различитих производа Банке по нижим цијенама у оквиру изабраног пакета, док би Банка с друге стране повећала унакрсну продају производа;
- Реализација акцијских услова за продају производа (стамбени и ненамјенски кредити, кредитне картице, електронски сервиси), чиме би се створили предуслови за раст продаје;
- Увођење нових производа, што ће се спроводити усаглашавањем са потребама и могућностима клијената и извршеног сагледавања услова тржишта;
- Активан приступ праћења појединачног пласмана у зависности од почетне процјене ризика код иницијално извршене продаје;
- Стављање акцента на проактивну продају производа од стране запослених у Сектору и пословној мрежи Банке, како унутар просторија Банке, тако и кроз теренске посјете привредним друштвима и одржавање презентација којима би се представили производи Банке запосленима;
- Појачана сарадња са Службом за маркетинг и развој производа, у циљу адекватне и благовремене промоције производа;
- Унапређење пословне ефикасности кроз унапређење политика, процедура и упутстава.

У сегменту послова са привредом основна активност Банке биће повећање броја клијената и повећање кредитног портфолија кроз већу диверзификацију пласмана у појединачно мањим износима. Циљани сегмент ће бити предузећа из прерађивачке, трговинске и услужне дјелатности. За будући период се планира појачана продајна активност која ће бити усмерена према сегменту микро, малих и средњих привредних субјеката.

У сегменту управљања депозитима привреде будућа политика Банке је фокусирана на постизање ефикасности при чему су активности усмјерене на²¹:

- Постизање ефикасности држања средстава обзиром на величине пласмана, а тиме и остварење планиране профитабилности;
- Пројектовани износи депозита су детерминисани развојем реалног сектора, вишком новчаних средстава небанкарског финансијског сектора и планом раста пласмана Банке;
- У сегменту краткорочних депозита повећање учешћа стабилнијих a-vista депозита као јефтинијих извора што ће се одразити на снижење цијене извора, а са друге стране допринијети и дисперзији концентрације орочених депозита;
- Смањење концентрације депозита уз наставак тренда смањења каматних стопа;
- Најзначајнији извори депозита остаће и даље депозити јавних институција и администрације, привредних клијената из области телекомуникација, трговине, небанкарских финансијских институција.

У посматраном будућем периоду (2018-2020. година) планиран је тренд стабилне каматне марже. Политика каматних стопа за 2018. годину је усмјерена на смањење пасивних камата што ће се постићи индивидуалним приступом одређеним групама клијената. У 2019. и 2020.

20 Стратегија и бизнис план 2018-2020. године Комерцијалне банке ад Бања Лука

21 Стратегија и бизнис план 2018-2020. године Комерцијалне банке ад Бања Лука

години је предвиђена стабилизација кретања и активних и пасивних каматних стопа са благим растом каматне марже²².

Пословни циљеви Друштва **КомБанк ИНВЕСТ Београд** остају и надаље снажан раст пословања, праћен растом инвестиционих фондова и пословних прихода Друштва. У наредном трогодишњем периоду Друштво има за циљ да унапреди ниво пословања, повећа имовину инвестиционих фондова као и да прошири базу инвеститора који улажу у инвестиционе фондове²³. Основна мисија Друштва је унапређење пословања уз постизање позитивних пословних резултата. Да би се поменута мисија остварила потребно је испунити три кључна циља²⁴:

1. Значајно повећање прихода од управљања фондовима.
2. Квалитетно управљање и одржавање расхода Друштва у зони планираних.
3. Одржавање стабилних финансијских прихода које Друштво остварује.

Као главни средњорочни циљ поставља се константан раст укупних прихода и боља позиционираност инвестиционих фондова на домаћем тржишту. Успостављена је пословна сарадња између Матичне банке и Друштва за управљање у пословима продаје инвестиционих јединица што треба да допринесе повећању имовине фондова, а Друштву омогућити повећање пословних прихода у наредним годинама.

Планиране перформансе пословања по чланицама Групе у наредне три године:

ЧЛАНИЦЕ ГРУПЕ	КБ БЕОГРАД			КБ БУДВА			КБ БАЊА ЛУКА			КомБанк ИНВЕСТ		
	План у %	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019
Раст активе	3,8	5,1	5,9	0	10,0	10,0	14,3	10,0	10,0	-	-	-
РОЕ	11,2	11,2	11,3	2,5	4,0	5,0	2,3	3,0	4,3	5,7	7,9	10,2
РОА	1,9	1,9	1,9	0,4	0,6	0,7	0,4	0,5	0,6	5,6	7,7	10,0
Cost/Income рацио	57,8	56,2	54,7	89,8	82,6	77,5	79,6	76,9	72,6	-	-	-
НИМ (Каматна маржа на просечну активу)	3,3	3,3	3,2	4,8	4,9	4,9	2,9	3,0	3,0	-	-	-

22 Стратегија и бизнис план 2018-2020. године Комерцијалне банке ад Бања Лука

23 План пословања друштва за управљање 2018-2020. година

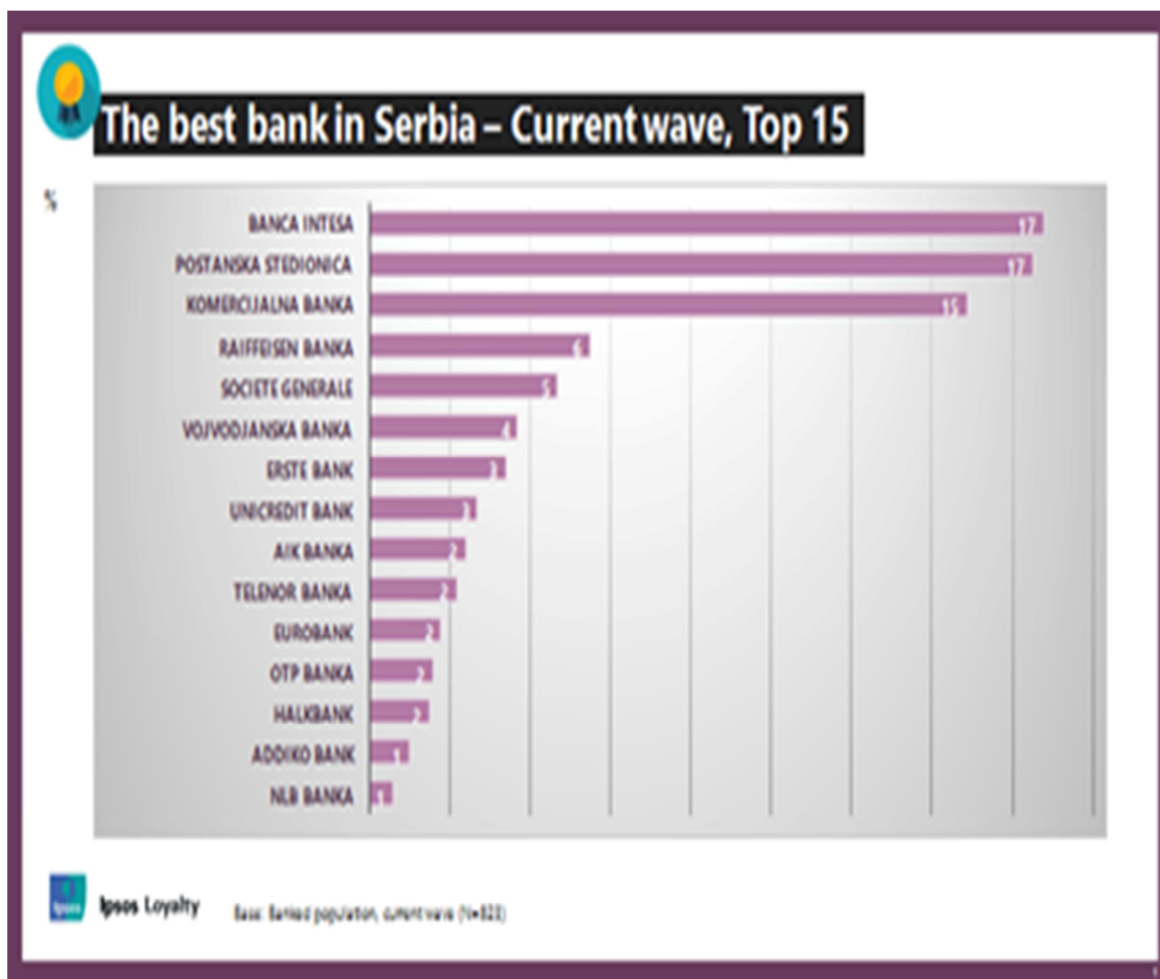
24 План пословања друштва за управљање 2018-2020. година

7. Истраживање и развој

Банкарска Група континуирано прати активности на тржишту банкарских производа, при чему користи расположиве кадрове, а ангажује и специјализоване, независне агенције за истраживање јавног мњења.

Истраживање тржишта: IPSOS Strategic Marketing, Банкарски омнибус, мај 2018. године

Агенције обезбеђују податке који се тичу задовољства клијената, а према спроведеним анализама, Група заузима водеће место по препознатљивости брэнда и квалитету услуга.

Резултати истраживања помажу у процесу доношења пословних одлука, посебно битних у сегменту развоја нових и унапређења и модификације постојећих производа и услуга.

У континуираном процесу праћења тржишних сигнала и потреба корисника и потенцијалних клијената, пословни сектори Групе су у претходном периоду корисницима понудили нове и/или унапредили одређене врсте кредита за становништво и микро клијенте, и развили, за наше услове задовољавајући, читав спектар услуга у сегменту електронског банкарства, платних и кредитних картица.

8. Пословање огранака пре консолидације

Зависне банке: Комерцијална банка АД Подгорица и Комерцијална банка АД Бања Лука воде пословне књиге и састављају финансијске извештаје у складу са рачуноводственим прописима Републике Црне Горе, односно Босне и Херцеговине (Републике Српске). КомБанк ИНВЕСТ АД Београд израђује финансијске извештаје у складу са рачуноводственим прописима Републике Србије.

У сврху припремања консолидованих финансијских извештаја појединачни финансијски извештаји зависних банака и Друштва КомБанк ИНВЕСТ су прилагођени презентацији финансијских извештаја на основу:

- рачуноводствених прописа Републике Србије,
- интерних аката Матичне банке - Комерцијалне банке АД Београд и
- релевантних МРС и МСФИ.

Рекласификовани појединачни биланси стања чланица Групе пре консолидовања на дан 30.06.2018. године

ОПИС	КБ Београд	КБ Подгорица	КБ Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ
<i>(у хиљадама РСД)</i>				
Готовина и средства код централне банке	54.170.572	2.002.177	6.116.712	9
ХОВ	129.375.428	2.229.487	2.378.802	140.681
Кредити и потраживања од банака и дфо	15.330.200	1.036.359	1.335.305	16.094
Кредити и потраживања од комитената	162.578.939	8.178.698	15.199.542	-
Инвестиције у зависна друштва	5.480.888	-	-	-
Нематеријална имовина	424.268	10.431	29.620	-
Некретнине, постројења и опрема	5.552.148	298.026	61.004	25
Инвестиционе некретнине	1.922.509	107.430	269.139	-
Текућа пореска средства	-	-	7.067	6
Одложена пореска средства	1.404.479	25.886	895	-
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	241.148	249.568	275.860	-
Остала средства	6.949.167	530.449	81.753	1.955
УКУПНА АКТИВА	383.429.746	14.668.511	25.755.700	158.770
Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, д.ф.о. и централној банци	4.572.328	217.275	3.082.881	-
Депозити и остале обавезе према другим комитентима	300.439.631	11.753.280	18.632.611	-
Резервисања	1.489.584	144.762	15.604	5.653
Текуће пореске обавезе	-	-	-	3
Одложене пореске обавезе	598.524	27.548	2.537	-
Остале обавезе	10.373.577	61.650	117.569	1.608
УКУПНЕ ОБАВЕЗЕ	317.473.644	12.204.515	21.851.203	7.264
Укупно капитал	65.956.102	2.463.996	3.904.497	151.506
УКУПНА ПАСИВА	383.429.746	14.668.511	25.755.700	158.770

НАПОМЕНА: За потребе консолидовања врши се рекласификација позиција у појединачним (статутарним) финансијским извештајима чланица Групе који утичу на корекцију билансне суме и резултата у билансу успеха исказаних у статутарним извештајима. Кориговани (реклаификовани) финансијски извештаји представљају почетне билансне извештаје и позиције које су даље предмет консолидације.

Рекласификовани појединачни биланси успеха чланица Групе пре консолидовања за период од 1. јануара до 30. јуна 2018. године

ОПИС	КБ Београд	КБ Подгорица	КБ Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ
<i>(у хиљадама РСД)</i>				
Приходи од камата	6.687.184	273.553	381.699	295
Расходи од камата	457.304	39.594	71.148	-
Нето приход по основу камата	6.229.880	233.959	310.551	295
Приходи од накнада и провизија	3.433.346	84.446	114.497	10.712
Расходи од накнада и провизија	880.328	18.736	35.183	740
Нето приход по основу накнада и провизија	2.553.018	65.710	79.313	9.972
Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	48.751	-	-	2.378
Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	94.325	795	-	10
Нето расход/приход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне калузуле	-1.060	3.328	2.124	1
Нето расход/приход по основу обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	-28.724	19.741	33.641	-
Остали пословни приходи	77.218	3.116	7.526	-
УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД	8.973.408	326.648	433.155	12.656
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	-2.202.516	-132.646	-158.079	-7.400
Трошкови амортизације	-284.092	-17.151	-23.382	-5
Остали приходи	206.115	34.025	1.881	2
Остали расходи	-3.065.702	-126.963	-176.928	-3.192
ДОБИТАК/ГУБИТАК(-) ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА	3.627.213	83.913	76.647	2.061

9. Финансијски инструменти значајни за процену финансијског положаја Групе

На крају прве половине 2018. године за процену финансијског положаја Групе од кључног значаја су следећи финансијски инструменти (позиције): кредити и потраживања од комитената, хартије од вредности, депозити и обавезе према другим комитентима и капитал.

Позиција кредити и потраживања од комитената чинила је 44,6% укупне консолидоване активе и повећани су за РСД 11.715,0 милиона у односу на крај 2017. године. Детаљна структура позиције кредити и потраживања од комитентима приказана је у напомени уз консолидоване финансијске извештаје. Хартије од вредности чиниле су 32,1% укупне консолидоване активе и повећане су за РСД 12.601,8 милиона у односу на 2017. годину и највећим делом су се односила на пласмане Матичне банке у хартије од вредности Републике Србије (детаљна структура наведена је у напомени уз консолидоване финансијске извештаје).

С друге стране, депозити и остале обавезе према другим комитентима су чинили 79,3% консолидоване пасиве и повећани су за РСД 13.247,7 милиона. Депозити су представљали основни извор финансирања зависних банака и Матичне банке, док је матична Банка

вратила и субординирани дуг у децембру 2017. године (детаљна структура наведена је у Напоменама уз консолидоване финансијске извештаје).

Капитал Групе је чинио 16,1% консолидоване пасиве и смањен је за РСД 104,9 милиона.

Чланице Групе су добро капитализоване, а показатељ адекватности капитала Групе износи 25,8% и значајно је изнад прописаног лимита (8%+захтев за комбиновани заштитни слој капитала).

10. Управљање ризицима

Група је препознала процес управљања ризицима као кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произлази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којим се управља кроз идентификовање, мерење, процену, праћење, контролу и ублажавање и извештавање о ризицима, односно успостављањем ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Група је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, методологије за управљање појединачним ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефикасан и ефикасан процес управљања свим ризицима којима је Група изложена или може бити изложена у свом пословању, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала. Такође, у систем управљања ризицима интегрисан је и План опоравка Групе, као механизам ране идентификације ситуације тешког финансијског поремећаја у коме Група може предузети мере, односно применити дефинисане опције опоравка у циљу спречавања уласка у фазу ране интервенције у којој активно учешће има регулатор, или побољшања већ погоршаног финансијског стања.

Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, Група је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, одржавање потребног нивоа адекватности капитала, развој активности Групе у складу са пословним могућностима и развојем тржишта у циљу остваривања конкурентских предности, диверзификација ризика којима је Група изложена, одржавање учешћа НПЛ-а у укупним кредитима до прихватљивог нивоа за Групу, одржавање показатеља покрића ликвидном активом изнад нивоа прописаног регулативом и интерним лимитима.

Група перманентно прати све најаве и измене регулаторног оквира, анализира утицај на ниво ризика и предузима мере за благовремено усклађивање свог пословања са новим прописима. Кроз јасно дефинисан процес увођења нових и значајно измењених производа, услуга и активности у вези са процесима и системима Група анализира њихов утицај на будућу изложеност ризицима у циљу оптимизације својих прихода и трошкова за процењени ризик, као и минимизирања свих потенцијално могућих негативних ефеката на финансијски резултат Групе.

Детаљни приказ циљева и политика управљања ризицима Групе је представљен у тачки 4. Напомена уз консолидоване финансијске извештаје.

Политика заштите од изложености кредитном ризику

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, Група примењује технике ублажавања кредитног ризика прибављајући и прихватљиве инструменте обезбеђења (колатерале), као секундарне изворе наплате пласмана. Група настоји да послује са клијентима добре кредитне способности, процењујући је у моменту подношења захтева и редовним мониторингом дужника, пласмана и колатерала, у циљу блавременог предузимања одговарајућих активности у поступку наплате.

Врсте обезбеђења потраживања зависе од процене кредитног ризика дужника и утврђују се у сваком конкретном случају појединачно, а њихово прибављање се врши по закључењу уговора и пре реализације пласмана.

Група је унутрашњим актима регулисала вредновање инструмената кредитне заштите и управљање тим инструментима.

Приликом процене вредности колатерала, Група ангажује овлашћене проценитеље, како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмању могућу меру, а непокретности, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залог морају бити осигуране код осигуравајућег друштва прихватљивог за Групу уз полисе осигурања винкулиране у њену корист.

У циљу заштите од промене тржишних вредности колатерала, процењена вредност се коригује за дефинисане проценте умањења у зависности од врсте колатерала и локације непокретности, који се редовно преиспитују и ревидирају.

Група посебну пажњу посвећује мониторингу колатерала и предузима активности на обезбеђењу нових процена вредности, али и на прибављању додатних колатерала, пре свега, код клијената са идентификованим проблемима у пословању, али и клијената код којих је покривеност изложености колатералима смањена услед пада вредности прибављених колатерала.

У циљу адекватног управљања ризицима, Група спроводи активности анализе кредитног ризика при одобрењу пласмана и успостављањем система за праћење, превенцију и управљање ризичним пласманима укључујући и адекватну идентификацију потенцијално ризичних клијената (Watch List), врши ублажавање кредитног ризика код клијената наведеног статуса, као и кроз предузимање мера и акција у циљу заштите интереса Групе и спречавања негативних ефеката на њен финансијски резултат и капитал.

Група континуирано унапређује систем управљања ризицима који се ослања на постулате независности функције управљања ризицима од центара за преузимање ризика, правремености токова информација који подржавају процес доношења одлука, као и транспарентности и исправности достављених информација.

У првој половини 2018. године Група је била фокусирана на побољшање квалитета кредитног портфолија путем смањења настајања нових лоших кредита и решавања проблема клијената који су већ препознати као проблематични, а спроводила је и активности на смањењу ненаплативих пласмана (побољшана наплата, продаја/уступање, као и отпис преносом у целости обезвређених потраживања у ванбилансну евиденцију, а у складу са Оперативним планом са мерама за остварење циља у вези са нивоом лоше активе матичне Банке). Почетком 2018. године Група је извршила усклађивање интерних аката (методологије и процедуре) у складу са изменама регулативе Народне банке Србије из области рачуноводства и финансијског извештавања, којима се уводи обавеза примене Међународног стандарда финансијског извештавања 9 у банкама (МСФИ 9). Наведеним изменама прописана је обавеза банака да од 01.01.2018. године обрачун обезвређења врше у складу са МСФИ 9 стандардом. У складу са МСФИ 9 стандардом, чланице Групе су усвојиле нову Методологију за процену обезвређења билансне активе и вероватног губитка по ванбилансним ставкама, која се примењује од 01.01.2018. године. Са концепта „насталих губитака“ прелази се на концепт „очекиваних губитака“ укључујући и утицај очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности, портфолио се диференцира на три нивоа (ниво 1 – ПЛ клијенти без идентификованог погоршања кредитног ризика, ниво 2 – ПЛ клијенти са идентификованим погоршањем кредитног ризика, ниво 3 – НПЛ клијенти). Изложеност према државама (највеће учешће има портфолио хартија од вредности) се такође обезвређује, а трајни улози (осим трајних улога у зависна друштва) се вреднују по фер вредности што је имплицирало укидање припадајућих исправки вредности у билансу стања, односно свођење бруто вредности учешћа на њихову нето вредност.

Укупан ефекат прве примене МСФИ 9 износи РСД 1,29 милијарде, од чега се РСД 0,2 милијарде односе на обезвређење изложености према Републици Србији и Народној банци Србије, највећим делом по основу портфолија хартија од вредности. Ефекат прве примене МСФИ 9 је евидентиран на терет нераспоређене добити из ранијих година. Група је

разлике у књиговодственим вредностима финансијских средстава који проистичу из примене МСФИ 9 признала у оквиру капитала на дан 1. јануара 2018. године.

На кретање исправки вредности (у билансу успеха), после ефекта примене МСФИ 9, у првој половини 2018. године утицао је раст код Матичне банке претежно услед повећања ангажовања код привредних клијената и раста ризичних пласмана у сектору становништва. У истом периоду, код чланица Групе исправке вредности су реално смањене због регулисања ризичних пласмана путем наплате и преузимања средстава обезбеђења. Група је у свом пословању посебно изложена следећим врстама ризика:

- Кредитном и са њим повезаним ризицима.
- Ризику ликвидности.
- Тржишном ризику.
- Каматном ризику у банкарској књизи.
- Оперативном ризику.
- Ризику улагања.
- Ризику велике изложености и
- Ризику земље као и свим другим ризицима који се могу појавити у редовном пословању Групе.

Изложеност кредитном ризику

Кредитни ризик је могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе, услед неизвршења обавеза дужника према чланицама Групе. Кредитни ризик условљен је кредитном способношћу дужника, његовом уредношћу у извршавању обавеза према чланицама Групе, као и квалитетом инструмента обезбеђења.

Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Групе у складу је са дефинисаном Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолија Групе, на основу које се омогућује лимитирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе, уз минимизирање капиталних захтева за кредитни ризик, ризик измирења и испоруке по основу слободних испорука, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања у циљу одржавања адекватности капитала на прихватљивом нивоу. Банке, чланице Групе, управљају кредитним ризиком на нивоу клијента, групе повезаних лица и целокупног кредитног портфолија. Такође, одобравају пласмане клијентима (правним и физичким лицима) за које процењују да су кредитно способни вршећи анализу, то јест квантитативно и/или квалитативно мерење и процену кредитног ризика, односно финансијског стања дужника. Процес мерења кредитног ризика је заснован на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга, као и примени регулативе. Праћењем и контролом портфолија у целини и по појединим сегментима, Група врши поређење са претходним периодима, идентификује трендове кретања и узроке промена нивоа кредитног ризика. Такође, прати показатеље квалитета aktive (кретање НПЛ-а, степена покривености НПЛ-а исправкама вредности и слично), као и изложеност према регулаторно и интерно дефинисаним лимитима. Процес праћења квалитета кредита омогућава чланицама Групе да процене потенцијалне губитке, као резултат ризика којима су изложене и да предузму одговарајуће корективне мере.

Изложеност ризику ликвидности

Ризик ликвидности представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе услед немогућности чланица Групе да испуне своје доспеле обавезе о року доспећа, као и да у кратком року обезбеде ликвидна средства без већих трошкова. Ризик ликвидности испољава се кроз тешкоће Групе у измирењу доспелих обавеза у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива остале пасиве.

Матична банка, као и чланице Групе, у свом пословању поштују основне принципе ликвидности, остварујући довољан ниво ликвидних средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштују принцип солвентности формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврата на капитал.

Ризик ликвидности испољава се и у немогућности Групе да трансформише поједине делове active у ликвидна средства у кратком року. Група врши анализу ризика извора

средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру пасиве, односно обавеза и изражава се кроз потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Ризик ликвидности извора средстава заправо представља ризик да Група неће моћи да испуни обавезе услед повлачења нестабилних извора средстава, односно немогућности прибављања нових извора средстава. Са друге стране, ризик ликвидности испољава се и кроз дефицит резерви ликвидности и отежаног или немогућег прибављања ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама.

У складу са Одлуком Народне банке Србије о управљању ризиком ликвидности банке, која се примењује од 30.06.2017. године, матична банка, као и чланице Групе, су ускладиле своје пословање у делу одредби регулативе које се односе на показатељ покрића ликвидном активом (ЛЦР). Група је усклађена са регулаторним и интерно дефинисаним лимитима.

Матична банка, као и чланице Групе, активно предузимају превентивне мере у циљу минимизирања изложености ризику ликвидности.

Изложеност тржишним ризицима

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе услед промена тржишних варијабли и обухвата девизни ризик за све пословне активности које обавља и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Група је изложена девизном ризику који се манифестује кроз могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал услед волатилности девизних курсева, односа, промене вредности домаће валуте у односу на стране валуте или промене вредности злата и других племенитих метала. У циљу минимизирања изложености девизном ризику Група врши диверсификацију валутне структуре портфолија и валутне структуре обавеза, усклађивање отворених позиција по појединим валутама поштујући принципе рочне трансформације средстава. У току 2018. године, Група је била усклађена са регулаторним показатељем девизног ризика који је изражен као 20% регулаторног капитала.

Изложеност каматном ризику

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа. Матична банка, као и чланице Групе, на свеобухватан начин благовремено утврђују узроке текуће и процењују факторе будуће изложености каматном ризику. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и пасиве.

Управљање каматним ризиком има за циљ одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат и економску вредност капитала, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматних стопа и усклађивања извора са пласманима према висини каматне стопе и рочности.

Изложеност оперативним ризицима

Оперативни ризик је ризик могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе услед пропуса у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационим и другим системима у банкама чланицама Групе, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја. Оперативни ризик укључује и правни ризик, који представља ризик настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе по основу судских или вансудских поступака. Група предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, примену адекватног и поузданог информационог система, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси Групе. У циљу минимизирања правног ризика и утицаја истог на финансијски резултат, Група наставља и даље да унапређује своју пословну праксу у делу правовременог резервисања по основу тужбених захтева против банака чланица Групе, а у складу са проценом будућег очекиваног губитка по том основу.

Ризик улагања

Ризик улагања Групе представља ризик улагања у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине. У складу са регулативом прати се ниво трајних улагања и о томе се обавештавају Органи и Одбори Групе. На овај начин се обезбеђује да улагање чланица Групе у једно лице које није у финансијском сектору не пређе 10% капитала Групе, те да улагања чланица Групе у лица која нису у финансијском сектору и у основна средства и инвестиционе некретнине Групе не пређу 60% капитала Групе.

Велика изложеност

Велика изложеност Групе према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Групом, јесте изложеност која износи најмање 10% капитала Групе. У првој половини 2018. године, матична банка и банке чланице Групе су биле усклађене са регулаторним и интерно дефинисаним лимитима изложености.

Изложеност ризику земље

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Група изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе због немогућности Групе да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Изложеност Групе ризику земље је на прихватљивом нивоу.

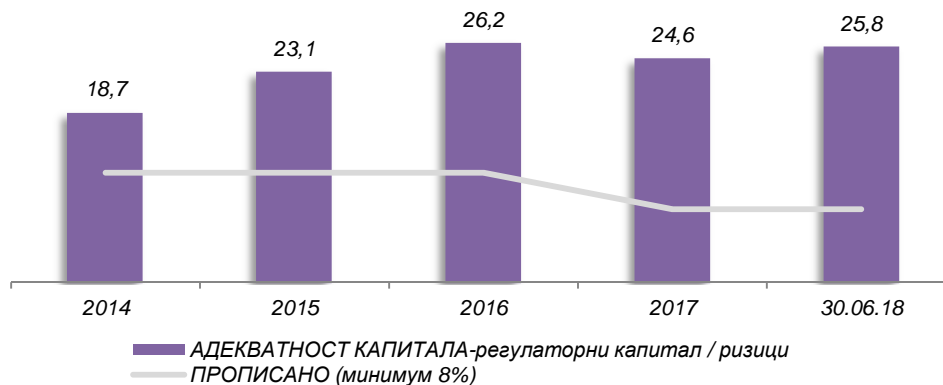
Регулаторни захтеви за Групу КБ

Према регулативи Народне банке Србије за банкарску групу на консолидованој основи утврђују се:

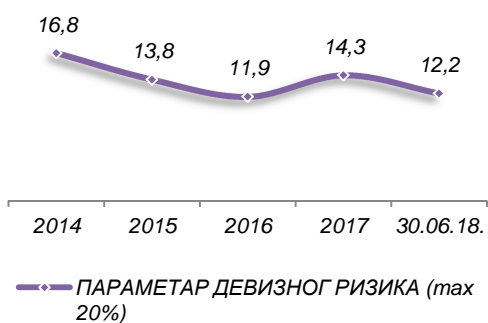
- показатељ адекватности капитала,
- велика изложеност,
- улагање у друга правна лица и у основна средства,
- отворена нето девизна позиција,
- показатељ покрића ликвидном активном и друго.

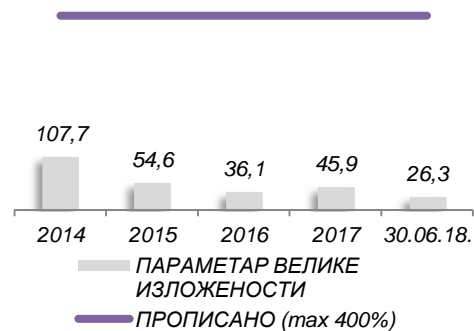
Адекватност капитала Групе

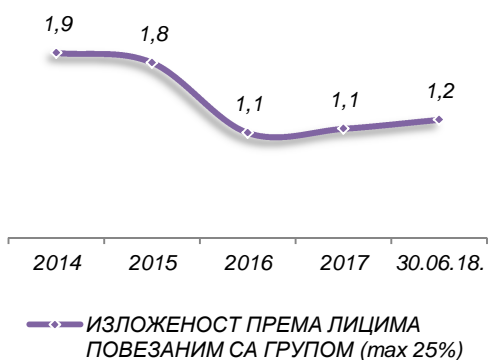
Параметар девизног ризика Групе

Параметар велике изложености Групе

Лица повезана са Групом

Улагање Групе

11. Друштвено одговорно пословање Групе

Комерцијална банка АД Београд, матична Банка, посебну пажњу обраћа на активности из области друштвено одговорног пословања (ДОП). Овај сегмент нам је посебно важан, јер смо свесни његовог утицаја на поверење клијената и корпоративни имиџ. Активности у области ДОП-а су пажљиво одабране и Група је у њима активно сарађивала са својим партнерима.

Комерцијална банка Београд је наставила сарадњу са Фондом „Б92“ у акцији опремања породилишта у Србији - „Заједно за бебе“. За сваку трансакцију платним и кредитним картицама Комерцијалне банке, издвајају се одређена средства за куповину неопходне опреме за породилишта и педијатријске службе домова здравља у Србији. Према договореном плану у 2018. години, биће купљена медицинска опрема за породилишта и здравствене установе у Аранђеловцу, Петровцу на Млави, Ћуприји и Тутину.

У галеријском простору Комбанк Арт хол од почетка године одржано је седам изложби слика, графика, фотографија, калиграфије, модног дизајна и скулптура.

ДОП активности матичне Банке су координиране са банкама супсидијарима у Црној Гори и Републици Српској.

Друштвено одговорно пословање и тежња да се помогну и подрже сви пројекти који доприносе широј друштвеној заједници, неизоставан је део активности Комерцијалне банке АД Будва (од 4. јула 2018. године Комерцијална банка АД Подгорица). У 2018. години Банка је донирала вредан апарат Центру за патологију Клиничког Центра Црне Горе. Микроскоп реномиране марке „Leica“ поседује најсавременију оптику прилагођену раду лекара специјалиста патологије. Овом донацијом побољшаће се квалитет анализираних узорака и допринеће се бржем и прецизнијем раду Центра. Банка је такође, у години у којој слави 25 година постојања и пословања у Црној Гори, потписала Уговор о сарадњи са Економским факултетом из Подгорице са циљем да се заједничким активностима у оквиру ове сарадње, побољшају знања и вештине студената како би се што боље припремили за тржиште рада. Сарадња обухвата широк спектар активности попут организације заједничких стручних расправа и трибина, гостовања представника Банке на Факултету и обратно, заједничко осмишљавање и израда студија, стручне праксе за студенте Економског факултета у Банци, као и усавршавање предавача, тренера и запослених на обе стране.

Банка је у оквиру ове сарадње, наградила 26 најбољих студената новчаним наградама, а 6 најбољих студената завршне године плаћеном праксом у пословном сектору који сами одаберу.

Осим наведеног, Комерцијална банка Подгорица је у 2018. години наставила и са друштвено одговорним активностима које у континуитету спроводи већ дужи низ година, те пружила подршку одређеном броју спортских клубова, али и појединаца који остварују запажене резултате из области спорта, науке и уметности, као и одређеном броју грађана који су затражили новчану помоћ за потребе лечења.

У 2018. години Комерцијална банка АД Бања Лука је као друштвено-одговорна компанија покренула различите пројекте са економским факултетима у циљу подршке стручном развоју и оспособљавању младих људи. С тим у вези, Банка је пружила шансу стручном оспособљавању студената, те они студенти који током ангажмана покажу висок ниво мотивације, залагања и преданости у испуњавању радних задатака, добиће прилику запослења и грађења каријере у Комерцијалној банци. Такође, Банка је у протеклом периоду финансијски подржала и наградила најбоље студенте током кампања и конференција које су организовали.

Средства су издвојена за донацију литерарног такмичења за све ученике средњих школа у Републици Српској у организацији Генералног конзулата Србије у Бањалуци поводом обележавања Сретења – Дана државности Србије.

Банка је помогла организовање хуманитарног концерта „Аутизам говори срцем“ за децу оболелу од аутизма, као и манифестације „Игре без граница за децу у БиХ“ чији циљ је да побољша квалитет живота деце и младих, кроз унапређење њихове социјалне укључености у све сфере друштва које су важне за њихов раст и развој.

Правила корпоративног управљања

Правила корпоративног управљања су заснована на одговарајућим законским прописима (Закон о банкама и Закон о привредним друштвима). Кодексом корпоративног управљања успостављени су принципи корпоративне праксе према којој се, у пословању, понашају и придржавају носиоци корпоративног управљања. Циљ Кодекса је увођење добрих пословних обичаја и успостављање високих стандарда у области корпоративног управљања, који треба да обезбеде јачање поверења акционара, инвеститора, клијената и осталих заинтересованих страна. Добра пракса корпоративног управљања у основи омогућава конзистентност система контроле, заштиту интереса акционара, правовремену доставу свих релевантних информација о пословању и потпуну транспарентност кроз јавни приступ финансијским извештајима компанија.

Комерцијална банка АД Београд, као матична Банка у свом пословању примењује Кодекс корпоративног управљања Привредне коморе Србије, који је усвојила Скупштина Привредне коморе Србије, у складу са Одлуком о примени Кодекса корпоративног управљања Привредне коморе Србије коју је донео Извршни одбор Комерцијалне банке АД Београд дана 09.04. 2013. године. Текст Кодекса корпоративног управљања је објављен на интернет страници Комерцијалне банке АД Београд (<http://www.kombank.com/korporativno-upravljanje>) и интернет страници Привредне коморе Србије.

Комерцијална банка АД Будва у свом пословању примењује Кодекс пословне етике који је усвојила Скупштина Привредне коморе Црне Горе (Службени лист Р. Црне Горе, бр. 45/11 од 09.09.2011.), а којим је прописано да одредбе истог обавезују све пословне субјекте који су регистровани на подручју Црне Горе.

Комерцијална банка АД Бања Лука у свом пословању примењује Стандарде корпоративног управљања које је донела Комисија за хартије од вредности Републике Српске у складу са чланом 309. Закона о привредним друштвима (Службени Гласник Републике Српске број 127/98, 58/09, 100/11, 67/13 и 100/17) и чланом 260. Закона о тржишту хартија од вредности (Службени Гласник Републике Српске број 92/06, 34/09, 30/12, 59/13, 108/13 и 4/17).

КомБанк ИНВЕСТ АД Београд организован је у форми једночланог акционарског друштва које није јавно са системом дводомног управљања. Ради обезбеђења непристрасности, транспарентности и одговорности у корпоративном понашању Друштво примењује Правила пословања која је одобрила Комисија за хартије од вредности у складу са чланом 17. Закона

о инвестиционим фондовима (Службени гласник РС, бр. 46/2006, 51/2009, 31/2011 и 115/2014), Правила понашања и професионалне етике која су усклађена са матичним друштвом, Политику управљања сукобом интереса и личним трансакцијама и др. Надлежности и овлашћења свих органа чланица Групе заснована су на одговарајућим законским прописима и дефинисана у интерним актима. Правила корпоративног управљања имплементирана су кроз интерна акта и у самој примени истих не постоје одступања.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д. Београд

Заменик директора Сектора контролинга и
планирања

Игор Крсмановић

члан Извршног одбора Банке

Период извештавања:

од

01.01.2018.

до

30.06.2018.

Полугодишњи финансијски извештај за банке ПФИ-Б

Пословно име: ГРУПА КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

Матични број (МБ): 07737068

Поштански број и место: 11000 БЕОГРАД

Улица и број: СВЕТОГ САВЕ 14

Адреса е-поште: posta@kombank.com

Интернет адреса: www.kombank.com

Консолидовани/Појединачни: Консолидовани

Усвојен (да/не): не

Ревдиран (да/не): не

Друштва субјекта консолидације:

Седиште:

МБ:

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

БЕОГРАД

07737068

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БУДВА

БУДВА, ЦРНА ГОРА

02373262

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БАЊА ЛУКА

БАЊА ЛУКА, РЕПУБЛИКА СРПСКА

11009778

КОМБАНК ИНВЕСТ АД БЕОГРАД

БЕОГРАД

20379758

Особа за контакт: Сања Ђековић

(уноси се само име и презиме особе за контакт)

Телефон: 011/333-9406

Факс: 011/333-9395

Адреса е-поште: sanja.djekovic@kombank.com

Презиме и име: др Владимир Медан

(особа овлашћена за заступање)

Документација за објаву (у ПДФ формату, као један документ):

1. Финансијски извештаји (биланс стања, биланс успеха, извештај о осталом резултату, извештај о токовима готовине, извештај о променама на капиталу, напомене уз финансијске извештаје),
2. Извештај о пословању,
3. Изјава лица одговорних за састављање извештаја.

Потпуњава се у складу са стандардом консолидованог годишњег финансијског извештаја

(Handwritten signature)
(потпис особе овлашћене за заступање)

БИЛАНС СТАЊА

на дан 30.06.2018.

у хиљадама динара

Позиција	АОП	Износ	
		30.06. текуће године	31.12. претходне године
1	2	4	5
АКТИВА			
Готовина и средства код централне банке	0001	62.286.857	56.076.748
Заложена финансијска средства	0002	-	-
Потраживања по основу деривата	0003	-	-
Хартије од вредности	0004	134.124.398	121.522.580
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	0005	16.512.063	30.233.555
Кредити и потраживања од комитената	0006	185.957.179	174.242.139
Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	0007	-	-
Потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика	0008	-	-
Инвестиције у придружена друштва и заједничке подухвате	0009	-	-
Инвестиције у зависна друштва	0010	-	-
Нематеријална имовина	0011	464.319	498.387
Некретнине, постројења и опрема	0012	5.911.203	6.017.200
Инвестиционе некретнине	0013	2.299.078	2.380.564
Текућа пореска средства	0014	7.073	5.622
Одложена пореска средства	0015	1.431.260	863.527
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	0016	766.576	787.618
Остала средства	0017	7.563.090	7.480.376
УКУПНА АКТИВА (од 0001 до 0017)	0018	417.323.096	400.108.316
ПАСИВА			
ОБАВЕЗЕ, Обавезе по основу деривата	0401	-	7.845
Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	0402	6.663.976	6.137.776
Депозити и остале финансијске обавезе према другим комитентима	0403	330.825.522	317.577.748
Обавезе по основу деривата намењених заштити од ризика	0404	-	-
Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	0405	-	-
Обавезе по основу хартија од вредности	0406	-	-
Субординиране обавезе	0407	-	-
Резервисања	0408	1.655.603	1.551.883
Обавезе по основу средстава намењених продаји и средства пословања које се обуставља	0409	-	-
Текуће пореске обавезе	0410	3	1.751
Одложене пореске обавезе	0411	628.609	1.647
Остале обавезе	0412	10.554.170	7.729.550
УКУПНО ОБАВЕЗЕ (од 0401 до 0412)	0413	350.327.883	333.008.200
КАПИТАЛ			
Акцијски капитал	0414	40.034.550	40.034.550
Сопствене акције	0415	-	-
Добитак	0416	4.659.727	8.357.092
Губитак	0417	1.480.109	1.665.678
Резерве	0418	23.780.980	20.374.087
Нереализовани губици	0419	-	-
Учешћа без права контроле	0420	65	65
УКУПНО КАПИТАЛ (0414-0415+0416-0417+0418-0419+0420) ≥ 0	0421	66.995.213	67.100.116
УКУПАН НЕДОСТАТАК КАПИТАЛА (0414-0415+0416-0417+0418-0419+0420) < 0	0422	-	-
УКУПНА ПАСИВА (0413+0421-0422)	0423	417.323.096	400.108.316

БИЛАНС УСПЕХА

од 01.01.2018. до 30.06.2018.

у хиљадама динара

Позиција	АОП	Износ	
		01.01. - 30.06. текуће године	01.01. - 30.06. претходне године
1	2	3	4
Приходи од камата	1001	7.340.705	7.908.793
Расходи од камата	1002	566.021	1.006.934
Нето приход по основу камата (1001-1002)	1003	6.774.684	6.901.859
Нето расход по основу камата (1002-1001)	1004	-	-
Приходи од накнада и провизија	1005	3.638.124	3.407.989
Расходи накнада и провизија	1006	930.110	794.976
Нето приход по основу накнада и провизија (1005-1006)	1007	2.708.014	2.613.013
Нето расход по основу накнада и провизија (1006-1005)	1008	-	-
Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	1009	51.129	26.355
Нето губитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	1010	-	-
Нето добитак по основу рекласификације финансијских инструмената	1011	-	-
Нето губитак по основу рекласификације финансијских инструмената	1012	-	-
Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	1013	95.130	60.054
Нето губитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	1014	-	-
Нето добитак по основу заштите од ризика	1015	-	-
Нето губитак по основу заштите од ризика	1016	-	-
Нето приход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	1017	482	-
Нето расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	1018	-	10.552
Нето приход по основу умањења обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	1019	24.658	265.192
Нето расход по основу обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	1020	-	-
Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизираној вредности	1021	-	-
Нето губитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизираној вредности	1022	-	-
Нето добитак по основу престанка признавања инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	1023	-	306
Нето губитак по основу престанка признавања инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	1024	-	-
Остали пословни приходи	1025	87.794	96.661
УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД (1003-1004+1007-1008+1009-1010+1011-1012+1013-1014+1015-1016+1017-1018+1019-1020+1021-1022+1023-1024+1025) ≥ 0	1026	9.741.891	9.952.888
УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ РАСХОД (1003-1004+1007-1008+1009-1010+1011-1012+1013-1014+1015-1016+1017-1018+1019-1020+1021-1022+1023-1024+1025) < 0	1027	-	-
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	1028	2.500.641	2.520.905
Трошкови амортизације	1029	324.630	327.779
Остали приходи	1030	242.023	629.585
Остали расходи	1031	3.372.719	3.246.437
ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1026-1027-1028-1029+1030-1031) ≥ 0	1032	3.785.924	4.487.352
ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1026-1027-1028-1029+1030-1031) < 0	1033	-	-
Порез на добитак	1034	-	-
Добитак по основу одложених пореза	1035	-	1.235.813
Губитак по основу одложених пореза	1036	-	-
ДОБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА (1032-1033-1034+1035-1036) ≥ 0	1037	3.785.924	5.723.165
ГУБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА (1032-1033-1034+1035-1036) < 0	1038	-	-
Нето добитак пословања које се обуставља	1039	-	-
Нето губитак пословања које се обуставља	1040	-	-
РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ДОБИТАК (1037-1038+1039-1040) ≥ 0	1041	3.785.924	5.723.165
РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ГУБИТАК (1037-1038+1039-1040) < 0	1042	-	-
Добитак који припада матичном ентитету	1043	3.785.923	5.723.165
Добитак који припада власницима без права контроле	1044	1	-
Губитак који припада матичном ентитету	1045	-	-
Губитак који припада власницима без права контроле	1046	-	-
ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ			
Основна зарада по акцији (у динарима без пара)	1047		
Умањена (разводњена) зарада по акцији (у динарима без пара)	1048		

ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ

од 01.01.2018. до 30.06.2018.

у хиљадама динара

Позиција	АОП	Износ	
		01.01. - 30.06. текуће године	01.01. - 30.06. претходне године
1	2	3	4
ДОБИТАК ПЕРИОДА	2001	3.785.924	5.723.165
ГУБИТАК ПЕРИОДА	2002	-	-
Остали резултат периода			
Компоненте осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак:			
Повећање ревалоризационих резерви по основу нематеријалне имовине и основних средстава	2003	-	-
Смањење ревалоризационих резерви по основу нематеријалне имовине и основних средстава	2004	-	-
Актуарски добици	2005	-	-
Актуарски губици	2006	-	-
Позитивни ефекти промена вредности власничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2007	218.132	64.349
Негативни ефекти промена вредности власничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2008	-	-
Нереализовани добици по основу инструмената намењених заштити од ризика власничких хартија од вредности који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2009	-	-
Нереализовани губици по основу инструмената намењених заштити од ризика власничких хартија од вредности који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2010	-	-
Нереализовани добици по основу финансијских обавеза банке вреднованих по фер вредности кроз биланс успеха које су последица промене кредитне способности банке	2011	-	-
Нереализовани губици по основу финансијских обавеза банке вреднованих по фер вредности кроз биланс успеха које су последица промене кредитне способности банке	2012	-	-
Позитивни ефекти промене вредности по основу осталих компоненти осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2013	-	-
Негативни ефекти промене вредности по основу других компоненти осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2014	-	-
Компоненте осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак:			
Позитивни ефекти промене вредности дужничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2015	99.972	131.520
Негативни ефекти промене вредности дужничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2016	106.478	449.998
Добици по основу инструмената намењених заштити од ризика новчаних токова	2017	-	-
Губици по основу инструмената намењених заштити од ризика новчаних токова	2018	-	-
Нереализовани добици по основу обрачунавања трансакција и салда у страним валутама и превођења резултата и финансијске позиције иностраног пословања	2019	-	-
Нереализовани губици по основу обрачунавања трансакција и салда у страним валутама и превођења резултата и финансијске позиције иностраног пословања	2020	19.928	143.349
Нереализовани добици по основу инструмената намењених заштити од ризика нето улагања у инострано пословање	2021	-	-
Нереализовани губици по основу инструмената намењених заштити од ризика нето улагања у инострано пословање	2022	-	-
Нереализовани добици по основу других инструмената намењених заштити од ризика	2023	-	-
Нереализовани губици по основу других инструмената намењених заштити од ризика	2024	-	-
Позитивни ефекти промене вредности по основу других компоненти осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2025	-	-
Негативни ефекти промене вредности по основу других компоненти осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2026	-	-
Добитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	2027	13.371	-
Губитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	2028	40.791	-
Укупан позитиван остали резултат периода (2003-2004+2005-2006+2007-2008+2009-2010+2011-2012+2013-2014+2015-2016+2017-2018+2019-2020+2021-2022+2023-2024+2025-2026+2027-2028) ≥ 0	2029	164.278	-
Укупан негативан остали резултат периода (2003-2004+2005-2006+2007-2008+2009-2010+2011-2012+2013-2014+2015-2016+2017-2018+2019-2020+2021-2022+2023-2024+2025-2026+2027-2028) < 0	2030	-	397.478
УКУПАН ПОЗИТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА (2001-2002+2029-2030) ≥ 0	2031	3.950.202	5.325.687
УКУПАН НЕГАТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА (2001-2002+2029-2030) < 0	2032	-	-
Укупан позитиван резултат периода који припада матичном ентитету	2033	3.950.201	5.325.687
Укупан позитиван резултат периода који припада власницима без права контроле	2034	1	-
Укупан негативан резултат периода који припада матичном ентитету	2035	-	-
Укупан негативан резултат периода који припада власницима без права контроле	2036	-	-

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ

од 01.01.2018. до 30.06.2018.

у хиљадама динара

Позиција	АСП	Износ	
		01.01. - 30.06. текуће године	01.01. - 30.06. претходне године
1	2	3	4
A. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ			
I. Приливи готовине из пословних активности (од 3002 до 3005)			
1. Приливи од камата	3002	12.114.303	13.641.907
2. Приливи од накнада	3003	8.043.931	9.441.194
3. Приливи по основу осталих пословних активности	3004	3.661.825	3.427.518
4. Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	3005	406.076	769.791
5. Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	3005	2.471	3.404
II. Одливи готовине из пословних активности (од 3007 до 3011)			
6. Одливи по основу камата	3006	6.661.001	8.026.511
7. Одливи по основу накнада	3007	524.844	1.079.317
8. Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и других личних расхода	3008	931.144	795.984
9. Одливи по основу пореза, доприноса и других дажбина на терет расхода	3009	2.114.768	2.736.623
10. Одливи по основу пореза, доприноса и других дажбина на терет расхода	3010	416.551	476.766
11. Одливи по основу других трошкова пословања	3011	2.673.694	2.937.821
III. Нето прилив готовине из пословних активности пре повећања или смањења финансијских средстава и финансијских обавеза (3001-3006)			
12. Повећање депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3012	5.453.302	5.615.366
13. Смањење депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3013	-	-
IV. Нето одлив готовине из пословних активности пре повећања или смањења финансијских средстава и финансијских обавеза (3006-3001)			
14. Смањење депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3014	18.351.758	16.896.809
15. Смањење депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3015	1.069.429	8.788.673
16. Смањење депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3016	-	8.108.136
17. Смањење депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3017	-	-
18. Смањење депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3018	17.252.329	-
19. Смањење депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3019	-	-
20. Смањење депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3020	-	-
V. Повећање финансијских средстава и смањење финансијских обавеза (од 3012 до 3020)			
21. Повећање депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3021	383.569	20.473.760
22. Повећање депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3022	-	-
23. Повећање депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3023	386.504	-
24. Повећање депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3024	-	-
25. Повећање депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3025	-	20.473.760
26. Смањење депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3026	7.065	-
27. Смањење депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3027	-	-
VI. Повећање финансијских средстава и смањење финансијских обавеза (од 3022 до 3027)			
28. Повећање депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3028	23.411.491	2.038.445
29. Повећање депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3029	-	-
VII. Нето прилив готовине из пословних активности пре пореза на добит (3012-3013+3014-3021)			
30. Повећање депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3030	3.220	15.151
31. Повећање депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3031	-	-
VIII. Нето одлив готовине из пословних активности пре пореза на добит (3013-3012+3021-3014)			
32. Повећање депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3032	23.408.271	2.023.294
33. Повећање депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3033	-	-
B. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности инвестирања (од 3035 до 3039)			
34. Приливи од улагања у инвестиционе хартије од вредности	3035	28.731.742	29.944.125
35. Приливи од улагања у зависна и придружена друштва и заједничке подкувате	3036	-	-
36. Приливи од продаје нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	3037	-	3.214
37. Приливи од продаје инвестиционих некретнина	3038	-	118.882
38. Приливи од продаје нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	3039	-	-
II. Одливи готовине из активности инвестирања (од 3041 до 3045)			
39. Одливи по основу улагања у инвестиционе хартије од вредности	3040	41.953.433	37.343.167
40. Одливи по основу улагања у зависна и придружена друштва и заједничке подкувате	3041	41.667.485	37.194.515
41. Одливи по основу улагања у зависна и придружена друштва и заједничке подкувате	3042	-	-
42. Одливи по основу улагања у зависна и придружена друштва и заједничке подкувате	3043	252.640	148.652
43. Одливи по основу набавке инвестиционих некретнина	3044	-	-
44. Одливи по основу набавке нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	3045	3.308	-
III. Нето прилив готовине из активности инвестирања (3034-3040)			
45. Повећање депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3046	-	-
IV. Нето одлив готовине из активности инвестирања (3040-3034)			
46. Повећање депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3047	13.221.691	7.399.042
B. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности финансирања (од 3049 до 3054)			
47. Приливи по основу увећања капитала	3048	43.934.916	44.898.057
48. Приливи по основу субординираних обавеза	3049	-	-
49. Приливи по основу узетих кредита	3050	-	-
50. Приливи по основу издатих хартија од вредности	3051	43.934.916	44.898.057
51. Приливи по основу продаје сопствених акција	3052	-	-
52. Приливи по основу продаје сопствених акција	3053	-	-
53. Приливи по основу продаје сопствених акција	3054	-	-
II. Одливи готовине из активности финансирања (од 3056 до 3060)			
54. Одливи по основу откупа сопствених акција	3055	46.806.342	47.305.433
55. Одливи по основу откупа сопствених акција	3056	-	-
56. Одливи по основу субординираних обавеза	3057	-	-
57. Одливи по основу узетих кредита	3058	46.806.342	47.305.433
58. Одливи по основу издатих хартија од вредности	3059	-	-
59. Одливи по основу издатих хартија од вредности	3060	-	-
III. Нето прилив готовине из активности финансирања (3048-3055)			
60. Повећање депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3061	2.971.426	2.407.376
IV. Нето одлив готовине из активности финансирања (3055-3048)			
G. СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ (3001+3014+3034+3048)			
61. Повећање депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3062	103.132.719	105.380.896
D. СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ (3006+3021+3030+3031+3040+3055)			
62. Повећање депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3063	95.817.565	113.164.022
Ђ. НЕТО ПОВЕЋАЊЕ ГОТОВИНЕ (3063-3064)			
63. Повећање депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3064	7.315.154	-
E. НЕТО СМАЊЕЊЕ ГОТОВИНЕ (3064-3063)			
64. Повећање депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3065	-	7.783.124
Ж. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТКУ ГОДИНЕ			
65. Повећање депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3066	28.957.649	39.681.743
З. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ			
66. Повећање депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3067	618.360	432.263
И. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ			
67. Повећање депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3068	452.984	520.664
Ј. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈУ ПЕРИОДА (3065-3066+3067+3068-3063)			
68. Повећање депозита и осталих финансијских средстава према банкама и другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3070	38.258.349	31.790.218

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ

**УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ
ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
ЗА 30.06.2018. ГОДИНЕ**

Београд, август 2018. године

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

1. ОСНИВАЊЕ И ПОСЛОВАЊЕ БАНКАРСКЕ ГРУПЕ

Комерцијална банка а.д., Београд (у даљем тексту "Матична банка") основана је 1. децембра 1970. године, а трансформисана је у акционарско друштво 6. маја 1992. године. Матична банка је регистрована код Трговинског суда у Београду 10. јула 1991. године, а законски је пререгистрована у Агенцији за привредне регистре 14. априла 2006. године. Матична банка је добила дозволу за банкарску делатност од Народне банке Југославије 3. јула 1991. године. Порески идентификациони број Матичне банке је 100001931.

Највеће учешће у управљачким акцијама Матичне банке имају:

Република Србија	41.74%
ЕБРД, Лондон	24.43%

Матична банка има три зависна правна лица са учешћем у власништву:

- 100% - Комерцијална банка а.д., Будва, Црна Гора
- 100% - Друштво за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд, Србија
- 99.998% - Комерцијална банка а.д., Бања Лука, Босна и Херцеговина.

Мањински власник у Комерцијалној банци а.д., Бања Лука са 0.002% је Агенција за осигурање и финансирање извоза Републике Србије.

Консолидовани финансијски извештаји и напомене уз консолидоване финансијске извештаје представљају податке Матичне банке, Комерцијалне банке а.д., Будва, Комерцијалне банке а.д., Бања Лука и Друштва за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд (у даљем тексту „Група“).

Комерцијална банка а.д., Будва основана је у новембру 2002. године као афилијација Комерцијалне банке а.д., Београд и уписана у централни регистар Привредног суда у Подгорици 6. марта 2003. године. Матични број Комерцијалне банке а.д., Будва је 02373262. Комерцијална банка а.д. Будва извршила је у јулу 2018. године измену имена и пословног седишта из Комерцијална банка а.д. Будва у Комерцијална банка а.д. Подгорица са седиштем у Подгорици. Детаљније је наведено у тачки 10. Напомена.

Комерцијална банка а.д., Бања Лука је основана у септембру 2006. године и дана 15. септембра 2006. године је уписана у судски регистар Решењем Основног суда у Бања Луци. Матични број Комерцијалне банке а.д., Бања Лука је 11009778.

Друштво за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд основано је у децембру 2007. године и регистровано 5. фебруара 2008. године. Матични број Друштва је 20379758.

Активности Групе укључују кредитне, депозитне и гаранцијске послове и послове платног промета у земљи и иностранству у складу са Законом о банкама, као и послове управљања инвестиционим фондовима. Група је дужна да послује по принципима ликвидности, сигурности и профитабилности.

На дан 30. јуна 2018. године Групу чине: централа и седиште Матичне банке у Београду, у улици Светог Саве бр. 14; седиште Комерцијалне банке а.д., Будва у Будви – ПЦ Подкошљун бб; седиште Комерцијалне банке а.д., Бања Лука у Бања Луци – улица Веселина Маслеше бр. 6; седиште Друштва за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд у Београду, у улици Краља Петра бр.19; 6 пословних центара, 3 сектора за рад са малом и средњом привредом, 18 филијала и 210 експозитура на територији Србије, Црне Горе и Босне и Херцеговине (2017.године:13 филијала и 220 експозитура).

Група је на дан 30. јуна 2018. године имала 3,108 запослених, а 31. децембра 2017. године 3,106 запослених.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

2.1. Основе за састављање и приказивање консолидованих финансијских извештаја

Консолидовани финансијски извештаји Групе за 30.06.2018. године састављени су у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања ("МСФИ").

Приложени консолидовани финансијски извештаји су састављени у формату прописаним Правилником о садржини, форми и начину објављивања годишњих, полугодишњих и кварталних извештаја јавних друштава ("Сл. гласник РС", бр. 14/2012, 5/2015 и 24/2017) на основу Закона о тржишту капитала (Сл. Гл. РС 31/2011, 112/2015 и 108/2016). Прописани сет консолидованих финансијских извештаја чине: Биланс стања, Биланс успеха, Извештај о осталом резултату, Извештај о токовима готовине, Извештај о променама на капиталу и Напомене уз консолидоване финансијске извештаје.

Консолидовани финансијски извештаји су састављени у складу са начелом историјског трошка, осим ако је другачије наведено у рачуноводственим политикама које су дате у даљем тексту.

Матична банка је у састављању ових финансијских извештаја примењивала рачуноводствене политике образложене у напомени 3.

При састављању и презентовању периодичних финансијских извештаја за период јануар – јун 2018. године имплементацијом МСФИ 9 стандарда измењена је законска регулатива НБС по којој су банке биле у обавези да примене нове обрасце финансијских извештаја са важењем почев од 01.01.2018. године.

Банке су биле у обавези да податке из претколоне године прилагоде новој структури без измене финансијских података.

Приликом састављања полугодишњих финансијских извештаја за 2018. годину Група је применила нове Рачуноводствене политике у делу финансијских инструмената и омогућавања алоцирања кредитних губитака на све обрачунске периоде у којима притичу користи од средстава, што представља претпоставку за утврђивање тачног резултата.

Чланице Групе су у току 2018. године водиле пословне књиге и саставиле појединачне финансијске извештаје у складу са локалним законским прописима, осталим прописима који се базирају на Међународним рачуноводственим стандардима (МРС) и Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ) као и прописима надлежних централних банака и регулаторних тела. Појединачни годишњи финансијски извештаји сваке чланице Групе су ревидирани од стране екстерних ревизора, на основу важећих локалних прописа. Полугодишњи финансијски извештаји нису предмет ревизије у складу са важећим законским регулативама чланица Групе.

У сврху припремања консолидованих финансијских извештаја појединачни финансијски извештаји зависних чланица су прилагођени презентацији финансијских извештаја на основу рачуноводствених прописа Републике Србије.

Консолидовани финансијски извештаји Групе су исказани у хиљадама динара. Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији. Осим ако није другачије назначено, сви износи су наведени у динарима и заокружени у хиљадама.

Функционалне валуте EUR из финансијских извештаја Комерцијалне банке а.д., Будва и ВАН из финансијских извештаја Комерцијалне банке а.д., Бања Лука, прерачунате су у извештајну валуту, односно функционалну валуту Матичне банке – динар (РСД) на бази званично објављених курсева Народне банке Србије.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

2.2. Начело сталности пословања

Консолидовани финансијски извештаји су састављени у складу са начелом сталности пословања, што подразумева да ће Група наставити да послује у неограниченом периоду у предвидљивој будућности.

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

Нове Рачуноводствене политике, дате у наставку, чланице Групе примењују у презентираним периодичним финансијским извештајима.

(а) Консолидација

Матична банка има контролу над следећим правним лицима, чија је консолидација извршена у овим финансијским извештајима:

Правно лице	Учешће у капиталу
Комерцијална банка а.д., Будва, Црна Гора	100%
Комерцијална банка а.д., Бања Лука, Босна и Херцеговина	99.998%
Друштво за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	100%

Приликом израде консолидованог биланса успеха и консолидованог извештаја о токовима готовине, за прерачунавање рекласификованих образаца зависних банака примењен је просечан курс Народне банке Србије за 2018. годину од 118.3028 за један EUR и 60.4873 за један BAM, а остали рекласификовани финансијски извештаји (биланс стања, извештај о осталом резултату и извештај о променама на капиталу) применом закључног курса на дан биланса од 118.0676 за један EUR односно 60.3670 за један BAM.

(б) Прерачунавање девизних износа

Пословне промене у иностраној валути су прерачунате у динаре по средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

Монетарне позиције активе и пасиве у иностраној валути, које су исказане по набавној вредности, прерачунате су у динаре према средњем курсу који је важио на дан биланса. Курсне разлике настале као резултат прерачуна девизних позиција исказане су у оквиру биланса успеха. Немонетарне позиције активе које се вреднују по набавној вредности у иностраној валути прерачунате су у динаре према средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

Курсеви најзначајнијих валута који су коришћени приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у иностраној валути, утврђени од стране Народне банке Србије, били су следећи:

	30.06.2018.	У динарима 31.12.2017.
USD	101.3369	99.1155
EUR	118.0676	118.4727
CHF	101.9230	101.2847
BAM	60.3670	60.5741

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

(е) Камата

Приходи и расходи по основу камате, укључујући затезну камату и остале приходе и остале расходе везане за каматноснону активу, односно каматноснону пасиву, обрачунати су по начелу узрочности прихода и расхода и условима из облигационог односа који су дефинисани уговором између Банке и клијента.

Приходи и расходи од камата признају се у билансу успеха применом метода ефективне каматне стопе. Ефективна каматна стопа је стопа којом се дисконтују будући новчани токови током очекиваног периода трајања финансијских средстава или обавеза (или, према потреби, током краћег периода) на његову садашњу вредност.

Приликом обрачуна ефективне каматне стопе, чланице Групе процењују будуће новчане токове узимајући у обзир све уговорене услове, који се тичу финансијског инструмента, али не и будуће губитке који могу настати.

Обрачун ефективне каматне стопе укључује све плаћене или примљене накнаде и трошкове, који су саставни део ефективне каматне стопе.

Трансакциони трошкови су трошкови који се могу директно приписати набавци или емитовању финансијског средства или обавезе.

Признавање прихода од камата на обезвређене пласмане врши се по нето принципу, умањењем бруто обрачунате камате за износ исправке вредности на потраживања од камата, односно за износ који је извесно да се неће наплатити. Признавање прихода од камата на обезвређене пласмане који припадају нивоу обезвређења 3, по нето принципу, спроводи се применом unwinding концепта у складу са актом чланица Групе који регулишу предметну област. Када финансијско средство постане значајно кредитно обезвређено, од момента иницијалног признавања, тада доспева у ниво обезвређења 3, а приходи од камате се рачунају применом алтернативног концепта unwinding – IRC методе.

(е) Накнаде и провизије

Приходи и расходи од накнада и провизија, који су саставни део ефективне каматне стопе финансијског средства или обавезе, укључени су у утврђивање ефективне каматне стопе.

Остали приходи од накнада и провизија се евидентирају у тренутку пружања услуга. Приходи од накнада и провизија укључују приходе по основу извршених услуга међународног и домаћег платног промета, издавања и коришћења платних картица, издавања гаранција, акредитива и осталих банкарских услуга.

(д) Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената које се вреднују по фер вредности

Нето приходи од трговања обухватају добитке умањене за губитке проистекле из трговања средствима и обавезама, укључујући и све реализоване и нереализоване промене фер вредности и курсне разлике.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

(ђ) Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената

Нето приходи од осталих финансијских инструмената по фер вредности кроз биланс успеха се односе на финансијска средства и обавезе исказане по фер вредности кроз биланс успеха и укључују све реализоване и нереализоване промене у њиховој фер вредности.

(е) Дивиденде

Приходи по основу дивиденди се признају у моменту прилива економских користи од дивиденди. Дивиденде су приказане у оквиру позиције остали приходи.

(ж) Оперативни и финансијски лизинг

Сва плаћања током године по основу оперативног лизинга, евидентирана су као трошак у билансу успеха равномерно праволинијски током периода трајања лизинга. Одобрене стимулације за лизинг се признају у оквиру укупних трошкова лизинга током трајања периода лизинга.

Минималне лизинг рате за финансијски лизинг се расподељују између финансијских трошкова и смањења преосталог износа обавезе за финансијски лизинг. Финансијски трошкови се разграничавају на све периоде током трајања лизинг периода, тако да дају уједначену периодичну каматну стопу за преостали износ лизинг обавезе.

(з) Порески расходи

Порески расходи обухватају текуће порезе и одложене порезе. Текући порези и одложени порези се приказују у билансу успеха, осим у мери у којој се односе на ставке које се директно признају у оквиру капитала или у оквиру осталог укупног резултата.

(i) Текући порез на добит

Текући порез представља очекивану обавезу или потраживање по основу пореза на добит за обрачунски период, који је утврђен по пореској пријави за порез на добит, уз коришћење пореских стопа важећих или које ће важити на датум извештавања, са одговарајућим корекцијама пореске обавезе из претходне године.

Текући и одложени порези признају се као приходи и расходи и укључени су у нето добитак/(губитак) периода.

(ii) Одложени порези

Одложени порези се утврђују у односу на привремене разлике настале између књиговодствених вредности имовине и обавеза у финансијским извештајима и вредности имовине и обавеза за пореске сврхе. Приликом одређивања одложених пореза користе се пореске стопе за које се очекује да ће бити у примени у тренутку настанка привремених разлика, а на основу законских прописа који су били у примени на извештајни датум.

Током пословне године одложена пореска средства и одложене пореске обавезе исказују се на одвојеним билансним позицијама односно у текућој пословној години исказују се по бруто принципу.

Одложена пореска средства се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вероватно постојати опорезива добит од које се преноси порески губитак и кредити могу умањити. Одложена пореска средства су предмет анализе на крају сваког извештајног периода и коригују се до износа за који више није вероватно да ће доћи до реализације неопходне опорезиве добити. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

(iii) Остали порези и доприноси

У складу са важећим регулативама у Републици Србији, Црној Гори и Босни и Херцеговини чланице Групе плаћају различите порезе и доприносе, порез на додату вредност, порез на капитални добитак и доприносе на зараде. Ови расходи укључени су у "Остале пословне расходе".

(и) Финансијски инструменти

Финансијским инструментом се сматра сваки уговор којим настаје финансијско средство или финансијска обавеза чланица Групе, уз истовремено настајање финансијске обавезе, односно финансијског средства трећих лица.

Финансијска средства

Финансијско средство је свако средство које је:

- готовина,
- инструмент капитала другог правног лица,
- уговорно право за примање готовине или неког другог финансијског средства од другог правног лица,
- уговорно право за размену финансијских средстава или финансијских обавеза са другим правним лицем, под условима који су потенцијално повољни,
- уговор који ће бити или може бити измирен инструментима сопственог капитала и који је недериватни, а за који чланице Групе јесту или могу бити у обавези да приме променљив број инструмената сопственог капитала,
- уговор који ће бити или може бити измирен инструментима сопственог капитала и који је дериватни, а који ће бити или може бити измирен другачије него разменом фиксног износа готовине или другог финансијског средства за фиксни број инструмената сопственог капитала.

Финансијске обавезе

Финансијска обавеза је свака уговорена обавеза чланица Групе:

- да испоручи готовину или друго финансијско средство другом правном лицу,
- да размени финансијске инструменте са другим правним лицем под условима који су потенцијално неповољни.

Правила процењивања финансијских инструмената

Са аспекта класификације и мерења, МСФИ 9 уводи нове критеријуме за класификацију финансијских средстава, осим власничких инструмената и деривата, који се заснивају на процени пословног модела управљања конкретним финансијским средствима и уговорним карактеристикама новчаних токова финансијских инструмената.

Финансијска средства

Чланице Групе врше процену циљева пословних модела за управљање финансијским средствима на портфолио нивоу, будући да оваква процена на најбољи начин осликава начин управљања пословним активностима и начин извештавања руководства.

Класификација финансијских средстава се заснива на примени одговарајућег пословног модела за управљање финансијским средствима и испуњености теста карактеристика уговорених новчаних токова.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

Пословни модел одређује да ли новчани токови произлазе из прикупљања уговорених новчаних токова, продаје финансијског средства или оба. Пословни модел за класификацију финансијских средстава се одређује на одговарајућем нивоу агрегирања.

Испуњеност теста карактеристика уговорених новчаних токова подразумева да се новчани токови састоје искључиво од плаћања главнице и камата на преосталу главницу (SPPI критеријум).

Финансијска средства се могу класификовати у следеће категорије:

- финансијска средства вреднована по амортизованом трошку (AC)
- финансијска средства вреднована по фер вредности кроз биланс успеха (FVTPL)
- финансијска средства вреднована по фер вредности кроз остали укупни резултат са признавањем кроз биланс успеха - „recycling“ (FVOCI)
- финансијска средства вреднована по фер вредности кроз остали укупни резултат без признавања кроз биланс успеха (FVOCI)

У складу са класификацијом средстава из претходног става, чланице Групе категоризују све пласмане из свог портфолиа који се односе на:

- **Кредите** и потраживања као недериватна финансијска средства са фиксним или одредивим отплатама која нису котирана на активном тржишту и која чланца Групе не намерава да прода у кратком року,
- **ХОВ које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха** које представљају инструменте стечене у сврху остваривања добити по основу флукуације цена и марже.
- **Хартије од вредности, које обухватају дужничке харије од вредности и власничке хартије од вредности (инструменте капитала):**
 - Дужничке хартије од вредности укључују обвезнице и преносиве секјуритизоване инструменте дуга, државне записе, благајничке записе, комерцијалне записе, сертификате о депозиту, банкарске акцепте, субординиране обвезнице и друге сличне дужничке хартије од вредности којима се тргује на финансијским тржиштима.
 - Власничке хартије од вредности укључују акције које представљају удео у капиталу акционарског друштва и заменљиве обвезнице које имаоцу, под условима утврђеним одлуком о издавању, дају право на замену за обичне акције друштва. Власничке хартије од вредности (инструменти капитала) су сви облици учешћа у капиталу правних лица за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду, који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена.
 - Инвестиције у зависна правна лица која обезбеђују контролу, односно преко 50% управљачких права и инвестиције у придружена правна лица која обезбеђују од 20% до 50% управљачких права и
- **Финансијске деривате** који обухватају forward и swar трансакције.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

(ј) *Готовина и готовински еквиваленти*

Готовина исказана у Извештају о токовима готовине укључује готовину на жиро рачуну у динарима, готовину у благајнама у динарима и у страним валутама, остала новчана средства уколико се могу признати као готовински еквиваленти и племените метале ако су непостедно уновчиви у кратком року.

Готовински еквиваленти обухватају краткорочна, високоликвидна улагања која се брзо претварају у познате износе готовине и која су предмет безначајног утицаја ризика од промене вредности.

(к) *Некретнине и опрема*

(i) *Признавање и вредновање*

Некретнине и опрема су материјалне ставке које се држе за употребу у пословне сврхе, а у вези са којима се очекују будуће економске користи у периоду дужем од једног обрачунског периода.

Признавање ставки некретнина и опреме врши се уколико су испуњени следећи услови:

- постојање вероватноће прилива будућих економских користи у периоду дужем од годину дана и
- постојање могућности поузданог мерења трошкова прибављања.

Почетно мерење некретнина и опреме врши се по набавној вредности или цени коштања.

Набавна вредност укључује издатке који се директно могу приписати набавци средства. Накнадна улагања у некретнине и опрему, која утичу на побољшање стања средства изнад његовог почетно процењеног корисног века употребе се могу капитализовати тако да увећавају набавну вредност некретнина и опреме.

Након почетног признавања, опрема се вреднује по набавној вредности умањеној за укупну акумулирану амортизацију и укупне акумулиране губитке услед смањења вредности.

Након почетног признавања, некретнине се вреднују по ревалоризационом износу који представља њихову фер вредност на датум ревалоризације умањену за накнадну акумулирану амортизацију и накнадне акумулиране губитке због умањења вредности. Ревалоризација се врши довољно редовно, како би се обезбедило да се књиговодствена вредност битно не разликује од вредности до које би се дошло коришћењем фер вредности на крају извештајног периода.

Када делови некретнине или опреме имају различите корисне векове трајања, они се воде као засебне ставке (главне компоненте) опреме.

Добици или губици настали отуђењем некретнина и опреме утврђују се као разлика између вредности остварене њиховом продајом и њихове књиговодствене вредности и исказују се у оквиру осталих прихода или расхода.

(ii) *Накнадни трошкови*

Трошкови замене саставног дела неког основног средства признају се као део књиговодствене вредности тог основног средства уколико је вероватно да ће се будуће економске користи повезане са тим саставним делом прилити у чланицу Групе и ако се цена коштања тог дела може поуздано измерити. Књиговодствена вредност замењеног дела се искњижава. Трошкови редовног сервисирања некретнине и опреме се признају у билансу успеха када настану.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

(iii) Амортизација

Амортизација се признаје у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања сваке ставке некретнина и опреме, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству.

Амортизација се обрачунава по стопама које обезбеђују надокнаду вредности некретнина и опреме у току њиховог корисног века трајања у складу са актом који дефинише предметну област.

Примењене стопе амортизације у текућем и претходном обрачунском периоду су:

Опис	Процењен користан век		%
	(у годинама)		
Грађевински објекти	40		2.50%
Компјутерска опрема	4		25.00%
Намештај и остала опрема	2 – 15		6.70% - 50.00%
Улагања на туђим основним средствима	1 – 23.5		4.25% - 86.20%

Основицу за амортизацију чини набавна или ревалоризована вредност некретнина и опреме, умањена за процењену резидуалну (преосталу) вредност.

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција.

Трошкови одржавања средстава се признају у билансу успеха за период у коме настану.

(л) Нематеријална имовина

Нематеријална имовина је средство које се може идентификовати као немонетарно, без физичке суштине и које задовољава одређене критеријуме из МРС када је:

- Одвојиво, могуће га је одвојити и продати, изнајмити или разменити,
- Настало по основу уговорних или других законских права, без обзира да ли су та права преносива или одвојива од чланице Групе, или других права и обавеза.

Нематеријална имовина се почетно вреднује по набавној вредности или цени коштања, која се састоји од набавне цене увећане за директне трошкове неопходне за стављање средства у употребу.

Након почетног признавања, нематеријална имовина се одмерава по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију и све акумулиране губитке услед обезвређења.

Интерно настали издаци у вези са нематеријалном ставком, укључујући и издатке настале по основу истраживања и развоја признају се као расход у периоду у коме су настали, осим уколико не чине део набавне вредности друге ставке имовине која испуњава услове признавања. У том случају интерно настали издаци увећавају набавну вредност имовине.

Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке нематеријалних улагања, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству. Процењени корисни век нематеријалне имовине износи од 3 до 10 година, односно амортизационе стопе се крећу у распону од 10.00% до 33.34%.

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

(љ) Инвестиционе некретнине

Инвестиционе некретнине представљају некретнине (земљиште, грађевински објекат или део грађевинског објекта), које чланице Групе држе у циљу остваривања прихода од закупнине или пораста вредности капитала или у обе сврхе, а не за продају у редовном току пословања или за коришћење у административне сврхе.

Иницијално вредновање инвестиционих некретнина се врши по набавној вредности, односно цени коштања. Набавна вредност купљене инвестиционе некретнине обухвата њену купопродајну цену и све издатке који се директно могу приписати набавци средства.

За накнадно вредновање инвестиционих некретнина чланице Групе користе модел набавне вредности, односно инвестиционе некретнине се вреднују по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију и губитке услед обезвређења.

Процењени век трајања инвестиционих некретнина је 40 година, а амортизација се обрачунава по стопи од 2.5%. Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке непокретности, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству.

Инвестициона некретнина се прекњижава на друге облике имовине када дође до промене њене намене, на основу књиговодствене исправе која доказује наведену промену.

Инвестициона некретнина се искњижава из евиденције када дође до њеног отуђења или када се не очекују будуће економске користи од њене употребе и отуђења.

Разлика између књиговодствене вредности и продајне вредности инвестиционих некретнина које се продају, признаје се у билансу успеха у периоду у коме је настала.

(м) Средства стечена наплатом потраживања и средства намењена продаји

Као стална средства намењена продаји класификују се средства чија се књиговодствена вредност може првенствено повратити кроз продајну трансакцију, а не кроз наставак коришћења.

Вредновање сталних средстава расположивих за продају се врши по нижој од следећих двеју вредности: књиговодственој или фер вредности умањеној за трошкове продаје. У случају да средство не буде продато у року од једне године након почетног признавања врши се усклађивање књиговодствене вредности са фер вредношћу сталних средстава намењених продаји, као и усклађивање уколико дође до обезвређења средстава у смислу пада надокнадиве вредности. Ефекти ових усклађивања се признају као расходи периода.

За стална средства намењена продаји не врши се обрачун амортизације.

Наплата потраживања преузимањем покретне и непокретне имовине, у случају када је потраживање обезбеђено хипотеком, фидуцијом, залогом на покретним стварима или неком другом врстом обезбеђења, врши се на основу одлуке суда и/или уговора о купопродаји проистеклим из вансудског поравнања или аукцијске куповине.

Покретна и непокретна средства стечена наплатом потраживања признају се у пословним књигама као залихе средстава стечених наплатом потраживања, са намером продаје у року од годину дана.

Иницијално се вреднују по нижој вредности од:

- бруто вредности потраживања по основу којег се стиче имовина или
- процењене вредности имовине (која није старија од једне године) умањене за трошкове продаје.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

Изузетно, када се имовина стиче одлуком суда у износу који је нижи од бруто вредности потраживања, имовина се вреднује по вредности из судске одлуке. При томе се врши и процена стечене имовине у што краћем периоду, а најкасније на крају текуће године.

У случају да је уговорена вредност имовине која се стиче у вансудском поступку већа од вредности укупног потраживања, разлика се признаје у књигама као обавеза у моменту продаје. Рокови и начин измирења настале обавезе прецизирају се Уговором о купопродаји.

Након почетног признавања врши се усклађивање књиговодствене вредности са фер вредношћу средстава стечених наплатом потраживања, као и усклађивање уколико дође до обезвређења средстава у смислу пада надокнадиве вредности. Ефекти ових усклађивања се признају као расходи периода. Усклађивање фер вредности средстава стечених наплатом потраживања, врши се на исти начин као и за средстава намењена за продају.

Код средстава стечених наплатом потраживања и средстава намењених продаји чланице Групе примењују процедуре обавезне процене фер вредности пре поступка продаје.

(н) Лизинг

Чланице Групе класификују лизинг (закупи некретнина и опреме) као финансијски у случају када је уговором регулисано да се у основи сви ризици и користи које проистичу из власништва над предметом лизинга преносе на корисника лизинга. Сви остали уговори о лизингу се класификују као уговори о оперативном лизингу.

Сва плаћања током године по основу уговора о оперативном лизингу, код којих су све користи и ризици у вези са власништвом задржани код закуподавца, евидентирају се као трошак у билансу успеха, равномерно, праволинијски током периода трајања лизинга.

Лизинг уговори који се односе на закуп пословног простора у којима се налазе експозитуре, углавном се односе на оперативни лизинг.

Средства које се држе по основу уговора о финансијском лизингу се признају као средства чланица Групе по њиховој фер вредности или, ако је та вредност нижа, по садашњој вредности минималних лизинг рата, утврђених на почетку трајања уговора о лизингу. Одговарајућа обавеза према даваоцу лизинга укључена је у оквиру извештаја о финансијској позицији као обавеза по основу финансијског лизинга. Лизинг рате су подељене на део који се односи на финансијски трошак и део који умањује обавезу по основу финансијског лизинга, тако да се постигне константна каматна стопа на преосталом делу обавезе. Финансијски трошак се исказује директно као расход периода.

(њ) Обезвређење нефинансијских средстава

Књиговодствена вредност нефинансијских средстава, осим инвестиционих некретнина и одложених пореских средстава, се анализира на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли постоје показатељи који указују да је дошло до њиховог обезвређења. У случају да се утврди да постоје одређени показатељи обезвређења, утврђује се надокнадива вредност средстава. Губитак по основу обезвређења се признаје ако књиговодствена вредност средстава превазилази његову процењену надокнадиву вредност.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

Надокнадива вредност средства се утврђује као вредност која је већа од употребне вредности средства и његове фер вредности. За потребе утврђивања употребне вредности, процењени будући новчани приливи по основу средства се дисконтују на њихову садашњу вредност, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца, као и ризика специфичних за средство.

Губитак по основу обезвређења се признаје у случају када је књиговодствена вредност средства већа од његове надокнадиве вредности. Губитак по основу обезвређења се признаје у оквиру биланса успеха.

Губици по основу обезвређења из претходних периода се процењују на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли је дошло до смањења губитака или да они више не постоје. Губитак по основу обезвређења се укида у случају да је дошло до промене претпоставки коришћених за утврђивање надокнадиве вредности средства. Губитак по основу обезвређења се укида само до износа до којег књиговодствена вредност средства не прелази књиговодствену вредност која би била утврђена, умањена за амортизацију средства, у случају да није било признавања губитка по основу обезвређења.

(о) Депозити, кредити и субординиране обавезе

Депозити, дужничке хартије од вредности, кредити и субординиране обавезе представљају основни извор финансирања чланица Групе.

Чланице Групе класификују инструменте финансирања као финансијске обавезе или као капитал у складу са суштином уговорених услова за конкретни инструмент.

(п) Резервисања

Резервисање је обавеза која је неизвесна у погледу рока и износа. Резервисање представља најбољу процену издатака потребних да би се измирила садашња обавеза на датум биланса.

Резервисање се признаје када:

- постоји обавеза (правна или стварна) која је настала као резултат прошлог догађаја,
- постоји извесност одлива ресурса који ће уследити за измирење обавеза и
- износ обавезе може да се поуздано процени.

Резервисање се признаје у случају када се очекује да ће чланица Групе, као резултат прошлих догађаја, имати садашњу законску или изведену обавезу, која се може поуздано утврдити и за чије измирење се очекује да ће доћи до одлива ресурса, који представљају економску корист за чланицу Групе. Резервисање се утврђује путем дисконтовања очекиваних будућих новчаних одлива, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца и, тамо где је то одговарајуће, ризика специфичних за обавезу.

Чланице Групе врше дугорочна резервисања за:

- потенцијалне губитке по преузетим потенцијалним обавезама,
- потенцијалне одливе по судским споровима,
- исплату примања запослених по основу будућих обавеза и
- друге потенцијалне обавезе уколико испуњавају услове признавања, сходно захтевима МРС/МСФИ и интерним актима чланица Групе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

(р) Финансијске гаранције

Финансијске гаранције представљају уговоре којима се чланице Групе обавезују да изврше плаћања њиховим корисницима за губитке настале због неиспуњавања обавезе плаћања одређеног дужника по доспећу обавезе, а у складу са условима дужничког инструмента.

Обавезе по финансијским гаранцијама се иницијално признају по фер вредности, а иницијална фер вредност се амортизује током трајања финансијске гаранције. Обавеза по основу гаранције се накнадно одмерава у износу који је већи од амортизоване вредности и садашње вредности очекиваног будућег плаћања (када је плаћање по основу гаранције вероватно). Финансијске гаранције се евидентирају у оквиру ванбилансних ставки.

(с) Капитал и резерве

Укупан капитал Групе обухвата акцијски капитал, емисиону премију, резерве из добити и остале резерве, ревалоризационе резерве, акумулирани резултат и резултат текућег периода.

Капитал Групе се састоји од акцијског капитала и емисионе премије Групе. Акцијски капитал Групе формиран је иницијалним улозима акционара и наредним емисијама нових акција.

Капитал Групе формиран је из уложених средстава оснивача Матичне банке и мањинског оснивача Комерцијалне банке а.д., Бања Лука. Оснивач не може повлачити средства уложена у капитал Групе.

(т) Зарада по акцијама

Матична банка приказује основну и умањену зараду по акцији за сопствене обичне акције. Основна зарада по акцији се рачуна дељењем добитка или губитка који припада власницима обичних акција Матичне банке пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

Умањена зарада по акцији се рачуна дељењем коригованог добитка или губитка који припада власницима обичних акција за ефекте преференцијалних, заменљивих акција, пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

(ћ) Извештавање по сегментима

Сегмент пословања је део Групе - чланица Групе, која се самостално бави пословним активностима из којих се могу остварити приходи и настати трошкови, укључујући приходе и трошкове који настају из трансакција са другим чланицама Групе, чији пословни резултат редовно контролише менаџмент Матичне банке (као главни оперативни доносилац одлука), како би доносио одлуке о алокацији ресурса по сегментима и оцењивао њихове резултате. За сегменте пословања Групе доступни су засебни финансијски извештаји.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Банкарска група је препознала процес управљања ризицима као кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произилази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којима се управља кроз идентификовање, мерење, процену, ублажавање, праћење и контролу, односно успостављање ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Група је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, методологије за управљање појединачним ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефикасан и ефикасан процес управљања свим ризицима којима је Група изложена, или може бити изложена у свом пословању, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала.

Процес управљања ризицима укључује јасно дефинисање и документовање профила ризичности, као и његово усклађивање са склоношћу Групе ка ризицима и толеранцијом према ризицима, а у складу са усвојеним стратегијама и политикама.

Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, Група је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, диверсификација ризика којима је Група изложена, одржавање потребног нивоа адекватности капитала, одржавање учешћа НПЛ у укупним кредитима до прихватљивог нивоа за Групу, највиши прихватљив ниво ненаплативих кредита, одржавање показатеља покрића ликвидном активом изнад нивоа прописаног регулативом и интерним лимитима, развој активности Групе у складу са пословном стратегијом и развојем тржишта у циљу остваривања конкурентских предности. Циљеви управљања ризицима усклађени су са планом пословања Групе.

Почевши од 30.06.2017. године Група примењује Базел III стандард и предузела је све неопходне мере за благовремено усклађивање свог пословања са новим прописима. Кроз јасно дефинисан процес увођења нових и значајно измењених производа, услуга и активности у вези са процесима и системима, Група анализира њихов утицај на будућу изложеност ризицима у циљу оптимизације својих прихода и трошкова за процењени ризик, као и минимизирања свих потенцијално могућих негативних ефеката на финансијски резултат Групе.

Систем управљања ризицима

Систем управљања ризицима је дефинисан следећим актима:

- Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом и Планом управљања капиталом;
- Политикама управљања ризицима;
- Процедурама управљања ризицима;
- Методологијама за управљање појединачним ризицима;
- Осталим актима.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

Стратегијом управљања ризицима дефинисани су:

- Дугорочни циљеви, утврђени пословном политиком и стратегијом банкарске Групе, као и склоност ка ризицима и толеранција према ризицима одређени у складу са тим циљевима;
- Основна начела преузимања и управљања ризицима;
- Основна начела процеса интерне процене адекватности капитала Групе;
- Преглед и дефиниције свих ризика којима је Група изложена или може да буде изложена.

Такође, стратегијом управљања ризицима дефинисани су критеријуми за утврђивање, као и основна начела управљања лошом активом и највиши прихватљив ниво лоше активе за банкарску Групу.

Банкарска Група је утврдила основна начела управљања ризицима како би испунила своје дугорочне циљеве:

- Организовање пословања засебне организационе јединице за управљање ризицима;
- Функционална и организациона одвојеност активности управљања ризицима од редовних пословних активности Групе;
- Свеобухватност управљања ризицима;
- Ефективност управљања ризицима;
- Цикличност управљања ризицима;
- Развој управљања ризицима као стратешко опредељење;
- Управљање ризицима је део пословне културе.

Начела управљања лошом активом односно ризичним пласманима обухватају:

- Активно управљање ризичним пласманима;
- Превентивне мере и активности у циљу минимизирања даљег погоршања квалитета активе;
- Дефинисање стратегија управљања лошом активом - скуп активности и мера у циљу опоравка финансијског стања дужника или покретање одговарајућих поступака принудне наплате;
- Рану идентификацију дужника који се суочавају са финансијским тешкоћама или су у доцњи или статусу неизмиривања обавеза (Watch lista);
- Процену финансијског стања дужника;
- Сет индикатора за укључивање дужника у делокруг организационе јединице надлежне за управљање лошом активом;
- Сегментацију лоше активе;
- Начело материјалности при дефинисању могућих мера;
- Већа учесталост праћења вредности средстава обезбеђења и средстава стечених наплатом;
- Организациона одвојеност Сектора за превенцију и управљање ризичним пласманима;
- Транспарентно извештавање.

Политике управљања појединим врстама ризика ближе дефинишу:

- Начин организовања процеса управљања ризицима банкарске Групе и јасна разграничења одговорности запослених у свим фазама тог процеса, укључујући и процес управљања лошом активом, односно ризичним пласманима;
- Начин процене ризичног профила банкарске Групе и методологије за идентификовање и мерење, односно процену ризика;
- Начине праћења и контроле ризика и успостављање система лимита, односно врсте лимита које банкарска Група користи и њихову структуру;
- Начин одлучивања и поступања у случају прекорачења успостављених лимита, уз дефинисање изузетних околности у којима је могуће одобравање прекорачења у законским оквирима;
- Мере за ублажавање ризика и правила за примену тих мера;
- Начин и методологију за спровођење процеса интерне процене адекватности капитала банкарске Групе;
- Принципе функционисања система унутрашњих контрола;
- Оквир и учесталост стрес тестирања, као и поступање у случајевима неповољних резултата стрес тестова.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

Процедурама управљања ризицима Група ближе дефинише процес управљања ризицима и надлежности и одговорности свих организационих делова матичне Банке и чланица банкарске Групе у систему управљања ризицима.

Појединачним методологијама чланице Групе су детаљније прописале методе и приступе који се користе у систему управљања ризицима.

Почетком 2018. године чланице банкарске Групе су извршиле усклађивање интерних аката (методологије и процедуре) у складу са изменама регулативе Народне банке Србије из области рачуноводства и финансијског извештавања, којима се уводи обавеза примене Међународног стандарда финансијског извештавања 9 у банкама (МСФИ 9). Наведеним изменама прописана је обавеза банака да од 01.01.2018. године обрачун обезвређења врше у складу са МСФИ 9 стандардом. У складу са МСФИ 9 стандардом, чланице Групе су усвојиле нову Методологију за процену обезвређења билансне активе и вероватног губитка по ванбилансним ставкама, која се примењује од 01.01.2018. године.

Надлежности

Управни одбор је надлежан и одговоран за усвајање стратегије и политика управљања ризицима и стратегију управљања капиталом, успостављање система унутрашњих контрола и врши надзор над његовом ефикасношћу, надзор над радом Извршног одбора, усвајање тромесечних извештаја о управљању ризицима, усвајање Плана опоравка, као и спровођење процеса интерне процене адекватности капитала и друго.

Извршни одбор је надлежан и одговоран за спровођење стратегије и политика управљања ризицима и стратегију управљања капиталом усвајањем процедура за управљање ризицима, односно идентификовање, мерење и процену ризика, и обезбеђивањем њихове примене и извештавањем Управног одбора у вези с тим активностима. Такође, Извршни одбор анализира систем управљања ризицима и најмање једном тромесечно извештава Управни одбор о нивоу изложености ризицима и управљању ризицима и одлучује, уз претходну сагласност Управног одбора, о сваком повећању изложености Групе према лицу повезаним са Групом и о томе обавештава Управни одбор.

Одбор за ревизију (Одбор за праћење пословања) је надлежан и одговоран за анализу и надзор примене и адекватног спровођења усвојених стратегија и политика за управљање ризицима и система унутрашњих контрола матичне Банке и Групе. Најмање једном месечно извештава Управни одбора о својим активностима и утврђеним неправилностима и предлаже начин на који ће се оне отклонити, предлаже унапређење политика и процедура управљања ризицима и спровођења система унутрашњих контрола.

Одбор за управљање активом и пасивом је надлежан и одговоран за праћење изложености ризицима који произилазе из структуре њених билансних потраживања, обавеза и ванбилансних ставки, као и предлагање мера за управљање каматним ризиком и ризиком ликвидности. Свака чланица Групе има Одбор за управљање активом и пасивом.

Кредитни одбор одлучује о кредитним захтевима у оквирима утврђеним актима Матичне банке, анализира изложеност Матичне банке кредитном, каматном и валутном ризику, анализира кредитни портфолио, а такође предлаже мере Извршном одбору матичне Банке. Свака чланица Групе има кредитни одбор који одлучује у оквиру својих надлежности и лимита.

Функција управљања ризицима матичне Банке дефинише и предлаже за усвајање стратегију, политике, процедуре и методологије управљања ризицима, идентификује, мери, ублажава, прати и контролише и извештава о ризицима којима је матична Банка и Група изложена у свом пословању. Такође, надлежна је за развијање модела и методологија за идентификовање, мерење, ублажавање, праћење и контролу ризика, као и за извештавање надлежних органа банкарске Групе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

Сектор управљања средствима матичне Банке је одговоран за управљање средствима и ликвидношћу, као и управљање активом и пасивом на нивоу Групе. Такође, учествује и у управљању ризиком ликвидности, каматним ризиком и девизним ризиком.

Функција унутрашње ревизије је одговорна за континуираноспровођење независног вредновања система управљања ризицима на нивоу Групе, као и за редовну процену адекватности, поузданости и ефикасности система унутрашњих контрола. Унутрашња ревизија о својим налазима и препорукама извештава Одбор за ревизију и Управни одбор.

Функција контроле усклађености пословања дужна је да најмање једном годишње идентификује и процењује ризике усклађености пословања Матичне банке, као и чланица Групе, и предлаже планове управљања ризицима, о чему саставља извештај који доставља Извршном одбору и Одбору за праћење пословања матичне Банке.

Процес управљања ризицима

На нивоу банкарске Групе редовно се мере, односно процењују ризици који су идентификовани у пословању. Мерење подразумева примену квалитативних и квантитативних метода и модела мерења које омогућују уочавање промена у профилу ризика и процену нових ризика.

За све идентификоване ризике одређује се њихова значајност која је заснована на свеобухватној процени ризика који су својствени појединим пословима, производима, активностима и процесима банкарске Групе.

Ублажавање ризика подразумева диверсификацију, пренос, смањење и/или избегавање ризика, а у складу са ризичним профилем, склоношћу ка ризицима и толеранцијом према ризицима банкарске Групе.

Праћење и контрола ризика се спроводе кроз континуирано праћење изложености по различитим критеријумима, као и кроз праћење и контролу лимита који су успостављени, који зависе од пословне стратегије и тржишног окружења, као и од нивоа ризика који је Група спремна да прихвати.

Група је успоставила систем редовног извештавања о изложености ризицима и ризичном профилу, који омогућује релевантним запосленим на свим нивоима у Групи правовремене, тачне и довољно детаљне информације које су потребне за доношење пословних одлука и ефикасно управљање ризицима, односно сигурно и стабилно пословање.

Извештаји о управљању ризицима се редовно достављају: Управном одбору, Извршном одбору, Одбору за ревизију, Одбору за управљање активном и пасивом и Кредитном одбору, који садрже све информације неопходне за процену ризика и доношење закључака о ризицима. Чланице Групе на месечном нивоу извештавају организациони део управљања ризицима матичне Банке.

Врсте ризика

Банкарска Група је у пословању посебно изложена следећим врстама ризика: кредитном и са њим повезаним ризицима, ризику ликвидности, тржишном ризику, оперативном ризику, ризику улагања, ризику концентрације, ризику изложености и ризику земље, као и свим осталим ризицима који се могу појавити при редовном пословању чланица Групе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

4.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе услед неизвршења обавеза дужника према чланицама Групе.

Чланице Групе имају дефинисане критеријуме одобравања кредита, измене услова, продужење рока и реструктурирање потраживања, који су прописани процедурама и методологијама одобравања пласмана и управљања ризицима. Одобравање кредита врши се у зависности од циљаног тржишта, карактеристика дужника, као и намене кредита.

Пре одобрења пласмана чланице Групе процењују кредитну способност дужника као примарни извор отплате пласмана на основу интерно дефинисаних критеријума и понуђени колатерал као секундарни извор наплате. На основу идентификованог и измереног нивоа кредитног ризика (процене финансијског стања и кредитне способности дужника, као и вредности и правне сигурности кредитне заштите и других релевантних фактора) и независног мишљења о ризику, надлежни одбори и органи чланица Групе, сагласно дефинисаном систему одлучивања доносе Одлуку о одобрењу пласмана.

Приликом доношења одлука, поштује се принцип двоструке контроле тзв. „принцип четворо очију“, којим се обезбеђује да увек постоји страна која предлаже и страна која одобрава одређени пласман.

У складу са обимом, врстом и сложености послова које обавља, Група је организовала процес управљања кредитном ризиком и јасно разграничила одговорности запослених у свим фазама тог процеса.

Организациони модел система управљања кредитним ризиком Групе обезбеђује адекватну комуникацију, размену информација и сарадњу на свим организационим нивоима, а такође обезбеђује јасну, оперативну и организациону раздвојеност функције за независно управљање ризицима и активности подршке с једне стране, од активности преузимања ризика, односно поделу дужности, надлежности и одговорности. Чланице Групе су успоставиле и адекватан информациони систем који подразумева потпуну информисаност лица укључених у систем управљања кредитним ризиком.

Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Групе у складу је са дефинисаном Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолија Групе, на основу које се врши лимитирање могућих утицаја негативних ефеката на финансијски резултат и адекватност капитала.

Основна начела управљања кредитним ризиком су:

- Управљање кредитним ризиком на нивоу појединачних пласмана и на нивоу целокупног портфолија Групе;
- Одржавање нивоа кредитног ризика који минимизира негативан утицај на финансијски резултат и капитал;
- Рангирање пласмана у складу са њиховом ризичношћу;
- Пословање у складу са добрим праксама за одобравање пласмана;
- Обезбеђење адекватних контрола за управљање кредитним ризиком.

У циљу управљања кредитним ризиком, чланице Групе настоје да послују са клијентима добре кредитне способности и прибављају одговарајуће инструменте обезбеђења плаћања. Чланице Групе оцењују кредитну способност сваког клијента у моменту подношења захтева и врше мониторинг дужника, пласмана и колатерала, како би биле у могућности да предузму одговарајуће активности у циљу наплате потраживања.

Све чланице Групе врше квантитативно и/или квалитативно мерење, односно процену идентификованог кредитног ризика. Процес мерења кредитног ризика је заснован на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

Рејтинг систем је инструмент за доношење појединачних одлука и процењивање нивоа ризика појединачног пласмана. Поред наведеног, рејтинг систем служи за процењивање нивоа ризика укупног портфолија, а користи се и у поступку обезвређења пласмана у циљу рангирања нивоа ризичности и исказивања реалне вредности потраживања. Интерни систем рејтинга подлеже редовној ревизији и унапређењу.

Ради адекватног и ефикасног управљања ризицима којима су изложене у свом пословању, матична Банка и чланице групе поштују и начела прописана регулативом својих Централних банака, која захтевају класификацију сваког пласмана на основу прописаног оквира и обрачун резерве за процењене губитке.

Ублажавање кредитног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Групе, односно одржавање прихватљивог нивоа квалитета кредитног портфолија Групе.

Основне технике ублажавања кредитног ризика су:

- Лимити изложености – ризик концентрације,
- Диверсификовање улагања,
- Средства обезбеђења.

Лимити изложености по основу појединачног дужника заснивају се на процени кредитне способности дужника, а лимити изложености на нивоу портфолија усмерени су на ограничење концентрације изложености у портфолију. Чланице Групе континуирано контролишу кретање кредитног ризика у оквиру дефинисаног ризичног профила. У случају прекорачења интерних лимита чланице Групе достављају образложење са предлогом мера и планом активности, а матична Банка извештава Извршни одбор о наведеном прекорачењу. Чланице Групе су дужне да извештавају матичну Банку и у случају настанка ванредних услова у пословању који могу настати услед неповољних кретања на локалним тржиштима, политичко - економских криза и слично.

Ризик концентрације обухвата: велику изложеност (изложеност према једном лицу или групи повезаних лица и лицима повезаним са Групом), групе изложености са истим или сличним факторима ризика као што су привредни сектори, врсте производа, географска подручја и слично, инструменте кредитне заштите.

Континуирану контролу и праћење ризика изложености на нивоу портфолија Групе, у оквиру регулаторно прописаних лимита, врши матична Банка. Уколико дође до прекорачења лимита, матична Банка утврђује узроке, информише и предлаже мере заштите од ризика изложености Извршном одбору матичне Банке.

Диверсификовање улагања на нивоу Групе усмерено је на ублажавање кредитног ризика кроз смањење концентрације портфолија у појединим сегментима активе.

Праћење квалитета пласмана на нивоу појединачног дужника заснива се пре свега на обезбеђивању ажурних података о финансијском стању и кредитној способности дужника и тржишној вредности средстава обезбеђења, док се праћење кредитног ризика на нивоу портфолија врши идентификовањем промена на нивоу група клијената одређеног нивоа ризика, пласмана, колатерала, потребних резерви за очекиване и неочекиване губитке, у циљу утврђивања и управљања стањем и квалитетом активе. Чланице Групе такође, обезбеђују континуирано праћење и проверу адекватности процеса рангирања пласмана у ризичне категорије према степену наплативости.

Контрола кредитног ризика подразумева процес континуираног усклађивања пословања са дефинисаним системом лимита, као и у условима када изложеност кредитном ризику тежи горњој граници дефинисаног ризичног профила, односно приликом увођења нових пословних производа и активности.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

У циљу заштите од ризика неизвршења обавеза у пословању са клијентима, чланице Групе предузимају следеће мере за регулисање потраживања: продужење рока, реструктурирање, поравнање, преузимање средстава обезбеђења у циљу наплате потраживања, закључење уговора са заинтересованим трећим лицем, покретање судског спора и остале мере.

Уколико предузете мере регулисања пласмана, односно принудне наплате и судског поступка нису дале очекиване резултате, односно када не постоји могућност наплате потраживања у целости, иницира се предлог за трајан отпис преосталог потраживања или пренос из билансне у ванбилансну евиденцију.

Група осим кредитне изложености има и ванбилансну изложеност (плативе и чинидбене гаранције, авали, акредитиви) по основу које има потенцијалну обавезу да изврши плаћање за рачун трећих лица. За ванбилансну изложеност чланице Групе користе исте контролне процесе и процедуре који се користе за кредитни ризик.

Извештавање о кредитном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања, које се спроводи по утврђеној динамици у складу са дефинисаним системом извештавања:

- чланице Групе извештавају матичну Банку, на месечном нивоу;
- матична Банка извештава на консолидованој основи, полугодишње и годишње.

Идентификовање проблематичних и реструктуританих потраживања

Чланице Групе прате квалитет портфолиа на основу идентификовања и анализе раних сигнала упозорења код клијената. Сигнали упозорења се прате на регуларној временској основи и на основу анализе истих, клијенти се сврставају у категорију Стандардни, Потенцијално ризични (Watch list) и НПЛ клијенти (клијенти са проблематичним потраживањима).

Реструктурирани непроблематични клијенти се сврставају у категорију потенцијално ризичних клијената, док се реструктурирани проблематични сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима.

Сврха праћења квалитета портфолиа је спречавање директног трансфера Стандардних клијената у категорију клијената са проблематичним потраживањима без претходног идентификовања клијената као потенцијално ризичних и без спровођења радњи превенције ризичних пласмана, односно ублажавања и смањивања кредитног ризика путем спровођења адекватне стратегије и акционих планова. Потенцијално ризични клијенти се прате чешће у односу на Стандардне клијенте и уколико се утврди даље повећање кредитног ризика, клијенти се сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима.

Под проблематичним потраживањима подразумевају се сва потраживања која касне у измиривању обавеза преко 90 дана по било којој материјално значајној обавези према Банци, њеном матичном или подређеним друштвима, потраживања код којих је на основу финансијског стања процењено да дужник неће моћи да измири своје обавезе у целости не узимајући у обзир могућност реализације инструмената кредитне заштите (без обзира да ли касни у измиривању обавеза), потраживања за која је утврђен износ обезвређења на појединачној основи, као и потенцијалне обавезе по основу издатих гаранција (ако постоји вероватноћа да ће бити активирани) и преузетих неопозивих обавеза (уколико би њиховим повлачењем дошло до настанка потраживања за које Група сматра да не би било наплаћено у целости без реализације средстава обезбеђења). Проблематичним се сматрају и потраживања по основу: престанка евидентирања прихода од камата, провизија и накнада у билансу успеха, специфичних прилагођавања за кредитни ризик која су обрачуната због значајног погоршања кредитног квалитета које је уследило након настанка изложености, значајног губитка који се остварује уступањем потраживања, реструктурирања потраживања извршеног услед финансијских тешкоћа дужника, као и подношења предлога за покретање стечајног поступка над дужником. Проблематичним потраживањима сматрају се сва потраживања од дужника, уколико је једно потраживање класификовано у групу проблематичних потраживања.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

Реструктурирање потраживања је одобравање, због финансијских потешкоћа дужника, уступака у вези са отплатом појединачног потраживања који не би били одобрени да дужник није у тим потешкоћама, без обзира да ли има доспелих обавеза, да ли је то потраживање обезвређено и да ли је за њега наступио статус неизмиривања обавеза. Реструктурирање се врши на један од следећих начина: променом услова под којима је потраживање настало, нарочито ако су накнадно уговорени услови отплате повољнији у односу на првобитно уговорене (смањење каматне стопе, отпис дела главнице и/или камате, промена датума доспећа и др), као и рефинасирањем потраживања. Поред наведеног, у категорију реструктурираних потраживања сврставају се и потраживања код којих је:

- извршена промена уговорених услова отплате проблематичних потраживања или која би, у одсуству наведених измена, била сврстана у категорију проблематичних, потраживања,
- извршена промена уговорених услова отплате потраживања која доводи до потпуног или делимичног отписа у материјално значајном износу,
- чланице Групе активирале уговорене клаузуле о реструктурирању на основу којих се услови отплате мењају услед наступања одређених догађаја (уграђене клаузуле) према дужнику од кога је потраживање већ класификовано у групу проблематичних потраживања или би било тако класификовано да нису активирани те клаузуле,
- уколико је дужник истовремено када је одобрено ново потраживање (или у кратком периоду пре или после тог одобравања) извршио плаћање по основу другог потраживања Групе (или другог правног лица према коме је уступљено потраживање према том дужнику), а које је било класификовано или је испуњавало услове да буде класификовано у групу проблематичних или би, у одсуству новог потраживања, било класификовано у наведеној групи, односно испуњавало те услове.

Чланице Групе редовно прате предузете мере за реструктурирање ризичних пласмана и контролишу правовременост предузимања ових мера. Праћење предузетих мера, односно реализација истих, као што је нпр. измирење доспелих обавеза, врши се на дневном нивоу. Полугодишњи мониторинг пословања реструктурираних клијената обавља се редовно на сваких 6 месеци или чешће у случају потребе. Анализа финансијских извештаја, анализа задужености, провера адекватности обезбеђења као и мониторинг свеукупног пословања представљају кључне тачке поменутог мониторинга.

Реструктурирано потраживање које је класификовано у групу проблематичних потраживања чланице Групе након истека годину дана од дана његовог реструктурирања, класификују у групу потраживања која се не сматрају проблематичним ако су испуњени следећи услови:

- није утврђен износ обезвређења за реструктурирано потраживање и није наступио статус неизмирења обавеза;
- у последњих 12 месеци извршене су уплате благовремено или са доцњом не дужом од 30 дана, у складу са измењеним условима отплате;
- на основу анализе финансијског стања, односно кредитне способности дужника, оцењено је да ће дужник моћи да измири обавезе у целости у складу са измењеним условима отплате.

Ризик промене квалитета активе

Квалитет активе Групе се мери степеном изложености појединим категоријама ризика према критеријумима дефинисаним интерним системом рејтинга. Интерни систем рејтинга се заснива на квантитативним и квалитативним параметрима за одређивање рејтинга дужника. Рејтинг скала садржи пет категорија ризика, које су подељене на 17 подкатегија. Различите изложености према истом дужнику опредељују исту категорију рејтинга, без обзира на специфичности различитих врста кредита.

Група користи различите рејтинг моделе за кредитни ризик у зависности од врсте клијената. Израчунавање рејтинга врши се на месечном нивоу на основу квалитативних и квантитативних параметара и благовремености у измиривању обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

Низак ниво ризика подразумева пословање са клијентима добре кредитне способности и прихватљив је за Групу (катеорије рејтинга 1 и 2), повишен ниво ризика представља пословање са клијентима који имају одређене проблеме у пословању, а могу негативно да утичу на измирење обавеза и чије пословање се интензивно прати (катеорија рејтинга 3) и висок ниво ризика означава клијенте са негативним резултатима пословања и лошом кредитном историјом (катеорије ризика 4 и 5). Категорија ризика 4, дели се на три подкатеорије и то: 4 – неризични клијенти (ПЕ), 4Д ризични клијенти (НПЕ) са доцњом до 90 дана и 4ДД ризични клијенти (НПЕ) са доцњом од 91 до 180 дана.

Група се штити од ризика промене квалитета активе кроз континуирано праћење пословања клијената, идентификовање промена које могу настати погоршањем стања дужника, кашњењем у отплати или променама у окружењу, као и прибављањем одговарајућих средстава обезбеђења.

Ризик промене вредности активе

Обезвређење пласмана има за циљ обезбеђење разумног, опрезног и правовременог утврђивања губитака, како би се заштитио капитал Групе у периоду када губитак буде и дефинитивно потврђен (реализован) због немогућности наплате уговорених износа или одливом средстава за измирење потенцијалних обавеза.

Обезвређење пласмана и резервисања врши се само онда када постоји оправдан основ, односно када постоји објективан доказ о обезвређењу као последица догађаја који су настали након почетног признавања кредита, а који неповољно утичу на будуће новчане токове од кредита.

Главни елементи у процени обезвређења пласмана су следећи: прекорачење рока плаћања главнице или камате, тешкоће у новчаним токовима корисника кредита (финансијске тешкоће), опадање кредитног рејтинга или промене првобитних услова из уговора и друго.

Обезвређење пласмана се врши на основу процене очекиваних будућих новчаних токова из пословања клијената или реализацијом средстава обезбеђења, уколико се процени да ће реално кредит бити намирен из тих средстава.

Чланице Групе врше процену обезвређења потраживања на групној и појединачној основи.

Појединачно процењивање

Чланице Групе процењују исправку вредности за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиривања обавеза – defaulta (ризичан пласман, подкатеорија ризика 4Д, 4ДД и категорија 5, према интерном систему рејтинга), односно пласмани који су класификовани у ниво 3 у складу са МСФИ 9 стандардом. Том приликом се узимају у обзир финансијска позиција корисника кредита, одрживост бизнис плана, његова способност да побољша своје перформансе у случају финансијских тешкоћа, пројектовани приходи, расположивост других врста финансијске подршке и вредност колатерала која се може реализовати, као и очекивани новчани токови. Уколико дође до нових информација које према процени битно мењају кредитну способност клијента, вредност колатерала и извесност испуњења обавеза клијента према чланицама Групе, врши се нова процена обезвређења пласмана.

Праг материјалне значајности чланице Групе одређују на основу анализе вредносне структуре портфолиа по врстама клијената и производа.

Исправка вредности на појединачној основи се обрачунава уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

Објективним доказима који указују на потребу обезвређења пласмана, сматра се:

- када финансијско стање дужника указује на знатне проблеме у његовом пословању;
- када постоје подаци о неизмирењу обавеза, учесталом кашњењу у отплати или неиспуњавању других уговорних одредаба;
- када чланице Групе, услед финансијских потешкоћа дужника, битно промене услове отплате потраживања у односу на оне који су првобитно уговорени;
- дужник не може да измири своје обавезе у целости без реализације средства обезбеђења;
- непрекидна блокада рачуна преко 60 дана;
- када постоје извесне значајне финансијске потешкоће у пословању клијента (банкротство, ликвидација, стечај или нека друга врста финансијске реорганизације дужника) и слично.

Докази се могу документовати и анализом у Watch процесу, информацијом о повећаном степену ризика дужника, извештајима са састанака који су одржани са дужником, извештајима о обављеном мониторингу колатерала клијената, извештајима о принудној наплати и данима блокаде, извештајима о кредитима у доцњи и другим информацијама којима Група располаже.

Поред тога, документацију потребну као доказ за обезвређење пласмана, представљају и докази за процену очекиваних прилива по пласману, који се пре свега односе на документацију о планираним будућим новчаним токовима дужника.

Када постоје објективни докази, износ обезвређења се обрачунава као разлика између бруто књиговодствене вредности средстава и садашње вредности процењених будућих токова готовине при чему чланице Групе уважавају постојање више сценарија наплате приликом процене очекиваних будућих токова готовине. Том приликом, сценарија која се могу узети у обзир су сценарија из пословања (реструктурирање/споразуми и слично), сценарија из реализација колатерала (вансудски/судски/стечај и остало) и продаја потраживања. Вероватноће одређеног сценарија чланице Групе процењују на основу историјске реализације и наплате проблематичних случајева, специфичностима појединачног клијента као и предвиђањем будућих могућих исхода, при чему је збир свих сценарија 100%.

Групно процењивање

Обезвређење се процењује групно по свим пласманима код којих није идентификован објективни доказ обезвређења и који нису појединачно значајни са статусом default-а и за пласмане код којих обрачуном на појединачној основи није утврђен износ обезвређења, као и по основу провизија и других потраживања која немају елементе за свођење на садашњу вредност.

Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (бонитетне групе по врстама клијената и пласмана), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу. Методологија за обезвређење је значајно промењена и уместо приступа реализованог губитка у складу са MPC 39, примењује се принцип будућег очекиваног губитка, у складу са МСФИ 9, кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности.

Обезвређење на групној основи базира се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци (потраживања у нивоу 1), осим у случају када постоји значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак иницијалног признавања, када се процена кредитних губитака врши на бази вероватноће неизмирења обавеза за период животног века инструмента (потраживања у нивоу 2).

Ценећи специфичности у пословању са клијентима, посебно се утврђују миграције за привредне клијенте, микро бизнис, становништво по врстама производа, финансијске институције и изложености према државама.

Обезвређење кредита умањује вредност кредита и признаје се као расход у оквиру биланса успеха.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама (потенцијалним обавезама) врши се када се процени да постоји довољно извесно очекивање да ће доћи до одлива средстава за измирење потенцијалне обавезе. Утврђивање вероватног губитка чланице Групе врше и за неискоришћене преузете обавезе, за које нису уговориле безусловно и без претходне најаве, могућност отказа уговорене обавезе. Приликом обрачуна резервисања по основу неискоришћених преузетих обавеза, користи се фактор конверзије (ЦЦФ) којим се коригује књиговодствена вредност неискоришћених преузетих обавеза.

Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал)

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, најчешћа пракса коју чланице Групе користе, поред редовног праћења пословања клијената, је и прибављање инструмената обезбеђења (коллатерала), којима се обезбеђује наплата потраживања и минимизира кредитни ризик. Количина и тип потребног коллатерала зависи од процене кредитног ризика.

Као стандардне инструменте обезбеђења чланице Групе од клијената прибављају уговорно овлашћење и менице, док се као додатни инструменти, у зависности од процене кредитног ризика, и врсте пласмана уговарају:

- За комерцијалне кредите – залог на покретним и непокретним стварима (хипотеке), депозити, банкарске, корпоративне и гаранције државе, јемства, залог на хартијама од вредности, уделима и потраживањима;
- За кредите становништву – хипотеке на непокретносима, депозити, јемства солидарног дужника, осигурање Националне корпорације за осигуравање стамбених кредита код матичне Банке и друго.

Приликом процене непокретности или залог на покретној имовини, чланице Групе обезбеђују стручну и независну процену вредности непокретности од стране овлашћених проценитеља, како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмање могућу меру. Непокретност, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залог морају бити и осигуране од стране осигуравајућег друштва прихватљивог за Групу, а полисе винкулиране у корист Групе.

У циљу заштите од промене тржишних вредности коллатерала (хипотека, залог, хартија од вредности и сл.), процењена вредност коллатерала се коригује за дефинисани проценат (haircut) у зависности од врсте коллатерала и локације, који се редовно преиспитују и ревидирају. На овај начин Група са штити од потенцијалних губитака по основу немогућности наплате потраживања из средстава обезбеђења.

Корективни фактор (haircut) представља разлику између процењене вредности коллатерала и новчаног прилива који је могуће остварити продајом коллатерала у поступку наплате. Haircut процењену тржишну вредност сваког инструмента обезбеђења своди на очекивану вредност која ће бити наплаћена његовом реализацијом у будућности, и то уважавајући волатилност тржишне вредности, могућност реализације и готовинске одливе по основу трошкова активирања и продаје (судски трошкови, трошкови пореза који падају на терет продавца, трошкови консултаната и оглашавања и остали трошкови), очекивани пад тржишне вредности од тренутка процене до тренутка планиране реализације, као и својствену неизвесност у утврђивању вредности.

Чланице Групе обраћају пажњу на редовну процену/вредновање коллатерала. За неризичне пласмане (ПЕ), хипотеке на стамбеним и пословним непокретностима процењују се најмање једном у три године, од стране овлашћеног процењивача. За ризичне пласмане (НПЕ), хипотеке на стамбеним објектима се процењују најмање једном у три године, хипотеке на пословним објектима (пословни простори, локали, складишта, грађевинско земљиште са и без грађевинске дозволе, пољопривредно земљиште, остало) најмање једном у 18 месеци, а хипотеке на индустријским објектима процењују се минимум једном годишње (12 месеци), од стране овлашћеног процењивача. Хартије од вредности се процењују на месечној основи за све пласмане.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

Редовно праћење вредности непокретности подразумева проверу вредности непокретности на основу расположивих података и информација, поређење вредности непокретности из порфолиа са кретањима вредности на тржишту земаља чланица Групе (реализована продаја, понуда и тражња) по регионима прописаним у каталогу колатерала, коришћење статистичког модела и тд. За све пословне непокретности, Група спроводи проверу вредности најмање једном годишње, а за стамбене и остале непокретности најмање једном у три године.

Вредност колатерала и тенденције кретања, чланице Групе прате и ажурирају како би се потенцијални ризик од нереалне процене свео на најмању могућу меру, а у случају потребе може захтевати и додатни колатерал у складу са закљученим уговором. Колатерали представљају секундарни извор наплате потраживања.

4.2. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности представља могућност настанка негативних утицаја на финансијски резултат и капитал Групе, услед немогућности Групе да измирује своје обавезе, а у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива и осталих обавеза.

Група у свом пословању поштује основне принципе ликвидности, остварујући довољан ниво средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштује принцип солвентности формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврата на капитал.

Ризик ликвидности, испољава се у разлици између прилива средстава са једне стране и доспећа обавеза са друге стране, укључујући и могућност кашњења планираних прилива, као и неочекиване одливе. Ризик ликвидности може се јавити у виду ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру пасиве и обавеза и изражава се кроз потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Са друге стране ризик ликвидности испољава се кроз дефицит резерви и отежаног или немогућег прибављања ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама.

Група је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања ризика ликвидности од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања ризиком ликвидности врши Одбор за управљање активом и пасивом матичне Банке у оквиру својих надлежности, као и остали надлежни одбори чланица Групе, чије одлуке могу утицати на изложеност Групе овом ризику.

У циљу минимизирања ризика ликвидности, Група:

- врши диверсификацију извора средстава, по валутама и рочности;
- формира и одржава довољан ниво резерви ликвидности;
- управља новчаним средствима;
- прати будуће новчане токове и ликвидност на дневном нивоу;
- лимитира основне изворе кредитног ризика који имају најзначајнији утицај на ризик ликвидности;
- дефинише и периодично тестира Планове за управљање ликвидношћу у кризним ситуацијама.

Процес управљања ризиком ликвидности спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о ризику ликвидности.

Идентификација ризика ликвидности подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање узрока који доводе до настанка ризика ликвидности и подразумева утврђивање текуће изложености ризику ликвидности, као и изложености ризику ликвидности по основу нових пословних производа и активности.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

Мерење, односно процена ризика ликвидности представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог ризика ликвидности, коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- рацио анализа;
- stress test.

Ублажавање подразумева одржавање ризика ликвидности на прихватљивом нивоу за ризични профил Групе, кроз дефинисање система лимита који обухвата регулаторне и интерне лимите, као и благовремено предузимање мера за умањење ризика и пословање у оквиру поменутих лимита.

Контрола и праћење ризика ликвидности обухвата процес праћења усклађености са интерно утврђеним лимитима, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености ризику ликвидности Групе која подразумева контролу на свим нивоима управљања ризиком ликвидности као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и контролу усклађености пословања.

Извештавање о ризику ликвидности обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Група усклађује своје пословање са показатељем ликвидности, и то: 0.8 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.9 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 1 као просек свих радних дана у месецу. Поред усклађивања са екстерно дефинисаним лимитом показатеља ликвидности, Група усклађује своје пословање са ужим показатељем ликвидности, и то: 0.5 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.6 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 0.7 као просек свих радних дана у месецу. Почев од 30.06.2017. године Група усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем покрића ликвидном активом, који одржава на нивоу који није нижи од 100%.

Током 2018. године показатељ ликвидности, ужи показатељ ликвидности и показатељ покрића ликвидном активом су се кретали изнад дефинисаних лимита.

Поред тога Група лимитира и усклађује пословање са лимитима структуре пасиве и лимитима дефинисаним са аспекта рачности по значајнијим валутама.

Група краткорочно управља ризиком ликвидности праћењем и контролисањем позиција у свим значајнијим валутама, како би се на време сагледале потребе за додатним изворима финансирања у случају доспећа одговарајућих позиција, односно дугорочно планира структуру својих извора и пласмана како би обезбедила довољно стабилних извора и довољно резерви ликвидности.

Руководство верује да одговарајућа диверсификација портфолија депозита по броју и врсти депонената, као и претходно искуство пружају добар предуслов за постојање стабилне и дугорочне депозитне базе, односно по том основу се не очекују значајнији одливи средстава. Група редовно тестира План управљања ликвидношћу у кризним ситуацијама и проверава период преживљавања и солвентност, доступност извора за покриће обавезе које би евентуално настале, односно оцењује подршку у претпостављеним условима кризе.

Недисконтовани новчани токови који проистичу из позиција монетарне активе и пасиве обухватају будуће новчане токове по основу билансних позиција и будућих камата. У случају трансакционих и депозита по виђењу који су у складу са конзервативним приступом распоређени на рачност до једног месеца недисконтовани новчани токови обухватају само токове по основу главнице дуга.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

Тржишни ризици

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе услед промена тржишних варијабли и обухвата каматни ризик у банкарској књизи, девизни ризик за све пословне активности које обавља и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Група је изложена ценовном ризику, девизном ризику, ризику друге уговорне стране и ризику измирења испоруке по основу ставки, које се налазе у књизи трговања. Књига трговања садржи билансне и ванбилансне позиције средстава и обавеза по основу финансијских инструмената које се држе са намером трговања или ради заштите позиција у другим финансијским инструментима који се воде у књизи трговања.

Група је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања тржишних ризика од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања тржишним ризиком врши Одбор за управљање активом и пасивом, Инвестициони одбор као и други надлежни одбори матичне Банке, као и надлежни одбори чланица Групе чије одлуке могу утицати на изложеност Групе овом ризику.

4.3. Каматни ризик

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и каматно осетљиве пасиве.

Група управља следећим видовима каматног ризика:

- ризик временске неусклађености доспећа и поновног одређивања цена (repricing risk);
- ризик криве приноса (yield curve risk) – коме је изложена услед промене облика криве приноса;
- базни ризик (basis risk) – коме је изложена због различитих референтних каматних стопа код каматно осетљивих позиција са сличним карактеристикама што се тиче доспећа или поновног одређивања цена;
- ризик опција (optionality risk) – коме је изложена због уговорених опција – кредита с могућношћу превремене отплате, депозита с могућношћу превременог повлачења и друго .

Основни циљ управљања каматним ризиком је одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматне стопе, усклађивања одговарајућих извора са пласманима према врсти каматне стопе и рочности, као и пројекцијом кретања криве приноса на иностраном и домаћем тржишту. Превасходно, Група управља маргином интерног приноса кроз цену кредита и депозита, фокусирајући се на каматну маржу.

Група посебно сагледава утицај промене каматних стопа и структуре каматносноне активе и пасиве са аспекта рочности, поновног формирања каматних стопа и валутне структуре и управља њиховим утицајем на економску вредност капитала.

Процес управљања каматним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о каматном ризику.

Идентификација каматног ризика подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање узрока који доводе до настанка ризика и подразумева утврђивање текуће изложености као и изложености каматном ризику по основу нових пословних производа и активности.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

Мерење, односно процена каматног ризика представља квантитативну процену идентификованог каматног ризика коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- Рацио анализа;
- Дурација;
- Економска вредност капитала;
- Stress test.

Ублажавање каматног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Групе и подразумева процес дефинисања система лимити изложености Групе, као и дефинисање и спровођење мера за ублажавање каматног ризика.

Контрола и праћење каматног ризика обухвата процес праћења усклађености са успостављеним системом лимита, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености каматном ризику Групе. Контрола каматног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о каматном ризику подразумева јасно детерминисан систем интерног извештавања надлежних одбора и органа чланица Групе о управљању каматним ризиком.

Интерни лимити детерминишу се на основу интерног извештаја о каматом GAP-у, који обухвата све позиције биланса.

Током 2018. године показатељи каматног ризика су се кретали у оквиру интерно дефинисаних лимита.

Извештај о GAP-у каматног ризика монетарног подбиланса садржи монетарне билансне позиције распоређене према периоду поновног формирања каматне стопе или преосталом периоду до доспећа, у зависности од тога који период је краћи, У складу са наведеним, коришћена је конзервативна претпоставка да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Руководство чланица Групе верује да одговарајућа усклађеност позиција по врсти каматне стопе и периоду поновног формирања пружа добар предуслов за постојање са захтеваним финансијским резултатом уз очување економске вредности капитала.

Ризик од промене каматних стопа

Поред праћења каматног GAP-а, управљање каматним ризиком подразумева и праћење осетљивости активе и пасиве Банке на различита сценарија промене каматне стопе, Група редовно спроводи стрес тестирање каматног ризика, којим процењује процене утицаја промене кључних фактора на каматни ризик Групе.

Група процењује утицај који би могао имати стандардизовани шок каматних стопа (паралелни позитивни и негативни помак каматних стопа на референтној кривој приноса за 200 базних поена) за сваку значајну валуту појединачно и за све остале валуте заједно.

У моделирању сценарија, поред промена каматних стопа посебно се разматра утицај превременог повлачења депозита и превременог враћања кредита, које Група процењује на бази историјских кретања и експертске процене, Група је извршила процену кретања трансакционих депозита, депозита по виђењу и штедне становништва применом релевантних статистичких модела из домена анализе временских серија.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

4.4. Девизни ризик

Група је изложена девизном ризику који се манифестује кроз могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал услед промене међувалутних односа, промене вредности домаће валуте у односу на стране валуте или промене вредности злата и других племенитих метала. Девизном ризику изложене су све позиције садржане у банкарској књизи и књизи трговања у страниј валути и злату, као и динарске позиције индексирани валутном клаузулом.

У циљу минимизирања изложености девизном ризику Група врши диверсификацију валутне структуре портфолија и валутне структуре обавеза, усклађивање отворених позиција по појединим валутама, поштујући принципе рочне трансформације средстава.

Група је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања девизног ризика од процеса његовог управљања.

Процес управљања девизним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о девизном ризику.

Група на свеобухватан начин благовремено идентификује узроке који доводе до настанка девизног ризика што подразумева утврђивање текуће изложености девизном ризику, као и изложености девизном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена девизног ризика представља квантитативну процену идентификованог девизног ризика, коришћењем следећих техника:

- GAP анализа и показатељ девизног ризика;
- VaR;
- Stress test;
- Backtesting,

Ублажавање девизног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Групе кроз постављање транспарентног система лимита и дефинисање мера за ублажавање девизног ризика.

Контрола и праћење девизног ризика обухвата праћење и надзор усклађености позиција са интерно и екстерно дефинисаним лимитима, као и мониторинг дефинисаних и предузетих мера. Континуираним праћењем и контролом девизног ризика омогућено је благовремено предузимање мера у циљу одржавања девизног ризика у оквиру дефинисаних лимита. Контрола девизног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о девизном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања и спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Група усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем девизног ризика, који представља однос збира отворене девизне позиције и позиције у злату и регулаторног капитала.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

4.5. Преглед десетодневног VaR-а

Група врши и стресно тестирање девизног ризика којим се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више финансијских варијабли на финансијски резултат, капитал и показатељ девизног ризика.

VaR означава највећи могући губитак у портфолију Групе током одређеног периода и при унапред дефинисаном интервалу поверења. Група израчунава једнодневни и десетодневни VaR параметар и стрес VaR параметар, са интервалом поверења од 99%, на девизним позицијама (девизни VaR). Група израчунава VaR применом ауторегресивног-хетероскедастичног модела GARCH, за који није тражила одобрење Народне банке Србије, у циљу процене регулаторних капиталних захтева за девизни ризик.

4.6. Оперативни ризик

Банке чланице Групе на дневном нивоу прате догађаје оперативних ризика и управљају оперативним ризицима, у циљу ефикасног праћења оперативног ризика, у сваком организационом делу Банке чланице Групе именовани су запослени за оперативне ризике, који су одговорни за тачност и ажурност података о свим догађајима оперативног ризика, као и за евиденцију свих насталих догађаја у базу података оперативних ризика, Организациони део Банке чланице Групе у чијој је надлежности управљање ризицима врши мониторинг и извештавање о оперативним ризицима.

Мерење, односно процену оперативног ризика Група врши кроз квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог оперативног ризика. Банке чланице Групе спроводе мерење изложености оперативним ризицима кроз евиденцију догађаја, самопроцењивање и стресно тестирање оперативног ризика. Самопроцењивање подразумева процену изложености ризицима од стране организационих делова у складу са мапом идентификованих оперативних ризика мерењем могућег распона, значаја за пословање и учесталости догађаја који могу да проузрокују губитке, идентификовањем нивоа контроле које области пословања имају над овим ризицима и мере за побољшање. Стрес тест представља технику управљања оперативним ризиком, којом се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више фактора ризика на изложеност оперативном ризику.

Група не може елиминисати све оперативне ризике, али увођењем одговарајућег контролног оквира, мониторингом и ублажавањем потенцијалних ризика успоставља процес управљања оперативним ризиком, Група предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, примену адекватног и поузданог информационог система и оријентацијом на пројектни приступ, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси.

Путем поузданог извештавања о реализацији мера за ублажавање оперативних ризика, Група је успоставила систем за мониторинг активности које предузимају организациони делови Банак чланица Групе у циљу умањења оперативних ризика и превентивног реаговања на догађаје оперативних ризика који су у настајању. Група процењује ризик поверавања активности трећим лицима за обављање одређених активности у вези са пословањем, на основу уговора закљученог са тим лицима којима се јасно одређују услови, права, обавезе и одговорности уговорених страна.

У циљу несметаног и континуираног функционисања свих значајних система и процеса Групе, као и ограничавања губитака у ванредним ситуацијама, Банке чланице Групе су усвојиле План за обезбеђење континуитета пословања, а у циљу поновног успостављања опоравка система информационе технологије у случају прекида пословања. Банке чланице Групе су усвојиле План опоравка активности у случају катастрофа.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

4.7. Ризици улагања

Ризик улагања Групе представља ризик улагања у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине. Улагање Групе у једно лице које није лице у финансијском сектору може бити до 10% капитала Групе, при чему се под овим улагањем подразумева улагање којим чланице Групе стичу удео или акције лица које није лице у финансијским сектору. Укупна улагања Групе у лица која нису лица у финансијском сектору и у основна средства и инвестиционе некретнине Групе могу бити до 60% капитала Групе, с тим што се ово ограничење не односи на стицање акција ради њихове даље продаје у року од шест месеци од дана стицања.

4.8. Ризик изложености

Велика изложеност Групе према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Групом јесте изложеност која износи преко 10% капитала Групе.

У свом пословању, Група води рачуна о усклађености са регулаторно дефинисаним лимитима изложености:

- Изложеност према једном лицу или групи повезаних лица не сме бити већа од 25% капитала Групе;
- Збир свих великих изложености Групе не сме прећи 400% капитала Групе.

Дефинисани лимити изложености према једном лицу или групи повезаних лица односе се и на лица повезана са Групом.

Изложеност Групе према једном лицу или групи повезаних лица, као и изложеност према лицима повезаним са Групом кретала се у оквиру прописаних лимита.

4.9. Ризик земље

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Група изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе због немогућности чланица Групе да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Ризик земље обухвата следеће ризике:

- Политичко-економски ризик, под којим се подразумева вероватноћа остваривања губитка због немогућности чланица Групе да наплати потраживања услед ограничења утврђених актима државних и других органа земље порекла дужника, као и општих и системских прилика у тој земљи;
- Ризик трансфера, под којим се подразумева вероватноћа остварења губитка због немогућности наплате потраживања исказаних у валути која није званична валута земље порекла дужника, и то услед ограничења плаћања обавеза према повериоцима из других земаља у одређеној валути која су утврђена актима државних и других органа земље дужника.

Група управља ризиком земље на нивоу појединачног пласмана и на нивоу портфолија. Мерење и контролу изложености појединачног пласмана ризику земље, чланице Групе врше одређивањем категорије интерног рејтинга земље дужника, а на основу рејтинга додељеног од стране међународно признатих рејтинг агенција и утврђивањем лимита изложености као процентом од капитала Групе у зависности од категорије интерног рејтинга земље. Мерење и контролу изложености портфолија ризику земље Група врши на основу груписања потраживања према степену ризика земаља дужника.

У циљу адекватног управљања ризиком земље, Група дефинише лимите изложености појединачно по земаљама порекла дужника.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

4.10. Фер вредност финансијске активе и пасиве

Израчунавање фер вредности датих кредита и пласмана клијентима процењује се коришћењем модела дисконтовања готовинских токова, за кредите и пласмане са фиксним каматним стопама. Дисконтне стопе заснивају се на текућим каматним стопама, које се нуде за инструменте по сличним условима корисницима кредита, приближно истих кредитних квалитета. Такође, обавезе према комитентима са роком доспећа, уговорене са фиксним каматним стопом се дисконтују узимајући у обзир важеће услове у складу са врстом депозита, роком орочења и валутом.

За кредите који се више не одобравају, нити постоји могућност одобравања (кредити индексирани у CHF), дисконтовање је извршено по истим каматним стопама. Такође, за кредите субвенционисане од стране државе, са фиксним каматним стопом, дисконтовање је извршено по истој стопи, јер чланице Групе не би одобравале кредите по ниским каматним стопама да није било субвенционисања дела камате од стране државе. Сви кредити и обавезе са променљивом каматном стопом су у складу са важећим тржишним условима и Пословном политиком чланица Групе.

Фер вредност инвестиционих ХоВ које се држе до доспећа процењује се коришћењем тржишних цена или коришћењем есконтованих модела готовинских токова на основу тренутних тржишних каматних стопа које се нуде за инструменте сличног производа. Инвестиционе ХоВ које се држе до доспећа су доспеле и књиговодствене вредности су једнаке фер вредности.

У ниво 1 распоређују се финансијски инструменти којима се тргује на берзи, док ниво 2 садржи хартије од вредности чија се фер вредност процењује на основу интерно развијених модела који се базирају на информацијама са аукција на секундарном тржишту хартија од вредности (аукције).

Фер вредност активе одређена ценом на банкарском тржишту се распоређује у ниво 3.

4.11. Управљање капиталом

Група је успоставила систем управљања ризицима у складу са обимом и структуром својих пословних активности, а циљ управљања капиталом је несметано остварење циљева пословне политике Групе.

Обрачун капитала и показатеља адекватности капитала је почевши од 30.06.2017. године усклађен са Базел III стандардом.

Основни циљеви управљања регулаторним капиталом су:

- очување минималног регулаторног захтева (EUR 10 милиона);
- одржавање заштитних слојева капитала;
- поштовање минималних регулаторних показатеља адекватности капитала увећаних за заштитне слојеве капитала;
- одржавање поверења у сигурност и стабилност пословања;
- остварење пословних и финансијских планова;
- подржавање очекиваног раста пласмана;
- омогућавање оптимума будућих извора средстава и њиховог коришћења;
- остварење политике дивиденди.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

Регулаторни капитал Групе представља збир основног капитала (кога чине основни акцијски и додатни основни капитал) и допунског капитала, умањен за одбитне ставке. Показатељи адекватности капитала представљају однос капитала (укупног, основног или основног акцијског) Групе и збира: ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука; ризичне активе по основу изложености ризику измирења/испоруке (осим по основу слободних испорука); ризичне активе по основу изложености тржишним ризицима; ризичне активе по основу изложености оперативном ризику; ризичне активе по основу изложености ризику прилагођавања кредитне изложености и ризичне активе по основу прекорачења лимита изложености из књиге трговања на нивоу Групе. Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука на нивоу Групе се утврђују у складу са прописаним пондерима ризичности за све класе активе. Ризична актива по основу изложености оперативном ризику на нивоу Групе се добија множењем реципрочне вредности прописаног показатеља адекватности капитала и капиталног захтева за оперативни ризик, утврђеног као трогодишњи просек производа индикатора изложености по свим линијама пословања и прописаних стопа капиталног захтева за сваку пословну линију.

Показатељи адекватности капитала	У хиљадама динара	
	30.06.2018.	31.12.2017.
Основни капитал	60,686,636	57,278,280
Основни акцијски капитал	60,313,126	56,904,770
Додатни основни капитал	373,510	373,510
Допунски капитал	-	-
Одбитне ставке од капитала	(4,686,982)	(6,119,492)
Капитал	55,999,655	51,158,788
Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука	179,267,751	168,012,566
Ризична актива по основу изложености оперативном ризику	33,733,114	33,979,411
Ризична актива по основу изложености тржишним ризицима	3,966,090	6,349,897
Показатељ адекватности капитала (мин. 14.15%)	25.81%	24.56%
Показатељ адекватности основног капитала (мин. 12.15%)	25.81%	24.56%
Показатељ адекватности основног акцијског капитала (мин. 10.65%)	25.64%	24.38%

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

Током другог квартала 2018. године сви прописани показатељи адекватности капитала на нивоу банкарске Групе су били изнад регулаторних лимита (8% + комбиновани заштитни слој капитала, 6% + комбиновани заштитни слој капитала и 4.5% + комбиновани заштитни слој капитала за показатеље адекватности укупног, основног и основног акцијског капитала респективно).

Стратегијом и Планом управљања капиталом, банкарска Група обезбеђује одржавање нивоа и структуре интерног капитала који пружа адекватну подршку расту пласмана, будућих извора средстава и њиховог коришћења на нивоу банкарске Групе, спровођењу политике дивиденди, као и прилагођавање променама у регулаторним захтевима.

Током другог квартала 2018. године Група је обрачунавала и показатељ леверица у складу са регулаторним захтевом, који представља количник основног капитала и износа изложености које улазе у обрачун предметног показатеља.

План управљања капиталом, као део система управљања капиталом, садржи:

- стратешке циљеве и период за њихово остваривање;
- опис процеса управљања расположивим интерним капиталом, планирање његовог адекватног нивоа и одговорности за тај процес;
- процедуре планирања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- начин достизања и одржавања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- ограничења у вези са расположивим интерним капиталом;
- приказ и образложење ефеката стрес тестирања на интерне капиталне захтеве;
- алокацију капитала;
- план пословања у случају настанка непредвиђених догађаја.

Група на континуираној основи спроводи процес интерне процене адекватности капитала у складу са природом, обимом и сложеностју пословних активности, а у складу са Стратегијом управљања ризицима, политикама за управљање појединачним ризицима и Стратегијом управљања капиталом.

Процес интерне процене адекватности капитала, као документован и континуиран процес испуњава следеће услове:

- заснован је на идентификацији и мерењу ризика,
- пружа свеобухватну процену и праћење ризика којима је банкарска Група изложена или може бити изложена,
- обезбеђује адекватан ниво расположивог интерног капитала у складу са ризичним профилем банкарске Групе,
- укључен је у систем управљања банкарском Групом и доношења одлука;
- предмет је редовне анализе, праћења и провере.

Фазе процеса интерне процене адекватности капитала на нивоу банкарске Групе обухватају:

- утврђивање материјално значајних ризика, у складу са квалитативним и квантитативним критеријумима;
- обрачун износа интерних капиталних захтева;
- одређивање укупног интерног капиталног захтева;
- поређење следећих елемената:
 - капитала и расположивог интерног капитала;
 - минималних капиталних захтева и интерних капиталних захтева за појединачне ризике;
 - збира минималних капиталних захтева и укупних интерних капиталних захтева.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

5. ПРИЗНАВАЊЕ И ИНИЦИЈАЛНО ВРЕДНОВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА

Сви финансијски инструменти (пласмани, депозити, зајмови и субординиране обавезе) признају се у пословним књигама, укључујући и изведене финансијске инструменте, односно деривате, у тренутку када чланица групе постане уговорна страна уговора на основу кога је настало то финансијско средство/обавеза. Сва остала финансијска средства и обавезе се почетно признају на датум салдирања, у складу са условима датог финансијског инструмента.

Иницијално вредновање финансијских средстава и финансијских обавеза се врши по фер вредности, уз разлике у начину признавања трансакционих трошкова у зависности од избора категорија накнадног вредновања, и то на следећи начин:

- *по фер вредности кроз биланс успеха* врши се у висини фер вредности датих еквивалената на дан иницијалног признавања, при чему се њихови трошкови признају одмах у билансу успеха;
- *по фер вредности кроз остали резултат* се такође заснива на фер вредности, прилагођеној за све инкременталне трансакционе трошкове који се могу директно приписати стицању или издавању финансијског инструмента. У набавну вредност се не укључују трансакциони трошкови који могу да настану приликом отуђења;
- *по амортизованомј вредности* се врши по набавној вредности увећаној за директне трансакционе трошкове.

Средства намењена трговању се почетно признају и накнадно мере по фер вредности у билансу стања са трошковима трансакције директно признатим у билансу успеха. Све измене у фер вредности се признају у оквиру биланса успеха.

Група може код иницијалног признавања неопозиво одредити да финансијска средства која иначе испуњавају критеријуме за вредновање по амортизованом трошку (AC) или по фер вредности кроз остали резултат (FVOCI), признаје по фер вредности кроз биланс успеха (FVTPL), уколико на тај начин елиминира или значајно смањује рачуноводствену неусаглашеност до које би иначе дошло. Оваква класификација је дозвољена само приликом почетног признавања и накнадно се не може опозвати.

Инвестиције у зависна правна лица и инвестиције у придружена правна лица обухватају се методом набавне вредности, што подразумева да се ова улагања исказују по трошку прибављања. *Финансијски деривати* иницијално се признају по набавној вредности и накнадно се прерачунавају по тржишној вредности.

Депозити, дужничке хартије од вредности емитоване од стране Банке, примљени кредити и субординиране обавезе се иницијално вреднују по фер вредности увећаној за све директне трансакционе трошкове.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

5.1. Накнадно вредновање финансијских инструмената

Рачуноводствени третман накнадног вредновања зависи од претходно извршене класификације финансијских инструмената. Следећи преглед приказује начин вредновања појединих елемената финансијских средстава, у зависности од њихове класификације и врсте инструмента.

Класификација	Врста инструмента	Вредновање	Добици/губици од промене фер вредности	Камата и дивиденде	Обезвређење	Курсне разлике
Финансијска средства и обавезе по амортизованом трошку	Дужнички инструменти	Амортизовани трошак	-	Биланс успеха: коришћење ЕКС	Биланс успеха, за финансијска средства	Биланс успеха
Фер вредност кроз биланс успеха	Дужнички и власнички инстр. или деривати	Фер вредност	Биланс успеха	Биланс успеха	-	Биланс успеха
Инструменти капитала по фер вредности кроз остали резултат	Власнички инструменти	Фер вредност	Остали укупан резултат, без преноса у БУ	Биланс успеха: примљене дивиденде	-	Остали укупан резултат
Дужничка финансијска средства по фер вредности кроз остали резултат	Дужнички инструменти	Фер вредност	Остали укупан резултат, уз пренос у БУ код престанка признавања	Биланс успеха: коришћење ЕКС	Биланс успеха	Биланс успеха

5.2. Модификација финансијских средстава

Измена уговорених новчаних токова услед измена уговорних услова које нису значајне или модификације уговорених новчаних токова финансијског средства, доводи до признавања прихода/расхода од модификације финансијских средстава у билансу успеха прерачунавањем бруто књиговодствене вредности финансијског средства по садашњој вредности уговором измењених или модификованих новчаних токова, дисконтованих иницијалном ефективном каматном стопом. При томе, чланица Групе наставља да користи постојеће средство које је модификовано.

Чланица Групе израчунава добитке/губитке од модификације као први корак који претходи захтеву за променом очекиваних кредитних губитака модификованих финансијских средстава, који се заснивају на измењеним уговорним условима.

5.3. Престанак признавања

Признавање финансијског средства престаје када уговорна права над готовинским токовима везаним за средство истекну или када чланица Групе трансакцијом пренесе сва суштинска права и користи везане за власништво над финансијским средством или ако трансакцијом чланица Групе нити пренесе нити задржи сва суштинска права везана за власништво, али не задржава контролу над финансијским средством. Сво власништво над пренесеним финансијским средством које испуњава услове за престанак признавања које је чланица Групе створила или задржала, признаје се као засебно средство или обавеза у билансу стања. Приликом престанка признавања финансијског средства, разлика између књиговодствене вредности (или књиговодствене вредности дела средства који је пренет) и збира примљене надокнаде (укључујући нова средства која су набављена умањена за нове преузете обавезе), као и збирни добитци или губици који су претходно признати у билансу стања, признају се у билансу успеха за појединачне инструменте.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА

Матична банка прати и обелодањује пословање по сегментима.

Информације о резултатима сваког извештајног сегмента су приказане у наставку.

Група има укупно четири чланице које представљају стратешке организационе делове:

Комерцијална банка а.д., Београд, Србија, Матична банка	Укључује кредитне, депозитне и гаранцијске послове као и послове обављања платног промета у земљи и иностранству, пословање са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима
Комерцијална банка а.д., Будва, Црна Гора	Укључује кредитне, депозитне и гаранцијске послове као и послове обављања платног промета у земљи и иностранству, пословање са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима
Комерцијална банка а.д., Бања Лука, Босна и Херцеговина	Укључује кредитне, депозитне и гаранцијске послове као и послове обављања платног промета у земљи и иностранству, пословање са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима
КомБанк ИНВЕСТ Друштво за управљање инвестиционим фондом а.д., Београд, Србија	Укључује послове управљања инвестиционим фондовима

Матична банка прати и обелодањује пословање по стратешким сегментима – чланице Групе у оквиру својих консолидованих финансијских извештаја. Група највећи део свог пословања обавља на територији Републике Србије. Зависна правна лица нису од материјалног значаја за појединачни финансијски извештај Матичне банке.

Билансна сума Матичне банке износи 90,39% укупне билансне суме консолидованог биланса стања (2017. године: 92.9%).

Билансна сума Комерцијалне банке а.д., Будва износи 3.43% укупне консолидоване активе (2017. године: 3.05%), Комерцијалне банке а.д., Бања Лука 6,14% (2017. године: 4.04%) и КомБанк ИНВЕСТ-а 0.04% (2017. године: 0.01%).

Резултат стратешког сегмента се користи за мерење успешности пословања, будући да руководство Матичне банке верује да је ова информација најрелевантнија за вредновање резултата одређеног стратешког сегмента у поређењу са другим правним лицима која послују у наведеним делатностима на локалном тржишту.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

6.1. Рекласификације позиција у појединачним финансијским извештајима чланица Групе пре консолидације

За потребе консолидовања, а пре поступка консолидације, према потреби, врши се рекласификација позиција у појединачним финансијским извештајима чланица Групе који утичу на корекцију билансне суме и резултата у билансу успеха исказаних у статутарним извештајима.

Кориговани финансијски извештаји представљају почетне билансне позиције које су даље предмет консолидације.

На дан 30.06.2018. извршене су следеће рекласификације:

БИЛАНС СТАЊА

у 000 РСД

Билансна сума Матичне банке	380,551,714
Корекција за исправке вредности које се односе на умањење вредности учешћа у зависне банке	2,869,029
Корекција за исправке вредности које се односе на пласмане зависним чланицама	9,003
Коригована билансна сума Матичне банке	383,429,746

Статутарна билансна сума КБ Бања Лука	25,807,870
Умањење за разграничене приходе за потраживања исказана по амортиз. вред. фирменом ЕКС-а	(472)
Умањење за разграничене трошкове за обавезе исказане по амортиз. вред. фирменом ЕКС-а	(52,004)
Корекција за исправке вредности које се односе на Матичну банку	306
Кориговани БС по моделу Матичне банке	25,755,700

БИЛАНС УСПЕХА

у 000 РСД

Резултат Матичне банке	3,620,749
Корекције за ефекат нето промене исправки вредности пласмана који се односе на зависне чланице (позитиван ефекат)	2,745
Корекције за ефекат нето промена резервисања за губитке по ванбилансној активи (позитиван ефекат)	3,719
Кориговани резултат Матичне банке	3,627,213

Статутарни резултат КБ Бања Лука	76,341
Корекције за ефекат промене исправки вредности пласмана који се односе на Матичну банку (позитиван ефекат на резултат)	306
Кориговани резултат по моделу Матичне банке	76,647

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
30. јун 2018. године

6.2. Консолидација биланса стања и биланса успеха

Приликом консолидације извршена је елиминација свих међусобних односа из биланса стања у износу од 6,689,631 хиљаду динара (2017. године: 7,226,876 хиљаду динара). Из биланса успеха извршена је елиминација прихода у износу од 16,030 хиљада динара (30.06.2017. године: 35,515 хиљаде динара), а расхода у износу од 12,120 хиљада динара (30.06.2017. године 24,987 хиљада динара).

Појединачни рекласификовани Биланси стања 30.06.2018. године:

у хиљадама динара

КБ Београд	383,429,746
КБ Будва	14,668,511
КБ Бања Лука	25,755,700
КомБанк Инвест	158,770
Збир рекласификовани неконсолидовани БС	424,012,727

Биланс стања 30.06.2018. године

Збирни неконсолидовани биланс стања	Износ консолидације биланса стања	У хиљадама динара Консолидовани биланс стања
424,012,727	6,689,631	417,323,096
готовина/обавезе	2,613	
пласмани/обавезе	1,206,130	
улози/капитал	5,480,888	

Појединачни рекласификовани Биланси успеха 30.06.2018. године

у хиљадама динара

КБ Београд	3,627,213
КБ Будва	83,913
КБ Бања Лука	76,647
КомБанк ИНВЕСТ	2,061
Збир рекласификовани неконсолидовани БУ	3,789,834

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
30. јун 2018. године

Биланс успеха 30.06.2018. године

Збирни неконсолидовани добитак у Билансу успеха (пре пореза)	Износ консолидације биланса успеха		У хиљадама динара Консолидовани добитак (пре пореза)
	приходи	расходи	
3,789,834	16,030	12,120	3,785,924
Камате	2,026	2,026	
Накнаде	4,877	4,877	
Остали приходи / расходи курсне разлике (реклаификовано у капитал)	66	66	
	9,061	5,151	

Биланс стања 2017. године

Збирни неконсолидовани биланс стања	Износ консолидације биланса стања	У хиљадама динара Консолидовани биланс стања
407,335,192	7,226,876	400,108,316
готовина/обавезе		1,192
пласмани/обавезе		1,744,796
улози/капитал		5,480,888

Биланс успеха 30.06.2017. године

Збирни неконсолидовани добитак у Билансу успеха (пре пореза)	Износ консолидације биланса успеха		У хиљадама динара Консолидовани добитак (пре пореза)
	приходи	расходи	
4,497,880	35,515	24,987	4,487,352
Камате	2,143	2,143	
Накнаде	4,532	4,532	
курсне разлике (реклаификовано у капитал)	28,840	18,312	

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
30. јун 2018. године

У наставку је приказан преглед стратешких сегмената из консолидованог биланса стања и консолидованог биланса успеха:

А. БИЛАНС СТАЊА – КОНСОЛИДОВАНИ на дан 30. јуна 2018. године

	<i>У хиљадама динара</i>				Укупно
	Комерцијална банка а.д., Београд	Комерцијална банка а.д., Будва	Комерцијална банка а.д., Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	
АКТИВА					
Готовина и средства код централне банке	54,170,572	2,002,158	6,114,127	-	62,286,857
Хартије од вредности	129,375,428	2,229,487	2,378,802	140,681	134,124,398
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	14,615,788	663,182	1,216,999	16,094	16,512,063
Кредити и потраживања од комитента	162,578,939	8,178,698	15,199,542	-	185,957,179
Нематеријална имовина	424,268	10,431	29,620	-	464,319
Некретнине, постројења и опрема	5,552,148	298,026	61,004	25	5,911,203
Инвестиционе некретнине	1,922,509	107,430	269,139	-	2,299,078
Текућа пореска средства	-	-	7,067	6	7,073
Одложена пореска средства	1,404,479	25,886	895	-	1,431,260
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	241,148	249,568	275,860	-	766,576
Остала средства	6,948,932	530,450	81,753	1,955	7,563,090
Укупно актива	377,234,211	14,295,316	25,634,808	158,761	417,323,096

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
30. јун 2018. године

А. БИЛАНС СТАЊА – КОНСОЛИДОВАНИ на дан 30. јуна 2018. године

	<i>У хиљадама динара</i>				Укупно
	Комерцијална банка а.д., Београд	Комерцијална банка а.д., Будва	Комерцијална банка а.д., Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	
ПАСИВА					
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	4,078,231	212,507	2,373,238	-	6,663,976
Депозити и остале обавезе према другим комитентима	300,439,631	11,753,280	18,632,611	-	330,825,522
Резервисања	1,489,584	144,762	15,604	5,653	1,655,603
Текуће пореске обавезе	-	-	-	3	3
Одложене пореске обавезе	598,524	27,548	2,537	-	628,609
Остале обавезе	10,373,577	61,534	117,567	1,492	10,554,170
Укупно обавезе	316,979,547	12,199,631	21,141,557	7,148	350,327,883
Капитал					
Акцијски капитал и емисиона премија	40,034,550	-	-	-	40,034,550
Акумулирани резултат	3,752,148	(756,062)	175,183	11,350	3,179,618
Резерве	23,038,825	634,710	107,289	156	23,780,980
Учешћа без права контроле	-	-	65	-	65
Укупан капитал	66,825,523	(124,352)	282,537	11,506	66,995,213
Укупно пасива	383,805,070	12,075,279	21,424,094	18,654	417,323,096

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
30. јун 2018. године

А. БИЛАНС СТАЊА – КОНСОЛИДОВАНИ на дан 31. децембра 2017. године

	<i>У хиљадама динара</i>				Укупно
	Комерцијална банка а.д., Београд	Комерцијална банка а.д., Будва	Комерцијална банка а.д., Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	
АКТИВА					
Готовина и средства код централне банке	49,840,887	2,366,019	3,869,842	-	56,076,748
Хартије од вредности	117,288,767	2,300,043	1,778,837	154,933	121,522,580
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	29,047,033	778,990	407,532	-	30,233,555
Кредити и потраживања од комитента	153,897,367	7,104,793	13,239,979	-	174,242,139
Нематеријална имовина	460,263	10,308	27,816	-	498,387
Некретнине, постројења и опрема	5,655,248	305,336	56,586	30	6,017,200
Инвестиционе некретнине	1,988,608	112,256	279,700	-	2,380,564
Текућа пореска средства	-	-	5,622	-	5,622
Одложена пореска средства	857,096	6,431	-	-	863,527
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	241,148	310,676	235,794	-	787,618
Остала средства	6,798,285	506,853	173,478	1,760	7,480,376
Укупно актива	366,074,702	13,801,705	20,075,186	156,723	400,108,316

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
30. јун 2018. године

А. БИЛАНС СТАЊА – КОНСОЛИДОВАНИ на дан 31. децембра 2017. године

	<i>У хиљадама динара</i>				Укупно
	Комерцијална банка а.д., Београд	Комерцијална банка а.д., Будва	Комерцијална банка а.д., Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	
ПАСИВА					
Обавезе по основу деривата	7,845	-	-	-	7,845
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	3,283,494	196,445	2,657,837	-	6,137,776
Депозити и остале обавезе према другим комитентима	292,471,640	11,960,678	13,145,430	-	317,577,748
Резервисања	1,368,051	162,331	15,848	5,653	1,551,883
Текуће пореске обавезе	-	47	1,672	32	1,751
Одложене пореске обавезе	-	-	1,647	-	1,647
Остале обавезе	7,543,442	83,554	101,032	1,522	7,729,550
Укупно обавезе	304,674,472	12,403,055	15,923,466	7,207	333,008,200
Капитал					
Акцијски капитал и емисиона премија	40,034,550	-	-	-	40,034,550
Акумулирани резултат	7,341,571	(772,527)	113,036	9,334	6,691,414
Резерве	19,645,901	586,110	141,964	112	20,374,087
Учешћа без права контроле	-	-	65	-	65
Укупан капитал	67,022,022	(186,417)	255,065	9,446	67,100,116
Укупно пасива	371,696,494	12,216,638	16,178,531	16,653	400,108,316

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
30. јун 2018. године
Б. БИЛАНС УСПЕХА – КОНСОЛИДОВАНИ за 30. јуни 2018. године

	<i>У хиљадама динара</i>				Укупно
	Комерцијална банка а.д. Београд	Комерцијална банка а.д. Будва	Комерцијална банка а.д. Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д. Београд	
Приходи од камата	6,685,158	273,553	381,699	295	7,340,705
Расходи од камата	(457,304)	(39,594)	(69,123)	-	(566,021)
Нето приходи од камата	6,227,854	233,959	312,576	295	6,774,684
Приходи од накнада и провизија	3,428,836	84,446	114,130	10,712	3,638,124
Расходи од накнада и провизија	(879,962)	(17,626)	32,356	(166)	(930,110)
Нето приходи од накнада и провизија	2,548,874	66,820	81,774	10,546	2,708,014
Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	48,751	-	-	2,378	51,129
Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	94,325	795	-	10	95,130
Нето приход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	4,091	(3,915)	305	1	482
Нето приход по основу обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	(28,724)	19,741	33,641	-	24,658
Остали пословни приходи	77,152	3,116	7,526	-	87,794
Укупан нето пословни приход	8,972,323	320,516	435,822	13,230	9,741,891
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	(2,202,516)	(132,646)	(158,079)	(7,400)	(2,500,641)
Трошкови амортизације	(284,092)	(17,151)	(23,382)	(5)	(324,630)
Остали приходи	206,115	34,025	1,881	2	242,023
Остали расходи	(3,065,702)	(126,897)	(176,928)	(3,192)	(3,372,719)
Добитак пре опорезивања	3,626,128	77,847	79,314	2,635	3,785,924
Добитак након опорезивања	3,626,128	77,847	79,314	2,635	3,785,924

У оквиру исказаног консолидованог добитка, добитак који припада власницима без права контроле износи 1 хиљаду РСД.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
30. јун 2018. године

Б. БИЛАНС УСПЕХА – КОНСОЛИДОВАНИ за 30. јуни 2017. године

	<i>У хиљадама динара</i>				
	Комерцијална банка а.д. Београд	Комерцијална банка а.д. Будва	Комерцијална банка а.д. Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д. Београд	Укупно
Приходи од камата	7,274,735	281,028	352,943	87	7,908,793
Расходи од камата	(887,840)	(39,007)	(80,087)	-	(1,006,934)
Нето приходи од камата	6,386,895	242,021	272,856	87	6,901,859
Приходи од накнада и провизија	3,189,947	87,543	119,101	11,398	3,407,989
Расходи од накнада и провизија	(729,555)	(22,089)	(43,187)	(145)	(794,976)
Нето приходи од накнада и провизија	2,460,392	65,454	75,914	11,253	2,613,013
Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	23,868	-	-	2,487	26,355
Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	59,500	543	-	11	60,054
Нето расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	(28,857)	14,460	3,846	(1)	(10,552)
Нето приход по основу умањења обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	227,327	33,446	4,419	-	265,192
Нето добитак по основу престанка признавања инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	306	-	-	-	306
Остали пословни приходи	87,239	3,472	5,950	-	96,661
Укупан нето пословни приход	9,216,670	359,396	362,985	13,837	9,952,888
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	(2,220,023)	(134,864)	(159,024)	(6,994)	(2,520,905)
Трошкови амортизације	(291,237)	(16,371)	(20,157)	(14)	(327,779)
Остали приходи	622,218	1,292	6,060	15	629,585
Остали расходи	(2,940,631)	(134,205)	(168,525)	(3,076)	(3,246,437)
Добитак пре опорезивања	4,386,997	75,248	21,339	3,768	4,487,352
Добитак по основу одложених пореза	1,235,813	-	-	-	1,235,813
Добитак након опорезивања	5,622,810	75,248	21,339	3,768	5,723,165

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
30. јун 2018. године
7. КАПИТАЛ**7.1 Капитал се састоји из:**

	У хиљадама динара	
	30. јуни 2018.	31. децембар 2017.
Акцијски капитал	17,191,526	17,191,527
Емисиона премија	22,843,084	22,843,084
Резерве из добити и остале резерве	17,502,838	14,439,525
Ревалоризационе резерве	6,278,144	5,934,564
Добитак	4,659,730	8,357,094
Губитак	(1,480,109)	(1,665,678)
Стање на дан 30. јуна	66,995,213	67,100,116

Капитал се састоји из**Структура капитала**

	30. јун 2018. године			31. децембар 2017. године		
	Учешћа		Укупно	Учешћа		Укупно
	Већински удео	без права контроле		Већински удео	без права контроле	
Акцијски капитал	17,191,466	60	17,191,526	17,191,466	61	17,191,527
Емисиона премија	22,843,084	-	22,843,084	22,843,084	-	22,843,084
Акцијски капитал	40,034,550	60	40,034,610	40,034,550	61	40,034,611
Добитак	4,659,727	3	4,659,730	8,357,092	2	8,357,094
Губитак	(1,480,109)	-	(1,480,109)	(1,665,678)	-	(1,665,678)
Резерве из добити и остале резерве	17,502,836	2	17,502,838	14,439,523	2	14,439,525
Ревалоризационе резерве	4,761,971	-	4,761,971	4,385,025	-	4,385,025
Ревалоризационе резерве (дуговни салдо)	(122,632)	-	(122,632)	(109,194)	-	(109,194)
Транслационе резерве (напомена 7.2)	1,638,805	-	1,638,805	1,658,733	-	1,658,733
Резерве	23,780,980	2	23,780,982	20,374,087	2	20,374,089
Капитал	66,995,148	65	66,995,213	67,100,051	65	67,100,116

Акцијски капитал Матичне банке формиран је иницијалним улозима акционара и наредним емисијама нових акција. Акционари имају право управљања Матичном банком, као и право учешћа у расподели добити. На дан 30. јуна 2018. године акцијски капитал Матичне банке износи 17,191,466 хиљада динара и састоји се од 17,191,466 акција са номиналном вредношћу од 1 хиљаду динара по акцији.

На основу Одлуке Скупштине Матичне банке 6380/3 од 26. априла 2018. извршено је покриће негативног ефекта прве примене МСФИ 9, повећање резерви из добити и повећање обавеза по основу дивиденди власницима обичних и преференцијалних акција.

Покриће негативног ефекта прве примене МСФИ 9 у зависним чланицама извршено је у складу са законском регулативом чланица.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
30. јун 2018. године

Структура акција Матичне банке је дата у наредној табели:

Врсте акција	Број акција	
	30. јун 2018.	31. децембар 2017.
Обичне акције	16,817,956	16,817,956
Приоритетне акције	373,510	373,510
Стање на дан 30. јуна	17,191,466	17,191,466

Структура акцијског капитала Матичне банке – обичне акције на дан 30.06.2018. године је следећа:

Назив акционара	% учешћа
Република Србија	41.74
EBRD, LONDON	24.43
IFC CAPITALIZATION FUND LP	10.15
DEG-DEUTSHE INVESTITIONS	4.60
SWEDFUND INTERNATIONAL	2.30
Југобанка АД Београд у стечају	1.91
BDD M&V INVESTMENTS AD BEOGRAD – Custody рачун	1.67
Компанија Дунав осигурање	1.53
EAST CAPITAL (lux) BALKAN FUND	1.44
GLOBAL MARCO CAPITAL OPPORTUNITIES	0.78
СТАНКОМ Со ДОО БЕОГРАД	0.70
SOCIETE GENER. BANKA SRBIJA - Custody рачун	0.48
UNICREDIT BANK Srbija AD - Custody рачун	0.47
FRONT. MARK. OPPORTUN. MASTER	0.41
Остали	7.39
УКУПНО	100.00

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
30. јун 2018. године
7.2. Кумулативне курсне разлике по основу курсирања инооперација

	Кумулативне курсне разлике на уделе у зависна друштва	Курсне разлике остварене на унутаргрупним трансакцијама	У хиљадама динара	
			Курсне разлике из превођења резултата Биланса успеха са просечног на закључни курс	Укупно
Стање на дан 1. јануара претходне године	1,827,754	44,300	55,634	1,927,688
Повећање	(290,273)	25,015	(3,697)	(268,955)
Стање на дан 31. децембар претходне године	1,537,481	69,315	51,937	1,658,733
Повећање	(23,518)	3,910	(320)	(19,928)
Стање на дан 30. јуна 2018. године	1,513,963	73,225	51,617	1,638,805

8. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ

	У хиљадама динара	
	30. јун 2018.	31. децембар 2017.
Послови у име и за рачун трећих лица	4,288,519	4,278,704
Преузете будуће обавезе	40,456,515	37,815,096
Деривати намењени трговању по уговореној валути	-	592,364
Друге ванбилансне позиције	458,002,024	464,659,832
Укупно	502,747,058	507,345,996

Из преузетих будућих обавеза елиминисан је интерни однос са Комерцијалном банком а.д., Бања Лука по основу неповучених кредита у износу од 590,338 хиљада динара (EUR 5 милиона) и неискоришћени део одобреног лимита по картицама КомБанк ИНВЕСТ у износу 200 хиљада РСД.

Из других ванбилансних позиција елиминисани су интерни односи које Комерцијална банка а.д. Бања Лука и КомБанк ИНВЕСТ имају са Комерцијалном банком а.д. Београд.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

8.1 Издате гаранције и акредитиви

Банке, чланице Групе, издају гаранције и акредитиве, којим гарантују трећим лицима измирење обавеза од стране својих клијената. Ови уговори имају уговорено време трајања које најчешће износи до годину дана.

Уговорене вредности потенцијалних обавеза су приказане у наредној табели:

	У хиљадама динара	
	30. јун 2018.	31. децембар 2017.
Плативе гаранције	3,917,376	4,021,866
Чинидбене гаранције	3,537,701	4,802,696
Акредитиви	229,245	104,330
Стање на дан 30. јуна	7,684,322	8,928,892

Претходно наведени износи представљају максималан износ губитка који би банке, чланице Групе оствариле на датум финансијских извештаја, уколико нико од клијената не би успео да измири уговорене обавезе.

8.2 Структура преузетих обавеза је следећа

	У хиљадама динара	
	30. јун 2018.	31. децембар 2017.
Неискоришћени део одобрених прекорачења по платним и кредитним картицама и прекорачењима по текућим рачунима	10,460,392	10,191,351
Преузете неопозиве обавезе за неповучене кредите	20,846,079	17,539,762
Остале неопозиве обавезе	1,432,498	1,155,091
Остале преузете обавезе по уговореној вредности ХОВ	33,224	-
Стање на дан 30. јуна	32,772,193	28,886,204

9. ПОВЕЗАНА ЛИЦА

Највеће учешће у управљачким акцијама Матичне банке имају Република Србија, која је власник 41.74% обичних акција Банке и EBRD, Лондон која је власник 24.43% обичних акција Матичне банке. Матична банка има три зависна правна лица: Комерцијална банка а.д., Будва, Комерцијална банка а.д., Бања Лука и КомБанк Инвест а.д., Београд.

Правна и физичка лица се сматрају повезаним лицима уколико једно лице има контролу, заједничку контролу или значајан утицај на доношење финансијских и пословних одлука другог правног лица. Повезана лица су и она лица која су под заједничком контролом истог матичног правног лица. Матична банка обелодањује односе са повезаним лицима са Групом према методологији Народне банке Србије.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

30. јун 2018. године

У оквиру редовног пословања Групе обавља се извештајан број банкарских трансакција са повезаним лицима. Оне укључују кредите, депозите, инвестиције у власничке хартије од вредности и дериватне инструменте, трансакције платног промета и друге банкарске послове.

Консолидоване трансакције са зависним лицима су приказане у напомени 6.

10. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСА СТАЊА

Догађаји након датума биланса стања Матичне банке:

Скупштина Комерцијалне банке АД Београд, на седници од 31.07.2018. године, донела је одлуку о именовању овлашћене ревизорске фирме Ernst & Young д.о.о. Београд за спољног ревизора Банке за 2018. годину.

Банка је дана 13.07.2018. на име уговора о уступању потраживања примила накнаду за уступљено потраживање у износу од 12,900,000 EUR односно 1,522,765 хиљада динара. По основу трансакције остварен је позитиван ефекат на биланс успеха у износу од 526,547 хиљада динара.

Догађаји након датума биланса стања Комерцијалне банке а.д., Будва:

Комерцијална банка а.д. Будва је променила пословно седиште и назив уписом измене у регистар привредног суда у Подгорици 04.07.2018. године. Нови назив банке је Комерцијална банка а.д. Подгорица, са седиштем у Подгорици на адреси: Цетињска 11 – Пословни центар „The Capital Plaza“, Кула ПЦ 1. Такође, 03.07.2018. године, Банка је од Централне банке Црне Горе добила сагласност за нове чланове Одбора директора, који су 25.07.2018. године одржали седницу у новом саставу.

Догађаји након датума биланса стања Комерцијалне банке а.д., Бања Лука:

Није било догађаја након датума билансирања, до датума издавања ових финансијских извештаја, који би захтевали евентуалне корекције или додатна обелодањивања од стране Комерцијалне банке а.д., Бања Лука.

Догађаји након датума биланса стања КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд, Друштво за управљање инвестиционим фондом:

Није било догађаја након датума билансирања, до датума издавања ових финансијских извештаја, који би захтевали евентуалне корекције или додатна обелодањивања од стране КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд.

Није било других значајних догађаја после датума извештајног периода који би захтевали обелодањивање у Напоменама уз Консолидоване финансијске извештаје за 30. јуни 2018. године.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
30. јун 2018. године

11. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Девизни курсеви утврђени на међубанкарском састанку девизног тржишта примењени за прерачун позиција биланса стања у динаре на дан 30. јуни 2018. и 2017. године за поједине главне валуте су:

	Званични курс Народне банке Србије		Просечни курс Народне банке Србије	
	30.06.2018.	31.12.2017.	30.06.2018.	30.06.2017.
USD	101.3369	99.1155	-	-
EUR	118.0676	118.4727	118.3028	123.4005
CHF	101.9230	101.2847	-	-
BAM	60.3670	60.5741	60.4873	63.0937

У Београду,

Дана 14.08.2018. године

Лица одговорна за састављање
финансијских извештаја

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

Svetog Save 14, 11000 Beograd
Tel: +381 11 30 80 100
Fax: +381 11 344 13 35
Matični broj: 07737068
PIB: SR 100001931
PDV broj: 134968641
Šifra delatnosti: 6419
Agencija za privredne registre: 10156/2005
Broj računa: 908-20501-70
SWIFT: KOBBCSBG
E-mail: posta@kombank.com

На основу члана 52. Закона о тржишту капитала („Сл. Гласник РС“ бр. 31/2011, 112/15 и 108/16) изјављује се следеће:

ИЗЈАВА

Изјављујемо да су, према нашем најбољем сазнању, полугодишњи консолидовани финансијски извештаји за 30.06.2018. године састављени уз примену одговарајућих међународних стандарда финансијског извештавања и да дају истините и објективне податке о имовини, обавезама, финансијском положају и пословању, добицима и губицима, токовима готовине и променама на капиталу јавног друштва, укључујући и његова друштва која су укључена у консолидоване извештаје.

Лица одговорна за састављање консолидованих финансијских извештаја

Сања Ђековић

Извршни директор за
финансије и рачуноводство

Мирослав Перић

Члан ИО Банке

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

ИЗВРШНИ ОДБОР

Број: 123/10

Београд, 21.08.2018. године

На основу члана 31. Статута Комерцијалне банке АД Београд, а у складу са чланом 52 и 53. Закона о тржишту капитала Извршни одбор Комерцијалне банке АД Београд на 41. седници, дана 21.08.2018. године, доноси

ОДЛУКУ

О УСВАЈАЊУ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА ГРУПЕ КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД БЕОГРАД ЗА ПЕРИОД ЈАНУАР- ЈУН 2018. ГОДИНЕ

I

Усвајају се консолидовани финансијски извештаји Групе Комерцијалне банке АД Београд за период од 01.01. до 30.06.2018. године:

1. Биланс стања – консолидовани на дан 30.06.2018. године,
2. Биланс успеха – консолидовани у периоду од 01.01. до 30.06.2018. године,
3. Извештај о осталом резултату – консолидовани у периоду од 01.01. до 30.06.2018. године,
4. Извештај о токовима готовине - консолидовани у периоду од 01.01. до 30.06.2018. године,
5. Извештај о променама на капиталу – консолидовани у периоду од 01.01. до 30.06.2018. године и
6. Напомене уз консолидоване финансијске извештаје за период од 01.01. до 30.06.2018. године, у тексту који је саставни део ове одлуке.

Усваја се Извештај о пословању Групе Комерцијалне банке АД Београд за период од 01.01. до 30.06.2018. године.

II

Овлашћују се: члан Извршног одбора Мирослав Перић и Извршни директор за финансије и рачуноводство Сања Ђековић да потпишу консолидоване финансијске извештаје Групе Комерцијалне банке АД Београд из става 1 тачке I ове одлуке.

Овлашћују се: члан Извршног одбора Мирослав Перић и заменик директора Сектора контролинга и планирања Игор Крсмановић да потпишу Извештај о пословању Групе Комерцијалне банке АД Београд из става 2 тачке I ове одлуке.

III

Задужују се Сектор рачуноводства, Сектор контролинга и планирања, Сектор хартија од вредности и финансијских тржишта, да консолидоване финансијске извештаје Групе Комерцијалне банке АД Београд, из тачке I ове одлуке, доставе Комисији за хартије од вредности и Београдској берзи до 31.08.2018. године у складу са чланом 52. Закона о тржишту капитала.

ЧЛАН ИЗВРШНОГ ОДБОРА

Мирослав Перић

ПРЕДСЕДНИК ИЗВРШНОГ ОДБОРА

др Владимир Медан

ИЗЈАВА

Консолидовани финансијски извештаји Комерцијалне банке АД Београд за период 01.01.2018. до 30.06.2018. године, нису ревидирани.

У складу са Законом о рачуноводству, Законом о банкама и осталим релевантним подзаконским актима Народне банке Србије, Комерцијална банка АД Београд врши само ревизију годишњих финансијских извештаја.

Изјава се даје у складу са чланом 52. став 7. Закона о тржишту капитала.

Лица одговорна за састављање консолидованих финансијских извештаја

Сања Ђековић

Извршни директор за
финансије и рачуноводство

БЕОГРАД
4

Мирослав Перић

Члан ИО Банке